GÜNEY

KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT DERGİSİ

VAKFI
Destek Derneği

Nr. : 3
Sayı :
Hejmar :

August — Ağustos — Tebax
September — Eylül — Êlûn
Oktober — Ekim — Cotmeh

1993

GÜNEY

Kültür • Sanat • Edebiyat Dergisi

Yıl: 1 Sayı : 3

Ağustos-Eylül-Ekim

1993

Derginin Sorumlusu ve Yazışma Adresi:

Förderverein Der Y.Güney

Stiftung e.V.

Solinger Str. 1/A

47166 Duisburg

Tel: 0203/54 87 23

Fax: 0203/54 88 23

Banka Hesap Numarası:

Stadsparkasse-Duisburg

BLZ: 35050000

Knt.Nr.: 207/008 764

Derginin Fiyatı:

10.000.- TL

5.- DM, 5.- FL, 15.-FR, 35.- SL

Abone ve İsteme Koşulları

Dergi fiyatına 3.- DM posta ücreti eklenerek.

Tek siparişlerde 8.- DM'lik posta pulu karşılığı.

İlan Koşulları:

Havale önceden ödenip gönderilince:

	İç Sayfalar	Kapak İçi
Tam Sayfa	100.- DM	120.- DM
Yarım Sayfa	55.- DM	65.- DM
Çeyrek Sayfa	30.- DM	40.- DM

Kültür ve demokratik içerikli ilanlar alınır.

İÇİNDEKİLER

- Sunu
- Sivas-Solingen katliamları
- Ekim Devrimi Üzerine
- Gençlik Sorunu Üzerine
- Kadın ve Kişilik Sorunu
- Kültür ve Ahlak
- Güzel Yabancılar
- Kürt Düğünleri
- Tiyatro Oyunu - Arkadaş
- Bir Granit Taşı : Hasan Saz
- Ruhi Su Susmayacak
- Julius Fuçik
- Hiroşima 48 Yaşında
- Dünden Bugüne Hasankeyf
- İzin Filminin Tanıtımı
- Filmlerden Seçme Şiirler
- Kürtçe Dil Dersleri
- Cigerxun ve Yılmaz
- Okuyucu Mektupları
- Y.Güney Öldü Mü?

Değerli Okuyucular!

Dergimiz, sizin katkılarınızla daha da gelişip zenginleşecektir.
*Kültür ve sanat üzerine haber * Yorum * İlan * Eleştiri * Öneri * Şiir * Resim * Karikatür * Araştırma vb. sanatsal ekinlerinizi, Dergimize Eylül ayının sonuna kadar ulaştırırsanız yayınlayabiliriz.*

SUNU

Üçüncü sayımızda yeniden Merhaba

Üç aylık bir aradan sonra, yaz döneminin Avrupa'da verdiği gevşeklik ve rehavet ortamının tam orta yerinde yeniden birlikteyiz.

Bu sayımızda ağırlık yine Yılmaz Güney'e verildi. 9. Ölüm yıldönümü dolayısıyla BERBANG dergisinin 6.85 sayısında yer alan Kürtçe bir biyografisini aldık. İzin filminin tanıtımı ve çeşitli filmlerin Y.Güney'in okuduğu şiirleri Agah Özgeç'ten derledik. Tarih sayfasında Ekim Devriminin 76. yıldönümü dolayısıyla Y.Güney'in bir yazısını yeniden yayınlıyoruz.

Büyük Kürt ozanı Cigerxun'u bu sayımızda anıyoruz. Bu vesileyle Med yayınlarında çıkan bir kürtçe biyografisini ve bazı şiirlerini yayınlıyoruz.

Kitap tanıtımı bölümünde işkencede ölümünün 50. yıldönümünde "Darağacında Notlar" kitabının yazarı Julius Fuçik'i ve 48. yılında Hiroşima ile Nagasaki'ye atılan atom bombasının etkileri üzerine Serol Teber'in bir kitabını aramıza yeni katılan yazar arkadaşımız Oturan Adam tanıtıyor.

Anma bölümünde halk müziğimizin büyük ustası Ruhi Su'nun hayatını kısaca tanıtacağız. Bunun için O'na ait bazı yazı ve şiirlere de yer verildi. Yurtdışındaki devrimci ahlak ve yaşantıda bir granit taşı olan Hasan Saz'ı ölümünün 16. yıldönümünde tanıtıyor ve kendisi gibi fedâkâr ve emektar eşiyle yaptığımız kısa bir ropörtajı yayınlıyoruz.

Paris'te yapılan "Güzel Yabancılar" adlı haftayı ve forumu, aramıza yeni katılan bir kadın arkadaşımız takip etti ve okurlarımız için tartışmayı derleyip yorumladı.

Bize ulaşan bir basın açıklamasını, hapishaneden dayanışma bekliyen iki mektubu, basında çıkan Y.Güney'in ablasının bir açıklamasını 3 Temmuz'da ve Özgür Gündem'de çıkan Ahmet Soner'in Y.Güney üzerine güzel bir yazısını hiç yorum yapmadan aynen yorumluyoruz.

Gençlik-kadın-kültür-kısa kültür haberleri-Kürtçe sayfaları bu sayımızdada da devam ediyor. Gündem bölümünde kısa politik gelişmelere tavır takınıyoruz ve B. Fundermann arkadaşımızın bir yorumuna yer veriyoruz.

Bu sayımızda çeşitli çağrılarımız vardır, siz okuyucularımıza 1. Y.Güney Edebiyat yarışmasına çağrı, sanatçılar platformuna çağrı, GÜNEY dergisi amblemi için çağrı vs. hepinizden duyarlılık bekliyoruz.

Ayrıca 1994 Y.Güney Takvimi çalışmalarımız son evresine gelmiş durumda. Tüm okurlarımız ve Y.Güney dostlarının bu takvimleri Yılmaz'ın 9. ölüm yıldönümü dolayısıyla almalarını bekliyoruz.

Dizgiye girdiğimiz sırada, Sivas'ta gerçekleşen yobaz katliamından dolayı bir basın açıklamamıza da bu sayıda yer verdik.

Tüm güzelliklerin sizin olması ve gelecek sayıda buluşmak üzere!

GÜNEY

KISA YORUMLAR

SOLİNGEN

Geçen iki ayın en önemli haberlerinden biri Solingen'deki ırkçı-faşist Neo nazilerin bir Türkiyelinin evini kundaklamaları ve beş kişiyi katletmeleri olayıdır. Bu olay tesadüfi ve yeni bir olay değildir elbette.

Bonn'da yabancılar üzerine tartışmaların yoğunlaştığı, onların Almanya'daki krizin esas sorumlusu gösterildiği kanun taslaklarının yasallaştığından hemen sonra bu kundaklama gündeme geliyor. Bu bir senaryodur. Alman devletinin korku vererek yabancıları zorla kovma provalarının başlangıcıdır kısaca. **Buna karşı çıkmak tüm anti-faşistlerin görevidir.** Ama bunu fırsat bilip sokaklara dökülen ve Türk bayraklarının arkasına saklanan Türk faşistleri de bu konuda ikiyüzlü ve sahtekardırlar. Kendi ülkesini de Kürt ulusuna ve diğer azınlıklara yapmadığını bırakmayanlar burada masum pozların da ulusal hak ve eşitliklerden, insan haklarından bahsediyorlar.

BİNGÖL

Türkiye ve K.Kürdistan'da en çok konuşulan şey kuşkusuz PKK'nın tektaraflı ilan ettiği ateşkesin bozulmasıdır. Bingöl'de 31 askerin ölümüyle sonuçlanan çatışma herkesin dilindedir.

Bu savaş 9 yıldır bütün şiddetiyle sürüyor. Buraya kadar varması ve bugün büyük şehirleri de tehdit etmesi bir tesadüfmüdür? Hayır; savunmasız köy ve kasabaları bombalayan, ateşkes sürecine tek taraflı katliam ve savaş provası yapan zihniyet ve güçler savaşın tüm sorumluluklarını da taşıyorlar, taşıyacaklar.

Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı kayıtsız koşulsuz savunulup, bu hakların kullanılması için özgür bir ortam yaratılmadan bu sorun hiçbir zaman çözülmez. Bugün bu sorunun masa başında çözülme hayali içine yuvarlananlar çoktur. Ama bu bir boş hayaldir, işçilerin-köylülerin bir devrimi olmadan Kürt ulusu, emekçiler ve kadınlar üzerindeki sömürü ve baskı yokolamaz. Bu savaşı kendi iktidarını ve sömürge pazarını isteyerek kimseye kaptırmaz. Bu konuda yurtdışında PKK tarafından K. Kürdistan'daki katliamları protesto amacıyla eylemler yapıldı. Konsolosluklar basıldı. Bazı hatalı yönlerine karşı, haklı olan ve militan geçen bu eylemlere bütün emperyalistler ve Türk hakim sınıfları elbirliği ile saldırdılar. İsviçrede Türk Konsolosluğu yetkilileri bir protestocu yurtseveri katlettiler. Eylem sonrası emperyalist medya bir aylık K.Kürdistan katliamlarına karşı suskunluklarını az da olsa bozmak zorunda kaldılar.

İSTANBUL

Devrimciler arasındaki çatışmalar son zamanlarda had safhaya vardı. Hangi gerekçelerle yapılırsa yapılsın, devrimcilere yönelen her şiddet hareketi kaçınılmaz olarak burjuvazinin ekmeğine yağ sürer. Bu yüzden devrimciler kendi aralarındaki sorunları şiddetle değil, eleştiri-ikna metoduyla yapmalıdırlar.

Son aylarda Dev-Sol'un iki kanadı arasındaki çatışmalar devrimcilerin kanının akıtılmasıyla sonuçlandı. Berlin ve İstanbul'daki katliamlar ve daha sonra bir dergi bürosunun basılarak içeride bulunan tüm devrimcilerin taranması burjuvaziyi keyfinden kudurtmuş ve fırsattan faydalanıp çok sayıda devrimciyi tutuklamışlardır.

Bu olay Türkiye ve K.Kürdistan devrimci hareketinde ne ilktir ne de son olacaktır. Çünkü bu olayı yaratanlarda, onu eleştirenlerde (bir iki örgüt hariç) geçmişleriyle hiç hesaplaşmadan üstünü kapatarak hareket ediyorlar. DS'un her iki kanadı da ilke olarak devrimciler arasındaki şiddet olaylarını reddetmiyorlar. Bu yüzden burjuvazi elini oğuşturarak bu çatışmaları daha uzun bir zaman seyredeceğe benziyor. Bu durumun değişmesi için, tüm devrimciler geçmişlerini sorgulayıp, ortak bir platform çıkarmalıdırlar. Devrimci sorumluluk ve devrime bağlılık bunu acilen gerektiriyor.

DÜNYA:

Bosna-Hersek'teki halkların boğazlaşması tüm şiddetiyle sürüyor. emperyalizmin böl-savaştır-yönet politikası bugün en acı şekilde gündemdedir.

Başta Alman emperyalistleri olmak üzere emperyalist sistem yeni dünya düzeni yaratma adına tüm halkları birbirine kırdırıyorlar. Son olarak Sırp ve Hırvat faşistlerinin birleşip Bosnae-Hersek'i bölüşme ve müslüman halkı yoketme planları emperyalistlerin bölgedeki amaçlarını ortaya çıkarttı. Tüm enternasyonalistler böyle bir paylaşım ve katliamın karşısında olup, mücadele etmelidirler. Görev tüm ulusal toplulukların tam hak eşitliğini savunmaktır.

Somali üzerinde oynanan emperyalist oyunlar halen devam ediyor. Somali'deki zengin petrol yataklarını ele geçirmek, stratejik bölgeyi denetlemek ve Etopya devrimini boğmak için oraya çıkan BM çokuluslu askerleri yerli halkı resmen katlediyorlar. Halkın üzerindeki bir işgal ordusu olarak, köleci ve talana görevlerini gaspediyorlar. ama Somali halkı bu baskıları artık sineye çekmiyor, mücadele ediyor. Emperyalistlerin açlığı bahane edip, kendilerine ekmek yerine kurşun götürdüklerini hergün biraz daha görüyor. Somali'deki çelişkilerin bir aşiretler arası çelişki olmadığı artık ortaya çıkıyor.

Azerbeycan'daki iktidar dolaşı değişik boyutlarıyla sürüyor. Eski düzenin savunucuları ve sosyalist maskeli Hüseyinov,Aliyev klikleri iktidarı ele geçirdiler. Bunlarla Elçibey arasında öze ilişkin bir ayrılık yoktur. Hepsi de milliyetçiler ve emperyalistlere uşaklık yapmaktadırlar. Batılı emperyalist devletler Türkiye'yi bir sıçrama tahtası yaparak, şimdiden ülkenin tüm zenginlik ve kaynaklarını ele geçirdiler. Bu durumu, bu her iki iktidar kanadında onaylıyor. Ermeni ve Karabağ konusunda da özde aynı milliyetçi tavır takınılıyor. Öyleyse al birini-vur ötekine.

KANLI OYUNLAR

Baran Fundermann

"Emperyalist çevreler krizin yükünü bütünüyle emekçi halkın omuzuna yıkmaya çalışıyorlar. Faşizmin gereğini duymalarının nedeni budur. Pazar sorunu, güçsüz ulusları köleleştirerek, sömürgeci baskıyı artırarak ve savaş yoluyla dünyayı yeniden çözmeye çalışıyorlar.

".... Her kim ki burjuvazinin koyduğu gerici tedbirlere ve bu ön aşamalarda faşizmin gelişmesine karşı koymaz, o kişi faşizmin zaferine engel olmak durumunda değildir; aksine o zaferi kolaylaştırır. ... Faşizmin kitleleri etkilediği kaynak nedir? Faşizm kitleleri çekebilir, çünkü demogoji yoluyla onların en acil ihtiyaçlarına ve isteklerine seslenir..."(DİMİTROF, Faşizme Karşı Birleşik Cephe)

Dimitrof bu yukarıdaki tespitleri 1934'lerde yapıyor. Bu Alman faşizminin de iktidar olduğu ve dünyamızın faşist bir kasırgayla karşı karşıya kaldığı en buhranlı bir zamana denk geliyor. Peki değişen nedir? Değişen özellikle Almanya'da, sosyo-ekonomik yapıya bağlı olarak burjuvazinin geliştirdiği taktiklerdir. 58 yıl önce var olan sorunsallıklar, değişik biçimlerle yine sahnedeler. Faşistler bugün de Alman devleti eliyle azdırılarak halka saldırtılırken, işsizlik ve ekonomideki kriz giderek tırmanmakta, pazar sorunundan dolayı "güçsüz ülkeleri sömürgeleştirmek için" çabalar sürmektedir.

Önceleri ihtiyaç duyulan işgücünden dolayı törenlerle davet ettiği yabancı işçiler ekonomiyi kalkındırmada büyük rolünü başarıyla yerine getirince, şimdi de Alman hükümeti tarafından bin bir türlü hilelerle ülke dışına çıkarılmaya çalışılıyor. Son şekliyle kuşa çevrilen mülteci yasasına eklenen maddelerle burjuva hukuku normuna dahi uymazken, bir yandan da komşularına üste para dahi vererek ülkelerinden geçip gelen mültecileri gerisin geriye oralara gönderiyor.

Emperyalizmin dünyada bozduğu dengelerin (ekonomik-sosyal-ekolojik) cezasını her zaman karşı karşıya olduğu pazar sorununu daha da derinleştirerek ödüyor-ödetiyor. Çıkar savaşlarını kendi aralarında it dalaşına dönüştüren emperyalistler, bir yandan da kamuoylarını yanıltıp gündemlerini saptırmak için parası, medyası vb. ne varsa devreye sokuyor. Örneğin önceleri milli duyguları sömüren ve büyük şarlatanlıklarla Berlin'in iki yakasını birleştiren Alman kapitalizmi, şimdi ise birleşmeden doğan malum işsizlik, konut sıkıntısı, onarım yükü gibi sorunsallıkları da günah keçisi olarak seçtiği yabancılara yüklemeye çalışıyor.

Fakat ne var ki hileler çok kurnazca uygulansa da tümüyle başarılı olamıyor. Ve nihayet sorunların birikimi dev gibi grev dalgalarıyla -ki reformist-pasifist sendikaların işveren ve devletle anlaşması sonucu kırılsa da, Almanya gibi bir yerde olması çok önemlidir- Alman kapitalist ve yöneticilerin suratına çarparak panik yaratıyor. Aşamalı olarak gerçekleştirdiği yabancı düşmanı yasaların yanı sıra kitlelere sempatik görünmek için en yüksek devlet düzeyinde gösterilere katılmayı da ihmal etmiyorlar. Burada sorulması gereken soru; kitleler devletin bu konuyla ilgili tutumunu kınamak için bu gösterilere katılıyor, devlet ne için? Gösterilere katılmak ve timsah göz yaşları dökmek yerine, iktidardaki etkinliğini kullanıp insani yasalar çıkarsa ya.

İLGİNÇ "RASLANTILAR"

İlginçtir, ilk akla gelen Hojaswerde, Möln, Rostock ve Solingen'deki olaylar tam da Alman kapitalizminin bir çok konuda kamuoyuna cevap vermekte sıkıştığı zamanlara denk geliyor -getiriliyor.

Ünlü CIA'nın seyir defterine bakıldığında, bırakın bir kaç insanın hayatı, devletlerin çıkarları doğrultusunda başka ülkelerde darbeler düzenleyerek bütün bir ulusu kana boğan gerişimleri de görülecektir. Oniki Eylül Cuntasından ilk olarak Amerikan kamuoyunun haberdar olması tesadüfi değildir. Güney Afrika, Şili, Filipinler, Hindistan ve parçalara bölünmüş, dünyanın yüz karası gibi hala öyle duran Kürdistan'a iyi bakılmalı. İyi düşünülmeli; nasıl oluyor da Almanya'nın bunca problemle karşı karşıya olduğu ve Almanya'daki Kürtler'in yüzbinlik bir kitle ile taleplerini dile getirdiği bir döneme denk getiriliyor bu olaylar. Hem de PKK tarafından tek taraflı ateşkes'in uygulandığı, Türk rejiminin bu konuda sıkışıp Kürdistanı bombaladığı bir evrede....

Olayın en üzücü tarafı "ileri ve demokratik" çevrelerin bilerek ya da bilmeyerek bu iğrenç emellere alet olmasıdır. Türk burjuva basını bir yana, Alman basın-yayınının tutumu tipik bir komiklik arz ediyor. Bütün benzeri olaylarda (yabancılarla ilgili) dolduğu gibi, tüm gündemini tamamen bu olaylarla doldurmaktadır. Diğerlerinde olduğu gibi bunun da bir süre sürüp tamamen unutulacağı görülecektir. Ve bu süreçte bir takım yerlerin emellerine biraz olsun kavuşmalarına yeterlidir.

Duyguların etkisinde olan bir takım çevreler, "yani bu olaylara karşı çıkılmamalı mı?" diyebilir. Tabi çıkılmalı, hem de elden geldiğince. Ama esasla taliyi ayırt ederek hareket etmeli. Unutulmamalı ki, Kürdistan'da sürdürülen operasyon sonucu atılan her bomba onlarca Möln, Rostock, Hojesverde, Solingen... eder. olaylar iyi tahlil edilmeli, Alman ve Türk devletleri her düzeyde çıkarları gereği anlaşırlarken, faşistlerini de yine devlet düzeylerinde destekleyerek ortaya sürmekteler. Solingen'de yakılan binanın sağı ile soluna asılan alman ve Türk kanlı bayraklarının altına kızıl bayrak asmak utançtır.

Haziran'93

SİVAS'TA KATLİAM

DEMOKRATİK BASINA VE KAMUOYUNA!

2 Temmuz günü geleneksel Pir Sultan Abdal Şenliklerine katılmak üzere Sivas'ta bulunan yazar ve gazeteci Aziz Nesin'i protesto etmek bahanesiyle örgütlenip camilerden cuma namazında çıkan şeriatçı dinci faşistler kalabalık gruplar halinde Pir Sultan Kültür Merkezine ve sanatçıların bulunduğu Madımak oteli'ni protesto edip gerici sloganlar eşliğinde taşladılar.

Olayların üzerinden saatler geçmesine rağmen, güvenlik güçlerini olaya müdahale etmediler. RP Sivas belediye başkanının da bizzat kışkırtmalarıyla bu ortaçağ karanlığının örümcek kafalı yobazları otelin etrafına benzin döküp odun taşıyarak ateşe verdiler. Bu esnada Sivas'taki devlet yöneticileri hiçbir engelleme çabası göstermediler. Olaylar sonrası Aziz Nesin ve Arif Sağ dışında kalan 40 sanatçı-yazar ve aydın hunharca yanarak katledildiler. Pir Sultan'ın heykeline saldırıp, onu yeniden katlettiler.

Tanrının varlığını, islamın gücünü ispatlama ve dini kurtarma adına yapılan bu korkunç katliam çok derinden gelen nefret ve kemikleşmenin göstergesidir. Bu olay ne tesadüfidir, ne de kendiliğinden gelişmiştir. Katliamı düzenleyen şeriatçı faşist örgüt "Aczmendiler Tarikatı" MİT emekli albayı Hacı Hulisi Yahyagil tarafından kurulmuştur. Dolayısıyla bu katliam devlet tarafından örgütlenmiştir. Faşist Türk devleti, Kürdistan'daki ulusal mücadeleyi ve ülke içindeki sınırsız faşist uygulamaları gözardı edip, dikkatleri başka alanlara çekebilmek için bu senaryoyu hazırladı. Güvenlik güçlerinin olaya müdahale etmemeleri, devletin en yetkili sözcülerinin açıklama ve kışkırtmaları olayın kimler tarafından sahnelendiğini çok açık ispatlıyor. Boyalı burjuva basını da, katliamın faillerini başka yerde arayarak, uşak kalemşörlüklerini yapıyor.

20. yüzyılın sonuna doğru, dini eleştiren ve tartışan yazılar yayınlıyor diye Aydınlık gazetesi ve Kaynak yayınlarının tehdit edilmesi ve tahrip edilmesi utanç vericidir. Faşist gerici devlet ne yapıyor peki bunların karşısında. Onlar da yayınevi yakan gerici softaları seyredip, daha sonra gazeteyi bakanlar kurulu kararına dayanıp "yasak yayın" yaptığı gerekçesiyle toplatıyor. Möln'de, Solingen'de kendi vatandaşları yakılıyor diye sahte gözyaşı döken Türk Devleti, kendisi ülkesinde yayınevleri ve otelleri yakıyor.

İşte "Laik" Türk devletinin içyüzü budur. Milliyetçi kemalist faşistlerle, dinci faşistlerin arasındaki sözde farklılık budur. Geçmişte 12 Eylülden önce halkımız; Sivas, Erzincan, Çorum ve Maraş'ta gerici mezhep çatışmalarına alet edip gelişen sınıf mücadelesini saptırmak istediler. Bugün yine dönüp dolaşıp aynı oyunları tezgahlıyorlar ve başka suçlular arıyorlar.

Emekçi halkımıza sesleniyoruz; İslamcı faşistlerin, devletle elbirliği edip basın ve düşünce özgürlüğünü tamamen yoketme planlarına karşı duralım. Bu saldırılara karşı sessiz kalmak, onlarla uzlaşmaktır. Bugün eğer birleşip, birşeyler yapmak için çalışmazsak, yarın artık İran-Cezayir örnekleri gibi geç kalabiliriz. Bugün burjuvazinin oyunlarına gelip, olayların altında başka nedenler aramak yanlıştır.

Yurtsever, devrimci, demokrat aydınlar, sanatçılar, kadınlar ve gençler; şeriatçı faşistler her gün biraz daha örgütlenip saldırganlaşıyorlar. Tarihin birdaha geriye döndürülüp ortaçağı yaşamak istemiyorsak, kanemici cellat sürülerinin bir daha Sivaslar-Çorumlar yaşatmasını istemiyorsak sesimizi yükseltelim, mücadele edelim. Yüzyıllardan buyana kanla-canla kazandığımız kısmi hak ve özgürlüklerimizi koruyalım.

Bu vahşi katliama kurban giden 40 dolayında yazar-şair-ozan ve diger demokrat, aydın insanların kanları yerde kalmayacak. Halkımız onları asla unutmayacak. Acımızı kine, kinimizi mücadeleye dönüştürelim.

*** Kahrolsun Gerici-Faşist Örgütlenmeler!**

*** Tüm gerici-faşist Odaklar Devrimle Yıkılacaktır!**

YILMAZ GÜNEY VAKFI DESTEK DERNEĞİ
Solingenstr. 1/A 47166 Duisburg
Tel: 0203 - 54 87 23 Fax: 54 88 23

**Sivas'ta yaşanan devlet destekli bu katliamı kınıyor,
37 aydınlanma savaşçıları'nı anıyor ve tüm dostlara başsağlığı diliyoruz.**

GÜNEY Çalışanları

1917 EKİM DEVRİMİ DÜNYA PROLETARYASI VE DÜNYA HALKLARINA ÖLÜMSÜZ BİR IŞIK VE SONSUZ BİR EĞİTİM KAYNAĞIDIR

Yılmaz GÜNEY

1917 Büyük Ekim Devrimi, Lenin'in önderliğindeki Bolşevik Partisi'nce yönlendirilen Rusya'nın işişleri, yoksul köylüleri ve ezilen ulus ve halklarının, sadece Rus burjuvazisi ve burjuvalaşmış toprak beyliğine karşı kazandıkları bir zaferin değil; sadece işçi sınıfı hareketi içindeki küçük burjuva partilerine karşı ve özellikle parti içinde yuvalanmış menşevik ve oportünist akımlara, antileninistlere karşı zaferin değil, aynı zamanda, "emperyalizmin dünya egemenliği"ne karşı kazandıkları zaferin simgesidir. Marks ve Engels'in öğretileri ve diyalektik materyalist felsefenin yol göjsterdiği ekonomik, siyasi ve askeri mücadelenin bir ürünü olan Ekim Devrimi, yeni bir dönemi, "emperyalizmin ülkeleri"nde proleter devrimleri; sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde de ulusal kurtuluşve demokratik halk devrimleri dönemini başlatmıştır.

Bu nedenle, bütün dünyanın uyanık ve sınıf bilincine sahip işçileri, yoksul köylüleri, emekçi kitleleri, ilerici aydınları ve demokratları ve ezilen ulus ve halkları, uluslararası kapitalizmin yenilmezliği efsanesini ilk kez Rusya'da yerle bir eden ve insanlığın önünde yeni ufuklar açan Ekim Devrim'ine ve onun getirdiği devrimci kazanımlara ve derslere coşkun ve içten bir bağlılıkla sahip çıktılar. Artık, sömürge ve yarı-sömürgelerde, emperyalizme, feodalizme ve her cinsten yerli gericiliğe karşı verilen bütün ulusal kurtuluş ve demokratik halk devrimleri, dünya proleter sosyalist devriminin birer parçası olmuştur. Ekim Devrimi'yle birlikte, insanlık tarihinde ezilen ve sömürülenler yararına köklü değişimlere gebe yeni bir çağ başlamıştır... Eski kapitalist dünya, en zayıf olduğu noktada ölümcül bir yara almıştır ve sosyalist proletarya burjuvazinin siyasi iktidarını her türden karşıdevrimci müdahaleyê karşın zor yoluyla ele geçirmiştir. "İktidarın bir sınıftan ötekine geçişi kelimenin salt biçimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir devrimin birinci, başlıca ve en esas belirtisidir." (Lenin, Nisan Tezleri Sf.20)

Stalin, Ekim Devrimini daha önceki devrimlerden ayırdeden özellikleri anlatırken şöyle der:

"Eskiden devrimler genellikle devlet yönetimine bir sömürücüler kümesinin getirilmesiyle sonuçlanırdı. Köylülerin kurtuluş hareketleri sırasında da böyle oldu. İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da bilinen "büyük" devrimler döneminde böyle oldu. Ama proletaryanın, tarihi, kapitalizme karşı yürütmek amacını taşıyan, ilk kez zafere erişen, kahraman, ama buna karşın sonuçsuz kalan ilk girişimi olan Paris Komünü'nden sözetmiyorum.

Ekim devrimi, bu devrimlerden ilkesinde ayrılmaktadır. O, kendine amaç olarak, bir sömürü biçiminin yerine bir başka sömürü biçimini, bir sümürücüler grubunun yerine başka sömürücüler grubunu getirmeyi değil, insanın insan tarafından her türlü sömürülmesini ortadan kaldırmayı, kim olursa olsun bütün sömürücü grupları ortadan kaldırmayı, bu güne dek varolan bütün ezilen sınıflar arasında en devrimci sınıfın iktidarını kurmayı, yeni bir toplum, sınıfsız sosyalist toplumu örgütlemeyi almaktadır.

İşte bu yüzden Ekim Devrimi'nin zaferi insanlık tarihinde köklü bir dönemeci, dünya kapitalizminin tarihsel kaderinde köklü bir dönemeci, dünya proletaryasının kurtuluş hareketinde köklü bir dönemeci, bütün dünyanın sömürülen yığınlarının mücadele yöntemlerinde ve örgütlenme biçiminde, yaşama tarzı ve geleneklerinde, kültür ve ideolojilerinde köklü bir dönemeci kaydetmektedir." (Stalin, Leninizmin Sorunları, Sf. 222,223)

Ekim Devrimi, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin mülklerine el koyarak burjuva mülkiyetine köklü bir darbe indirdi ve bunun yerine sosyalist mülkiyetin temellerini attı. Böylece, sosyalizmin inşaası için gerekli ekonomik ve siyasal koşulları sağladı. Ekonomik temelin yeniden biçimlenmesi üst yapı kurumlarını da değişikliğe uğrattı. O güne dek egemenliği sürdürmüş bulunan feodal ve burjuva ideoloji ve kültür anlayışları, devrimci mücadele süreci içinde yaratılmış devrimci birikimler temelinde parçalandı. "Kitlelerin ideolojik ve kültürel gelişimi, sosyalizmin maddi temelinin kurulmasıyla el ele yürüyordu. Eski, gerici burjuva ideoloji ve kültürü, burjuva toplumunun değerli kültürel kazançları yokedilmeksizin, radikal bir biçimde parçalandı. Proleteryaya yararlı olduğunca, eski kültürde ilerici olan ne varsa değerlendirildi. Sosyalist topluma uyan daha yüksek bir kültür doğdu. Emeğin yaratıcı niteliği, proleter kültürün yaratıcı gelişmesinde yansıdı. Proleter kültür, işçi sınıfının maddi-pratik ve manevi çalışmasıyla sıkı bir bağ içindeydi." (Willi Dickhut, SB'de Kapitalizmin Restorasyonu, S.148,149)

büyük Ekim Devrimi dünyadaki ilk proleter devrimidir ve daha önce gerçekleştirilmiş bulunan burjuva devrimlerinden başlıca şu noktalarda farklılık gösterir.

*1. Burjuva devrim (....), feodal toplumun bağrında büyümüş ve olgunlaşmış kapitalist düzen biçimleri, devrim açıkça patlak vermeden önce, azçok hazır olduğu zaman başlar; proleter devrim ise, sosyalist düzenin hazır biçimleri, ya hiç yokken ya da hemen hemen yokken başlar.

2. Burjuva devrimin ana görevi iktidarı almak ve onu var olan burjuva ekonomisiyle birleştirmekten ibarettir; proleter devrimin ana görevi ise, iktidarı aldıktan sonra, yeni bir sosyalist ekonomi kurmaktan ibarettir.

3. Burjuva devrim (....) iktidarın ele geçirilmesiyle sona erer, proleter devrim ise iktidarın ele geçirilmesi, bu iktidar eski ekonomiyi yeni bir kalıba sokmak ve yenisini örgütlendirmek

için bir kaldıraç olarak kullanılacağına göre, ancak bir başlangıçtır.

4. Burjuva devrim, elinde iktidarı tutan bir sömürücü grubun yerine bir başka sömürücü grubunu koymakla yetinir; bu bakımdan eski devlet makinasını parçalamaya gereksinme duymaz; proleter devrim ise, iktidardan, kim olursa olsun, bütün sömürücü sınıfları uzaklaştırır ve iktidara, emekçilerin ve sömürülenlerin önderi olan proleter sınıfı getirir; bundan dolayı, eski devlet makinasını parçalamaktan ve onun yerine yenisini koymaktan vazgeçemez.

5. Burjuva devrim, emekçilerin ve sömürülenlerin milyonluk kitlelerini bör dereceye kadar uzun bir dönem için burjuvazinin çevresinde birleştiremez; ve bu, onlar özellikle emekçiler ve sömürülenler olduğu için bu böyledir; proleter devrim ise, proletarya iktidarını güçlendirmek ve yeni bir sosyalist ekonomi kurmak olan temel görevni yerine getirmek istiyorsa, özellikle emekçiler ve sömürülenler oldukları için, onları sürekli bir ittifak ile proletaryaya bağlayabilir ve bağlamalıdır." (Stalin, Leninizmin Sorunları, Sf.141-142)

Ekim devrimi, Lenin'in önderliğinde Bolşevik Partisinin, Marksizmin evrensel tezelerini Rusya'nın somut devrimci durumuna doğru biçimde uygulamasının sonucu doğdu. Bu tezlerin en önemlilerinden ve devrimin tayin edici özelliklerinden biri, emperyalizme, toplumsal hayatın her alanında her türden gericiliğe karşı mücadele, çağımızın en devrimci sınıfı olan proletaryanın, ideolojik, politik ve örgütsel önderliğinin hayata geçirilmesi ve proletarya ile yoksul köylülüğün ittifakı temelinde emekçi bütün sınıf ve tabakaların bir cephe içinde toparlanmasıdır. Proletaryanın ideolojik, politik ve örgütsel önderliği, Marksist-Leninist teoriyle silahlanmış partisinde ifadesini bulur. Başta Lenin olmak üzere, Rusya'nın gerçek markistleri, proletaryanın devrimdeki hegemonyası ve proletaryanın devrimci partisi için yoğun bir mücadele yürüttüler. Ülkemizde bu evrensel "gerçeği reddeden, proleteryanın sadece ideolojik öncülüğünün sözünü eden ve modern revizyonist tezlere sahip çıkarak "öncü savaş" görüşünü savunan küçük burjuva siyasal akımların varlığı, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü için mücadele eden Marksist-Leninistler önünde, modern revizyonizme, yeni oportünizme ve her türden dar görüşlülüğe, grupçuluğa, amatörlüğe ve sağ hastalıklara karşı mücadelenin yanında, ciddi bir sorun olarak durmaktadır. Özellikle toplumsal dayanaklarını öğrenci gençlik kesimlerinde ve küçük burjuva çevrelerde bulan bu siyasi ve toplumsal anlayışın Marksizm-Leninizmle, Marksizm-Leninizmden kabaca etkilenmesinin ve esinlenmesinin ve bazı tezlerine yüzeysel sarılmasının dışında hiç bir ilgisi yoktur. Proletaryının devrimci mücadele ve devrimde hegemonyası karşısındaki tutum, Marksist-Leninistlerle her ytürden oportünistler ve küçük burjfuva devrimcileri arasındaki ayrımın en önemli ölçütlerinden biridir. Örneğin TKP'de, TİKP'de proletaryının "hegemonyası" sözünü ederler. Onlar bunu revizyonist ve oportünist yüzlerini gizleyebilmek için bir maske olarak kullanırlar.

Proletaryanın devrimdeki önder rolünün gerçek boyutunu göremeyen küçük burjuva "sol" çizgiler, teoride ne söylerlerse söylesinler, pratikte bir avuç aydının öncülüğünü hayata geçirmeye çalışanlar, bireysel terörü tek ve kendi başına yeterli temel bir biçim olarak savunurlar, Çarlık Rusya'sındaki Naradonikler, proletaryayı devrimde öncü bir sınıf olarak görmüyorlardı. Esas devrimci gücün aydınların öncülüğündeki köylüler olduğunu söylüyorlardı. Bugün ülkemizde de köylülüğü temel alarak proletaryanın önder rolünü bir avuç aydına yüklemeye çalışanlar, özünde, ülkemizdeki toplumsal, ekonomik ve siyasi gelişmeleri ve çağımızın niteliğini doğru kavrayamamaktadırlar. "Naradniklerin insanlık tarihinin bütününe ilişkin görüşleri yanlış ve zararlıydı. Toplumun iktisadi ve siyasi gelişimin kanunlarını ne biliyor, ne de anlıyorlardı. Bu konularda bir hayli geriydiler. Onlara göre tarih, sınıflar ve sınıf mücadeleleri tarafından değil, fakat kitlelerin, "sürü"nün, halkın, sınıfların körü körüne izlediği olağanüstü bireyler -"kahramanlar"- tarafından yaratılmıştı." (SBKP Tarihi, Aydınlık Yayınları, Sf.29)

Bu idealist anlayışın benzer biçimleri ve doğurduğu acılara, devrimci birikimlerin çarçur edilişine 1971'lerde en açık biçimiyle THKO ve THKP-C hareketleriyle tanığız ve 1971'in deneylerinden doğru dersler çıkartmayan ve yenilgiyi taktik nedenlere bağlayanların sürdürdükleri "sol" eylemlerde hala tanık olmaktayız. Yine büyük bir tarihi benzerlik, Çarlık Rusya'sında olduğu gibi, bu anlayışın doğruya en yakın ve inandırıcı eleştirileri, bu hareketlerin bizzat içinden gelen ve mücadele sürecinde Marksizmi inceleyen ve kavramaya çalışan arkadaşlar tarafından yapıldı. (Tabii ki maceracılık kendisinin tam karşıtı olan dönekliği de körüklemiştir...)

Naradniklere karşı kesin ideolojik darbeyi Lenin vurdu; fakat ilk marksist muhaelefeti, eski bir Naradnik olan Plehanov ve onun "Emeğin Kurtuluşu" grubu yürüttü. Plehanov,

Çarlık hükümetinin baskıları sonucu Rusya'dan kaçıp Cenevre'ye sığınmıştı. Dışarda Marksizmi inceledikten sonra, Naradnizm'den kopmuş ve "Marksizmin önde gelen bir propagandacısı olmuştur."

Ekim Devrimi sürecinde açıkça burjuvazinin saflarında yeralan, lenin tarafından dönek olarak nitelenen Plehanov, 1883'lerde "Marksizmin öğretilerini savunarak, bu öğretilerin rusya'da tam olarak uygulanabileceğini ve köylülerin sayıca üstünlüğüne ve proletaryanın nisbi zayıflığına rağmen, devrimcilerin başlıca umutlarını proletarya ve onun gelişmesine bağlamaları gerektiğini gösteriyordu.

Niçin Özellikle Proletarya?

Çünkü proletarya, hala sayıca az olmasına rağmen, ekonominin en ileri biçimine, büyük çapta üretime bağlı bir emekçi sınıftı ve dolayısıyla önünde büyük bir gelecek duruyordu.

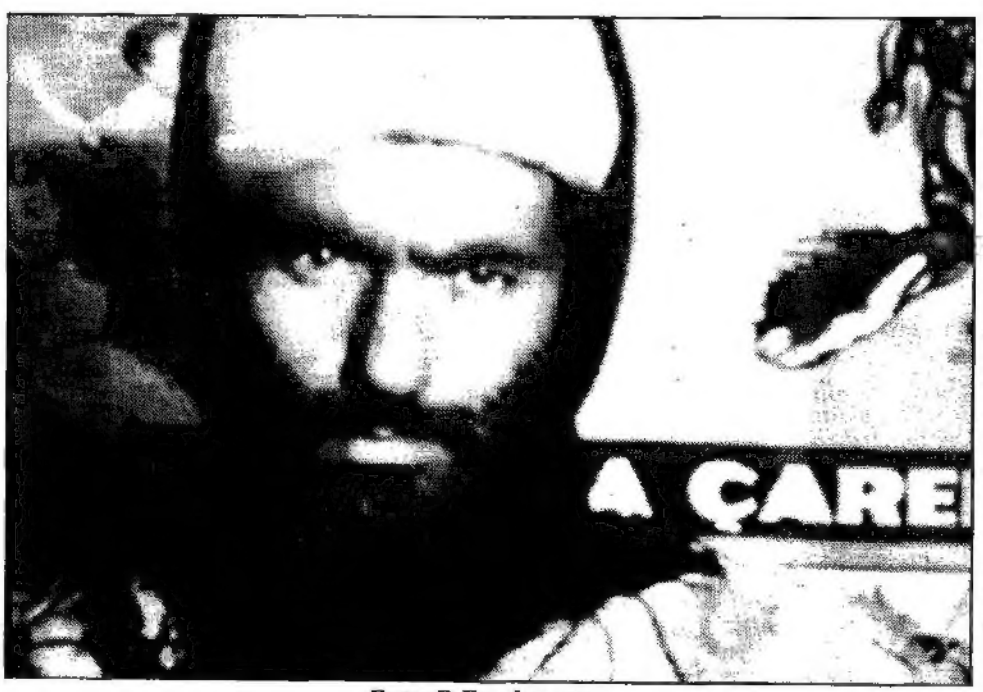

Foto: B.Fundermann

Çünkü bir sınıf olarak proletarya her geçen gün büyüyordu, siyasal bakımdan gelişiyordu, büyük çapta üretimde hakim olan çalışma şartlarından dolayı kolayca örgütlenebiliyordu ve proleter durumundan dolayı en devrimci sınıftı, çünkü devrimde zincirlerinden başka kaybedecek birşeyi yoktu."(a.g.e. Sf.30-31)

Bütün dünya devrimleri, ancak işçi sınıfının emeğin nihai kurtuluşu mücadelesine önderlik edebileceğini, siyasi ve toplumsal zafere ulaştırabileceğini, bu zaferde önderliği devrimci partisi aracılığıyla gerçekleştirebileceğini bize öğretir. Yalnız dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta şudur: Tek başına "... Öncüyle hasmı yenmek mümkün değildir. Bütün sınıf, büyük yığınlar, öncüyü doğrudan doğruya desteklemeye durumuna gelmedikçe ya da öncüye karşı hayırhah bir tarafsızlık tutumunu benimseyerek karşı tarafı desteklemeleri olasılığı kesin olarak ortadan kalkmadıkça, öncüyü kesin savaşa sürmek sadece ahmaklık olmakla kalmaz, bir cinayet olur. Oysa bütün sınıfın, sermayenin ezdiği geniş emekçi yığınların, gerçekten böyle bir tutumu benimseyebilmeleri için sadece propaganda, sadece ajitasyon yetmez. Bunun için bu yığınların kendi öz siyasi deneyimleri gereklidir." (Stalin, Leninizmin Sorunları, s.166)

Bu leninist ilkenin ışığında Bolşevik Partisi, bütün mücadele boyunca yaptığı gibi, Şubat Burjuva Demokratik Devrimi ile milyonlarca köylünün desteğini kazanmak, askerlerin desteğini kazanmak ve birer burjuva partisi haline gelmiş olan ve kapitalist sistemi koruyan Sosyalist-Devrimcilerin, Menşeviklerin ve Anarşistlerin kitleler üzerindeki siyasi etkilerini kırmak için sıcak savaşın sürdüğü cephelerde ve cephe gerilerinde, çok yoğun siyasi kitle çalışmaları yürüttü ve çeşitli mücadele biçimleriyle kitlelere önderlik ederek, onları Bolşeviklerin siyasetlerinin doğruluğuna inandırdı.

Bir partiye önderlik niteliğini veren şey nedir? Önder olabilmek neyi gerektirir?

"Kapitalizme karşı zafer kazanmak, öncü (komünist) Parti, devrimci sınıf (proletarya) ve kitleler, yani emekçilerin ve sömürülenlerin tümünün arasında doğru ilişkilerin bulunmasını gerektirir. Sadece Komünist Parti, eğer devrimci sınıfın gerçekten öncüsü ise, eğer bu sınıfın, seçkin temsilcilerinin tümünü içine alıyorsa, eğer sebatlı deverimci mücadelenin tecrübesi ile eğitilmiş ve çelikleşmiş, tamamiyle bilinçli ve sadık komünistlerden meydana geliyorsa ve eğer kendisini sınıfın bütün hayatıyla ve bu yolda sömürülen kitlenin tümüyle ayrılmaz bir şekilde bağlamayı ve bu sınıfın ve bu kitlenin güveinini tamamen kazanmayı başarmışsa, ancak böyle bir parti, kapitalizmin bütün güçlerine karşı girişilecek nihai, en amansız ve tayin edici mücadelede proletaryaya önderlik etme yeteneğine sahiptir." (Lenin, Kitle İçinde Parti Çalışması,s.129-130)

Ekim Devrimi'ne önderlik eden Bolşevikler, işçi sınıfı hareketi içinde, devrime zararlı olabilecek bütün anlayış ve siyasetlere karşı amansız bir mücadele yürüttüler. "Herşeyden önce ve özellikle 1914'te belirgin bir biçimde sosyal şövenizm biçimine bürünen ve kesin olarak proletaryaya karşı burjuvazinin saflarına geçen oportünizme karşı savaşarak." (Lenin, Son Kominizm Bir Çocukluk Hastalı-

ğı, Sf.22) çelikleşen Bolşevizm, oportünizmi, işçi sınıfı hareketi içinde ve uluslararası planda baş düşman olarak görüyordu. Öte yanda markizmi yadsıyarak herhangi bir siyasal eyleme girişmeden önce, sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi kesin bir nesnellikle hesaba katmanın gereğini anlamamakta" direnen "bireysel terörizmi, suikastları doğru bir eylem olarak tanımayı kendi devrimci ruhunun, ya da "solculuğunun" özel bir belirtisi"(a.g.e. Sf.24) sayan küçük burjuva devrimcilerine karşı amansız bir mücadele sürdürülüyordu. Markizm-Leninizm, kendi zıtlarına ve sapmalarına karşı mücadele içinde gelişir ve kitleleri kucaklayarak onları devrim hedefleri doğrultusunda eğitir ve önünde durulmaz bir sel haline getirir. Tarih, Demokratik Halk Devrimi süreci içinde bulunan ve bütün Marksist-Leninist grupları ve kişileriyle yükümlü ülkemiz proleter devrimcilerinin önüne de, farklı koşullarda benzer görevleri koyarken, dünya devrimci hareketinin paha biçilmez derslerini de birlikte sunmaktadır.

Bugün ülkemizde, sınıf mücadelesi Marksist-Leninist merkezi bir önderlikten, yani, başta işçi sınıfı olmak üzere, yoksul köylülüğü, şehir küçük burjuvazisini kucaklayan ve onların mücadelesini örgütleyebilen bir proletarya partisinden yoksundur. Hiçbir "parti" ve grup, kitlelere önderlik edecek teorik ve siyasi olgunluğa sahip olmadığı halde, kitlelerin ihtiyaçlarına cevap veremedikleri halde, kendilerini "önder" ilan etmekte ve bu konuda eleştiri dahi kabul etmemektedirler. Üstelik, rekabetçi tutumları temelinde, gruplar arası düşmanlık duygularını körükleyen bazı gruplar, bu tutumlarının sonucu olarak halk içindeki çelişmelerle, düşmanlarla halk arasındaki çelişmeleri de birbirine karıştırmaktadırlar. Ve bu yanlış anlayış kimi zaman silahlı çatışmalar biçimine dönüşmekte, bu da devrim düşmanlarının işine yaramaktadır.....

(Kasım 1978'de eski GÜNEY'in 11. sayısında alındı, yerdarlığı nedeniyle makalenin bir kısmını yalnızca buraya aldık.)

KIZGIN GÜNEŞ

Güneş kızgın, toprak çatlak
dudak patlak
çapa yapar yalınayak

güneş kızgın ağustos ortası
kurulur villalarda poker masası

güneş kızgın, elinde çapa yediği arpa
gün boyu çalışır
alın teri
aka
aka
güneş kızgın, masada bir el
şiş göbekli kel kafalıya iki kart daha ver
harcanır poker masalarında akıtılan ter,
sağında viski
solunda karı
yalınayaklılardan gelir kârı
yudumlar viskiyi damla damla
yoğrulur hamuru proleter kanla
yeter artık
kaldır çapanı
tanı senden yana olanı.

Sen halksın halk
vakit geldi geçiyor
kalk artık kalk
sen çatlak ayak
patlak dudak
devrimde bayrak
yürü artık dalgalanarak
sen çökük gözler
sararmış yüzler
bükülü beller nasırlı eller
tüm yalın ayaklı gamzeliler
birleşin
irileşin
devleşin
güneşten alın kızgınlığı
yakın kavurun tepenizdeki ağı
kaldırın orakları
indirin tırpanları
daha daha derine
dibine
dibine
geçirmişken eline
beline
beline

Necati ER

GÜNEY'İN ÇALIŞMALARINDAN

Y.Güney Vakfı Destek Derneğinin Duisburg'a taşınmasından sonra 6 ay geçti. Bu sürede GÜNEY çatısı altında Kürtçe kursları, saz kursları yapıldı. Folklor ve müzik grupları oluşturuldu. Düzensiz aralıklarla okuma günleri, kadın ve gençlik toplantıları düzenlendi. Y.Güney'in 56. doğum yıldönümünde Paris'te anma toplantısı yapıldı. Son olarak Kültür-Sanat-Edebiyat cephesinde mücadele eden dergim GÜNEY çıkarılmaya başlandı.

GÜNEY Gençlik Grubu bu çalışmalar içerisinde en aktif yer aldı. Folklor ve müzik çalışması yanında eğitim çalışmaları da sürdürdü. 25 Nisan'da yaptığı bir piknik ile aralarındaki dostluk ve diyaloğu geliştirdi. Buraya 30 kişi katıldı ve hep beraber eğlendiler, tartıştılar. Ondan sonra iki ay içinde toplam beş yerde folklor gösterilerinde bulundular. En son 25 Haziranda altı aylık çalışmalarını sonuçlandırmak için bir gece biçiminde eğlence düzenlediler. Buraya toplam 70 kişi katıldı. Okulların sömestri sonu eğlencelerine denk gelmesi ve hazırlığın yetersiz oluşu katılım ve program yetersizliğini yarattı. Aşağıda bu toplantıda okunan yazıyı aynen veriyoruz.

ENTERNASYONAL GENÇLİK GECESİNDEKİ KONUŞMA

Anti-faşist, Yurtsever, Demokrat Gençlik!

Hepinizi Türkiye, Kuzey Kürdistan'lı gençlik olarak selamlıyoruz. Bugün buraya her türlü ırkçı şöven baskıları kınamak, birbirimizle daha yakın sıcak ilişkiler kurmak, altı aylık dernek çalışmalarımızı sonuçlandırmak için bir araya geldik.

Birlikten güç doğar, bu yüzden gençliğin ekonomik-sosyal-psikolojik sorunlarını birlikte tartışıp, çarelerini birlikte arayalım. Birbirimizle kaynaşıp birleşmediğimiz sürece, çalışan tüm insanlarla birlikte hareket etmediğimiz sürece hiçbir başarı elde edemeyiz.

Genç arkadaşlar, gelişmekte olan ırkçı-faşist saldırılara karşı kendimizi korumak en doğal hakkımızdır. Bunun için birbirimizle diyalog ve birlik ortamı yaratalım. Milliyetçiliğe ve yabancı düşmanlığına karşı enternasyonal dayanışma ve birlikte yaşama şiarlarını yükseltelim. Bütün uluslardan emekçiler omuz omuza verelim. Kapitalistlerin güçlenmesi ve yayılmasına destek vermeyelim. Askerlik kurumuna ve zorunlu askerliğe karşı tavır takınalım.

Bugün Almanya'da ve Avrupa'da ekonomik ve sosyal bir bunalım tırmanıyor. Kitlesel bir işsizlik ve yoksulluk başlıyor. Bunların sorumlusu olarak, yıllardır buranın ekonomisini yükselten, yerli emekçilerle omuz omuza çalışan yabancı emekçiler gösteriliyor. Oysa, bunalımların tek sorumlusu aşırı karları için, plansız aşırı üretim yapan tekellerdir. İşte Neo Nazilerin ırkçı saldırıları tekellerin hedefi şaşırtmaları sonucu bu denli azgınlaştı. Bu nedenle mücadelenin yolunu saptırıp, insanları ulusal sürtüşmelere sürükleyen düşünce ve kurumlara karşı birleşmeliyiz. Bunun başında emperyalist sistem gelmektedir.

Genç arkadaşlar, bizler çalışan, okuyan, meslek eğitimi gören ve çoğumuz işsiz gençleriz. Bu durum farklı problemleri de beraberinde getiriyor. Ama birlikte mücadele etmemizi engellemiyor. Çünkü bizleri birleştiren, ortak demokratik, ekonomik, akademik ve sosyal sorunlar vardır. Bunlardan dolayı ortak hedeflerde gücümüzü birleştirip, birlikte bir dizi etkinlikler yapabilmeliyiz.

Bugünkü geceyi bu amaca hizmet etmesi için; tüm uluslardan anti-faşist gençlerle tanışmak, derneğimizin sosyal faaliyetlerini tanıtmak, sorunlarımızı tartışmak ve çözüm yolları için diyalog ortamı geliştirmek için yapıyoruz. Bu amaçla değişik top lumların kültürlerinin tanıtılması ve kaynaşmasını teşvik ediyoruz. Sohbet edip eğlenmek istiyoruz.

Genç arkadaşlar, antifaşistler!

Bugün içinde yaşadığımız şartlarda ve toplumda gençlik hızla yozlaştırılıyor. Amaçsız, asalak, mesleksiz ve geleceğe ümidini yitirmiş gençler sokakları hızla dolduruyor. Günümüzdeki gençliğin önemli bir bölümü, özgürlüğünü oyun salonları, kahve ve diskoteklerde tadabıldiğini sanıyor. Oysa buralar soygun çetelerinin yuvaları haline gelmiştir. Bunlar gençliği uyuşturup yozlaştırmaktadırlar. Bunların sonucu olarak her gün biraz daha gençlik işsiz kalmakta ve bunalımlara düşmektedirler.

Gençliği uyuşturan ve yozlaştıran nedenler yalnız bunlar değildir. Kültürel yozlaşmada bu sürece önemli bir katkıda bulunuyor. Taverna ve arabesk müziği gibi müzikler, insana ümit ve sevgi veren müziğin önemini azalttı. İnsanları iç bunalımlara ve karamsarlığa götürdü. Acıları ve yoksulluğu bir alınyazısı gibi işledi. TV, sinema, rambo tipleriyle bireysel kahramanlık ve polisiye dizilerle, düzenin yenilmezliğini aşılıyorlar. Palavra filimleriyle, yayınlarıyla insanları somut sorunlarından çekip hayal dünyasına götürüyorlar. Cinsellik alanında da gençliğin duyguları istismar edilip sınır-

sız kar amaçları için porno sanayisi genişletiliyor. İnsanların yalnız emekleri değil, etleri de pazara sürülüyor. Bu konuda özellikle genç kızlar meta gibi kullanılıyor.

Yukarıdaki genel sorunların yanı sıra, biz yabancı gençliğin en önemli sorunlarından biri de çok yapılı kültür olayıdır. Çeşitli kültürler arasında yetişen yabancı gençlik, tam anlamıyla hiçbir topluma da uyum sağlayamıyor. Evde, aile ve çevrede; içinden gelmiş olduğu toplumun kültürü, dışarda ise Alman toplumunun kültürü. Her iki tarafta zorla kendi kültürlerini entegre etmeye çalışıyorlar.

Bu ne demektir genç arkadaş!

Bu durum neye hizmet ediyor hiç düşündünüz mü? Bu durum yabancı gençliğin daha fazla bunalımları, evden kaçmaları, intiharlara başvurmaları, uyuşturucu, kumar, içkiye kendilerini vermelerini ve sokak çeteleri örgütlemelerini beraberinde getiriyor. Meslek ve sosyal yaşantıda onları başarısız duruma düşürüyor. Alman devleti engegrasyon adıyla onları geldikleri toplumdan tam koparmaya, Alman sanayisine yedek bir işgücü ordusu yaratmaya çalışırken; gençliğin geldikleri ülkeler de onları döviz getiren ve onlara ömür boyu bağlı olan bir "vatandaş" olarak tutmaya çalışıyor.

Genç arkadaşlar, sizlere sermaye düzeni birşey vermez. Çağdaş emekçi gençlik kendi sorunlarına kendisi sahip çıkmalıdır. İlk önce kültürel ve sportif faaliyetlere kendini verip, kendini hem düşünce olarak, hem de vucutça sağlam yapmalısın. Meslek eğitimleri için resmi organları zorlayıp, üretime katılmak için şartları zorlamalısın. Okumak ve eğitim olanaklarından yararlanmalısın. Bütün bunları çin kendini ve etrafındaki genç arkadaşlarını da eğitip uyarmalısın. Var olanla yetinen, kaderine boyun eğen, çareyi içki, kumar, uyuşturucuda bulan bir insan korkaktır. Unutma ki böyle bir insan ömür boyu sürekli ezilip horlanacaktır.

*** Yaşasın Enternasyonal Dayanışma!**
*** Anti-faşist Enternasyonal Gençliğin Birliği İçin İleri!**

25 Haziran 1993
Güney Gençlik Grubu

GENÇLİK SORUNU VE DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ

H. KARADAĞ

Devrimci gençlik, proletaryanın militan bir yedek gücüdür. O; bir parti oluşturamaz, ama sınıf partisinin genç ve dinamik müttefiki, onun enerji kaynağı olabilir. Devrimci emekçi gençlik, sınıf mücadelesinin öncüsü değil, ama sınıf mücadelesinin en canlı öğesidir. Bu yüzden ona karşı takınılacak tavır ve ona gösterilecek önem sınıf mücadelesinin devrimci mücadeleci ve istabakalar içinde çalışmanın koşullarını yaratır. Ancak siyasi ve ideolojik olarak işçi sınıfının çıkarı ve düşüncesinden yana olmayı her hareketiyle belli etmek zorundadır. Bu ikisinin bilinçli bir birliği ve usta bir yöntem ile, hareketin başarısı garantilenir.

Emekçi devrimci gençliğin hedefi bolşevik tipte bir konsomol gençlik örgütlenmesi olmalıdır. Bu amaç için yavaş, emin ve bilinçli

Foto: Baran Fundermann

yankar yönünü öne çıkarır. Gençliğin katıldığı mücadele süreçleri bu yüzdenpotansiyel bir hareketlilik taşır.

Emekçi devrimci gençlik, sınıf mücadelesinde başarılı olabilmesi için, sınıf partisinden bağımsız olarak örgütlenip çalışmak zorunda kalır. Çünkü örgütsel bağımsızlık, ona serbestçe hareket ve insiyatif geliştirme imkanı sunar. Geniş sınıf ve

adımlar atılmalıdır. Bunun için ideolojik, siyasi, örgütsel ve pratik olarak kendisini geliştirmek, sürekli yenilemek ve denemek zorundadır. Pratikten ve tecrübelerden kopuk bir teorik çalışma ile siyasi bir eğitimden yoksun günübirlik, kendiliğindenci darpratikçilik bu hedefe kimseyi ulaştırmaz. Bu yüzden teoripratik ve ideolojik güven birlikteliğiyle emekçi gençlik, devrimci çalışmasında başarının sırrını çözebi-

lir.

Her örgütlenme ve mücadele aktiviitesinde, hareketin niteliksel yönü belirleyicidir. Nicel olarak güçlülük, siyasal, şekilsel ve estetiksel dış görünüşü ifade eder. Böylesi bir üstunluk ve gelişme aslında istenilir bir durumdur, yanlış değildir. Ancak bir hareketin motor gücü insanlardır. Bu insanlar ideolojik-pratik olarak doğru devrimci düşünceleri kavrayıp uygulamadıkları sürece, nicelik üstünlükleri bir işe yaramaz. Hareketin özsel-niteliksel yanı ile biçimsel, niceliksel yanı birleştiği andan itibaren ortaya gerçekten güçlü ve kalıcı çalışmalar çıkabilir.

Bir çalışmanın niteliksel ve kalıcı güçlülüğünün belirleyen, o çalışmayı yürüten insan malzemesi, onların kullandıkları yöntem ve varmak istedikleri amaçları belirler. İşte tam da bu yüzden devrimci bir hareketin yaratılması için, devrimci proleter teorinin önemi ortaya çıkar. Sade ve berrak bir devrimci yaşam tarzı, fedakar ve kollektif bir ahlak anlayışı, bilge ve araştırıcı taklit düşmanı tutum, hareketli, canlı ve tembellik karşıtı davranışlar; ancak devrimci teorinin ışığında yapılan sabırlı, sürekli bir eğitim sonucu yaratılabilinir.

Gençlik çalışmasında bu evre oldukça uzun sürer ve zaman alır. Zira bu yüzden bir yandan yılgınlık ve karamsarlık rüzgarı, öte yandan isyan ve hedefsiz mücadele istekleri gençliği durmadan etkiler. Olanaksızlık, şartların elverişsizliği gençliği patlama ve aceleciliğe sürükler. Zaman zaman geçici ve önemsiz başarılar için ayağa kalkar. Bunun için sabırlı, özverili ve uzun vadeli çıkarlar için örgütlenme ve faaliyetleri düzenlemek zorunludur.

Emekçi devrimci gençlik, sosyalistlerin ve halkın eleştiri ve önerilerini, kendi deney ve tecrübelerini vs. uluslararası sosyalist ve devrimci gençlik hareketlerinin tarihi tecrübeleri ışığında gözden geçirip somutlaştırır. Eksiklikleri ve hatalarını hiç gizlemeden eleştirir ve aşmaya çalışır. Bu sorun bir başka yöntemle asla ileriye doğru gitmez.

Gençliği birleştiren ortak güncel ekonomik, akademik ve demokratik talepleri de alınıp, doğru bir perspektifle savunulmalıdır. Sosyalistler her meselede olduğu gibi bu sorunla da, mücadeleyi reformlarla sınırlamaz. Bılakis onu devrim mücadelesine, iktidar meselesine bağlarlar.Bu taleplerin ret edilmesi ve küçümsenmesi devrimci gençliği yalnız ve güçsüz bırakır. Ama mücadeleyi ekonomik, akademik çerçevede tutmak ise daha da tehlikeli bir yozlaşmayı getirir, reformize götürür.

Emekçi devrimci gençlik soyut, yığınların istemlerine cevap vermeyen talep ve sloganlarla kendilerini sınırlayamaz. Bir gurubun, bir çevrenin değil, toplumun emekçi kesiminin sorunları daima öne alınmalıdır. Burada zaman zaman kitlenin o andaki bilinç durumuna denk düşmeyen, ama doğru olan ve uzun vadede kendini ispatlayacak doğru sloganlardan tamamen vaz geçilmesini önermiyoruz. Ancak slogan ve istemler pratik için, uygulama için atılmalıdırlar. Yüksek perdeden atılan ve sık sık değiştirilecek sloganlar, taktık adına da atılsa güven verici olamaz. Örneğin "Haydi öğrenciler boykot yapın...." denilerek, ikinci günde bir başka slogan atılırsa bu bir güvensizlik yayar.

Emekçi devrimci gençlik ekonomik, akademik, demokratik mücadelesinin yanı sıra kültür-sanat cephesinde de savaşır. Burjuvazi ve onların işçi sınıfı içindeki uzantıları hergün gençliği yozlaştırmak için türlü araç ve gereçler yaratır. Bunlara karşı gençliği eğitip uyanık tutmak çok önemli bir görevdir. Fotoroman, sex, içki, kumar, esrar, apolitikleştirme, kişiliğinden ve toplumdan koparma, başkalarının çıkarlarına çalışma vb. şeklindeki kültür ve yapmacık sanata karşı, sosyalist-devrimci kültür ve sanat çalışması da mutlaka yürütülmelidir.

Devrimci sosyalist gençlik hareketi esasında işçi ve emekçi gençlik hareketi olmak zorundadır. Çünkü en devrimci ve en etken sınıflar bunlardır. Ama bunun lafta böyle kabul etmesi de sorunu çözmez. Bunun için birincisi emekçi gençliği gerçekte toparlayabilecek doğru slogan ve adımlar atılmalıdır. İkincisi ise teorik ve programatik olarak gerçekte işçi sınıfının bölşevik ideolojisi savunulmak zorundadır. Bu durum, her türlü oportonizme, revizyonizme, reformizme ve pasifizme karşı kararlı bir mücadeleyi gerektiriyor. Ve yine bu durum uzlaşmaz ve bilimsel bir ideolojik-siyasi çalışmayı gerektiriyor.

Devrimci gençlik bilinçli ve gönüllü bir işbölümü ve uzmanlaşma ile sorunlarının üstesinden gelebilir.

Gençler

Onbeşlik, Onyedilik,
Yirmilik gençler,
Yarını bugünden kurmak için,
Bilinçlerinde
Sosyalizmin gücünü
Ve proletaryanın
Binlerce yıllık öcünü paylaşarak,
Gözlerini bile kırpmadan
Kavganın içine
Bütün güçleriyle girecekler.
Gençler ki yarının
İşlerinde
Patlamaya hazır mavzerleriyle
Ve devrimden önce
Ellerinden
Silahlarını bırakmamaya
Ettikleri yeminleriyle,
Proletaryanın bayrağı altında
Birleşecekler.

Gençler
Öldüler,
Ölüyorlar, ölecekler,
Onlar ki,
Ölerek
Zulme, işkenceyle ölümü
Tarihin derinliklerine gömecekler.

Ozan Özgür

SEN ÖLMEDİN Kİ...

Bilmeden, araştırmadan alınan bir görev başarılamaz. Gönüllü olarak ve kavratılarak verilmeyen bir işte insanlar bir araç haline dönüştürülür. Pratik en büyük okuldur, yapıla yapıla herşey öğrenilir. Ancak bu, önceden her hangi asgari bir eğitim ve hazırlığın karşıtı olamaz.

İşte tam da bu nedenden dolayı, herkesin bilinç, tecrübe, yetenek ve yaşına göre bir görev verilmelidir. 14-15 yaşındaki tecrübesiz, sosyalist bilinçten uzak bir gence; propaganda yapma, başkalarını örgütleme görevi verilebilinir mi? Hayır. Çünkü öğretmen olmadan önce öğrenci olmak gerekiyor. Usta olmadan önce çırak olmak gerekiyor. Nasıl ki öğretmen olmak için ilkokulu bitirmek yetmiyorsa, bir örgütleyici devrimci olmak için de iki yıllık dernekçilik ve 14-15 yaş gurubu yetmiyor. Ama bu devrimciliği bilinmez bir tarihe mi atıyor? Hayır, asla. Ancak herkez kendi durumuna göre devrimcilik yapmalı. Devrimci gençlik işçi sınıfına önderlik değil, devrimci bilinci, fedakarlığı, canlılığı ve mücadele azmini taşımalıdır.

Devrimci gençlik sorunun bir yanıyla legal, diğer yanıyla illegal çalışmak zorundadır. Varolan legal olanaklardan yararlanıp dernekler, kooperatifler, kültürel ve sportif çalışmalar mutlaka yapılmalıdır. Çünkü bu araçlar en geniş anti-faşist gençliğe devrimci-sosyalist düşüncelerin taşınmasını getirir. Öte yandan düzenin dağıtma ve satın alma taktiğine karşı sosyalist gençlik illegal çekirdekler oluşturmak zorundadır. Bu yapı esas alınmadan hiçbir legal çalışma uzun vadeli olamaz. Derneklerde legalizme, bürokratizme ve yasallığa çok dikkat edilmelidir. Zaman zaman öyle sorunlar gelişebilir ki sosyalist devrimci gençliğin de artık iradesini aşabilir. Bunun için küçükten-buyüğe, illegalden-legale doğru yürüyüş esas alınmalıdır.

Devrimci gençlik hareketi, gençlik hareketinin unsurlarını yetenek, istek ve somut durumlarına göre inceleyip harmanlar. Gereksiz ve istikrarsız sıçrama ve yükselmeleri dizginler. Onları oldukları gibi kavrar, buna göre davranır. Onların başaramayacağı görevleri yükleyip olumsuz sonuçlarla uğraşmaz. Düzenli olarak ve dostça denetler, hatalarını zamanında gösterir. Doğru alternatifler üretir. Şartlara göre doğru taktikler, görevler ve örgütlenmeler hazırlar. Soyut, yapay taktik ve uğraşlarla zaman harcamaz. Gelişmeyen ve gelişemeyecek yeteneksiz ve isteksiz öğeler yerine, gücünü ve ağırlığını esasında istekli, samimi, kendini pratikte gösteren, yetenekli insan malzemesine verir. Zira proletaryanın ideolojisinin pratik taşıyıcıları onlar olacaktır.

Devrimci gençlik hareketine sosyalist bilinci sınıf partisi verir, onu yönlendirir. Bu iş gençliğin içinde çalışan ve sınıf bilincini almış gençlik önderleri tarafından yapılır. Gençlik önderleri her davranışında ve çalışmasında diğer devrimci gençliğe birer örnektir. Onlar, sosyalizm alternatifini her fırsatta ve şartta savunur ve kendi içinde uygularlar. Sosyalizm bir anda ortaya çıkmaz. Süreç içinde yeni insan ve kadroların doğmasıyla ortaya çıkar. Böylece değişik gençleri toplama-eğitme ve yeni tipte bolşevik insan yapma süreci yaşanır. Devrime insan katmayan ve onu değiştirip geliştirmeyen insanın kendisi devrimci olamaz. O halde, görev başına sosyalizm için kendimizi ve başkalarını kazanmaya.

** Devrim İçin Savaşmayan Sosyalist Olamaz!*

** Devrimci Sosyalist Gençlik Hareketi İçin İleri!*

10 Mayıs 1993

UMUT

Biz gençliğiz...
Biz geleceğiz!
Ge le ce ğiyiz biz....
bu köhne dünyanın.

Gelecekteki dünya,
bizim dünyamız olacak...

Bize gelecek bırakmamak için,
yapıyorlar her şeyi!
Sömürü, iliklerine kadar...
Sınırı yok, açlığın, sefaletin,
zulmün, baskının...
Har vurup harman savuruyorlar
doğayı,
sanki babalarının malı.
Özgürlük dedikleri, sömürü için;
Demokrasi dedikleri, sömürü için.
Bize verdikleri,
işsizlik ve işgücünü pazara
taşıma özgürlüğü...

Geleceğimizi karartıp, sonra
çekiliyorlar kenara,
"geleceksiz kuşak" üzerine
ahkam kesiyorlar,
gözlerinden süzülüyor
timsah gözyaşları...

Kuşağımız "geleceksiz"
olacaksa eğer;
bu, onların,
egemenlerin marifetidir.
Onlardır,
karartan geleceği.

Biz gençliğiz,
ge le ce ğiyiz biz...
bu köhne dünyanın.

Ve "geleceksiz kuşak"
üzerine tüm gürültüleri
tekzip ederek,
guldür güldür
ge le ce ğiz biz.
Geleceği karartanları kahrederek
ge le ce ğiz!

Bizimle birlikte gelecek
Sos ya lizm!
bizimle birlikte kurtulacak
Yeni Dünya!
Ya biz ge le ce ğiz,
ya da kanda boğulacak
e s k i d ü n y a !

SELAM ÇOCUKLAR

Selam çocuklar
bugün size bir
armağanım var...!
Yaş günü
armağanı filan değil,
çünkü bende kutlamadım
yaş günümü.
Yalın ayak
Çıplak kafa,
yüzü sararmış solmuş çocuk
sana da bir armağanım var..!
Fakat adını
sayıklıyarak uyuduğun
kırmızı şeker de değil.
Selam çocuklar
bugün size
bir armağanım var...
Fakat yüzünü
göremediğiniz,
rüyalarınıza giren,
büyük şehirlerin
lüks vitrinlerini süsleyen
o boy boy
bebeklerden de değil.
Zengin çocukların
odalarında
yığılıp kalan tanklar,
uçaksavarlar, bombalar
ise hiç değil...
Çünkü sevmem
insanlığı yok eden,
çocukların
son gülüşlerini donduran
savaş silahlarını...
oyuncak ta olsa.
Selam çocuklar
size bir armağanım var...
Bir çocuk kitabı,
okuyup,
öğrenmeniz için yazmıştım..
Sizlere armağan...

H.Eren ÇELİK

OĞLUMA HİKAYELER

Y.GÜNEY

ŞEFTALİ ÇEKİRDEĞİNE İNAN KENDİ GÜCÜNE GÜVEN

Küçücük çocuk, şeftali çekirdeğini dişiyle kırmak için zorlanıyordu.

Babası ona dedi ki:

"Oğlum!... Şeftali çekirdeğini dişinle kıramazsın!"

Çocuk, şeftali çekirdeğini dişiyle yeniden zorladı. Şeftali çekirdeğinin traktör lastiklerini anımsatan pütürlü sert kabuğu dişlerinin yüzeyini eriterek çıtırdattı... elini açcıyan dişine götürdü çocuk. Dişi sallanıyordu.

"Oğlum" dedi babası yeniden. "Şeftalinin çekirdeği serttir, yazık edersin dişlerine"

Çocuk inat ediyordu. İlle kıracaktı bu sert çekirdeği. Yere koydu ve ayakkabısının topuğuyla üzerine bastırdı. Kırılmıyordu çekirdek.

"Sen inatçıysan, ben senden daha inatçıyım" dedi çocuk.

Bu kez bir taş aldı eline; taşla kırmayı denedi. Her vuruşla bir yana fırlıyordu çekirdek.

"Şeftali çekirdeği çok serttir oğlum" dedi babası. "O küçük taşla kıramazsın!"

Çocuk öfkeyle çekirdeği tekmeledi. Çekirdek, tulumbanın yanındaki toprağa düştü. Çocuk öfkeyle bastı üzerine, iyice toprağa gömdü.

Aradan günlerg eçti. Çocuk şeftali çekirdeğini unutmuştu. Gecekondu mahallesinin çocuklarıyla oynuyordu. Babası sağırdı onu.

"Bu ne oğlum?" dedi.

Çocuk babasının parmağıyla gösterdiği yana baktı. Küçük, iki yeşil yapraklı bir ot gördü.

"Ot" dedi.

"Ot değil" dedi baba.

"Dişlerinle ve taşla kıramadığın şeftali çekirdeğinden çıkan şeftali ağacının fidanı."

Çocuk, inatçı sert çekirdeği anımsadı. Dişiyle kıramadığı, taşla kıramadığı, tekmeyle kıramadığı çekirdeğin fidana dönüşmüştü işte.Bu fidan büyüyecek ve ağaç olacaktı; çiçek açacaktı...
Şeftali verecekti. Şaşırdı...

Babası ona dedi ki:

"Oğlum... ne zaman, hangi koşullarda olursan ol, dara düştüğünde şeftali çekirdeğini anımsa. Dişinle kıramadığın o çekirdeği, taşla kıramadın. Ama uygun toprağa düşen çekirden, günü gelince o sert kabuğu parçalar, toprağı deler ve yeşerir.

Nedir o çekirdeğe bu gücvü veren, güzel oğlum?

Çekirdek, kabuğunu parçalayan gücü kendi içindeki çelişmelerden alır oğlum. Her şey kendi içinde zıtını taşır. Her şey kendi içinde, kendini değiştirecek, başkalaştıracak özü taşır."

Çocuk dikkatle babasını dinliyordu.

Baba gülerek dedi ki:

"Şeftali çekirdeğine inan, kendi gücüne güven!...

❐

KADIN VE KİŞİLİK SORUNU

Eda GÜNEŞ

Kişilik olayı, her toplumsal gurup ve birey için önemli bir fenomendir. Kişilğini kazanamamış ve henüz özgür bir kimliğe kavuşamamış birey ve gruplar, özgürce hareket edebilme ve yaşama olanağını elde edemezler. Böyle bir durumda, ilk önce kendini tanımak, toplumsal yapısını ve tarihi gelişimini irdelemek ve böylece görevlerinin bilincinde hareket etmeye çalışmak gerekiyor.

Kişilik sorununda esas olan moment, kişinin kendi sorununa kendisinin sahip çıkmasıdır. Kendi sorununa sahip çıkmayan, bunun için yeterince çaba göstermeyen her zaman başkalarınca ezilir ve yönetilirler. Bu gerçekten yola çıkılarak, ezilenlerin en ezilenleri olan emekçi kadınlar kendi kaderlerini kendileri çizmelidirler. Toplumsal yaşantının her alanında başta kendilerini de olmak üzere, tüm toplumu yönetmeyi ve örgütlemeyi artık öğrenmek zorundadırlar. Hayat bunu getirip dayatmıştır.

Bu durum elbette sanıldığı gibi kolay değildir. Ancak yolun bir ucundan yürümeye başlanılmadığı sürece yol bitmez. Hiçbir insan doğuştan, tanrı buyruğuyla yönetici veya yönetilen, ezen veya ezilen olarak doğmamıştır. Bu, alınyazısı da değildir. Sömürücü sınıfların düzenlerini ayakta tutmak için yarattıkları bir durumdur. Bu durumu yıkmakta başta kadınlar olmak üzere tüm emekçi sınıfların görevidir. Ya bu düzene, bu çarka boyun eğilip sofistlik yapılacak, ya da onu değiştirmek için, bilinçli-sabırlı bir mücadele yürütülecektir.

Böyle bir kavgaya atılmak demek, en başta eskinin köhnemiş gerici alışkanlıklarından kişinin kendisini arındırması gerekir. Geçmişe ait olan olumlu ve faydalı alışkanlık ve tecrübeler varsa bu yaşatılmalıdır. Buna karşılık kişinin gelişmesine ayakbağı olan, çağdaş toplumsal yaşantıya ayak uyduramayan her türlü feodal-köleci ve ataerkil alışkanlıklar bir tarafa atılmalıdır. Bu konuda dine körce bağlılık, akraba ve çevreye kölece itaat, geleneklere ve adetlere korkakça yaklaşım kişiliğin özgürleşmesinin önünde en önemli ve yıkılması gereken engellerdir.

Bütün bu sorunlara ve engellere karşı, belirleyici isyan ve mücadele azmi kadınların kendilerinde olması gerekiyor. Kadınların kendileri istekle ve şevkle kendi davalarına sarılmalıdır. Kendi içlerinden gelen bu iç istekleri yoksa, dıştaki zorlama ve öneriler hiçbir işe yaramaz. Ama dıştan yapılacak dostça eleştiri-uyarı-öneri ve yol gösterme, kadınların iç isteklerinin gelişmesine hizmet edecektir. Asıl sorun kişinin kendi kimliğini ortaya koyabilmedeki cesaret ve kararlılığında yatıyor. Binlerce yıldır ezilmişliğ'in ve eşitsizliğin verdiği kin, bu cesareti ve kararlılığı da yaratacaktır birgün.

Kişiliğini ve kimliğini ortaya koyma ne anlama geliyor? İlk önce sınıfsal varlığını ve konumunu berrak bir şekilde irdelemesi gerekiyor. Toplumsal üretim ilişkileri ve işbölümü içerisinde objektif yerini belirlemesi gerekiyor. Sınıfını tanımayan, ona uygun pratik sergilemeyen ona ihanet ediyor demektir. Emekçi kadınlar, her şeyden önce emekçiler sınıfındadırlar ve burjuva gerici kurumlarca eziliyorlar. Bu durumun değişmesi için verilen mücadeleye, bu anlamda destek vermek zorundadırlar. Çünkü özel mülkiyetin ve sömürünün olduğu bir toplumda hiçbir emekçi özgür olamaz. Hepsi baskı ve sömürü altındadır.

İkinci olarak kişinin ulusal varlığını ve kökenini açıkça ortaya koyması gerekiyor. Baskılardan korkup hangi ulusal değerlere sahip olduğunu inkar eden birisi güvenilmezdir. Ulusunu inkar etmek, kendi benliğini ve kişiliğini inkar ile eş anlamlıdır. Kişinin ulusal kökenini söylemesi, farklı kültürel yapıların ve zenginliklerin ortaya serilmesidir. Şövenist ezen ulus ideolojisine karşılık, ulusal kimliğin reddi sosyal şovenlik ve inkarcılıktır. Emekçi, ezilen ulus kadınları bu konuda daha da duyarlı davranıp ulusal baskıya karşı da mücadeleyi yükseltmek zorundadırlar. Ulusal kimliğin savunulması, özgür ve eşit birlikte yaşamın aracı ve önkoşuludur.

Üçüncü olarak kişinin cinsiyet varlığını ve onun sorunlarını tartışması, ortaya koyması gerekiyor. Gerici gelenek, örf ve adetlerden çekinmeden kadın cinsinin özel sorunlarına eğilmeyen ve onların bu sorunlarını görmeyen birisi çağdaş bir insan olamaz. Özel-

likle de emekçi kadınlar kendi hemcinslerinin sorunlarını tartışıp, çözüm yolları aramak zorundadırlar. Erkek egemen toplum sürdüğü sürece, özel mülkiyet ve eşitsizliğe-haksızlığa dayalı işbölümü sürdüğü müddetçe bu sorunun kalıcılığını kavratmak zorundadırlar. Bunlar yapılırken, burjuva kadınlarla cinsiyet sorunları dışında bir birlikteliklerı olmadığı da açıkça savunulmalıdır. Cinsiyet sorunlarını küçümseyen, onu görmeyen ve bundan utanan anlayışlar, erkek şövenizmine hizmet eder. Bu yuzden kişilik sorunu cinsiyet sorununda da özgür, inatçı ve sabırlı mücadeleler sonucu elde edilebilinir.

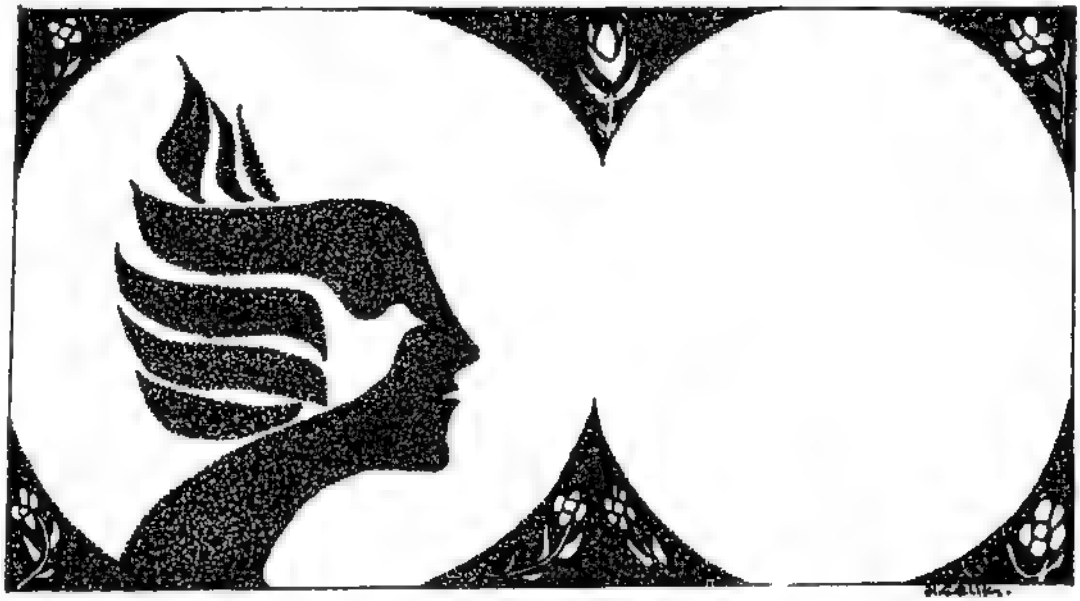

Bütün sömürücu toplumlarda cinsiyet eşitliği teorik düzeyde kalmıştır. En ileri kapitalist ülkelerde bile gerçek eşitlik anlamında çok az adımlar atılmıştır. Üretim sürecinde işyerlerinde, siyasal yaşantı ve devlet kademelerinde, kültürel yaşantı ve kurumlarda, ev içerisinde vs. kısacası hayatın her alanında kadın; halen esasında yönetilen, ezilen ve özgur kişiliğine kavuşmamış bir durumdadır. Burjuvazi kadını ya zevk aracı ya da hizmetçi, uysal bir ücretli köle yapmıştır. Bunun dışında bu her iki aptallaştırıcı-köleleştirici konumuna karşı çıkan, buna karşı isyan eden bağımsız, mücadeleci, devrimci kadınları da yaratmıştır. Geleceğin gerçek kadın temsilcileri işte bunlardır.

İnsiyatif, kadınların kişiliklerini ve kimliklerini kazanmalarında önemli bir rol oynar. İnsiyatif, bağımsız hareket edebilme, yönetebilme, fikir ütebilme kabiliyetidir. Hiç kimse doğuşta kabiliyet sahibi olamaz. Kabiliyet, sistemli ve sabırlı bir inceleme araştırma ve tecrube sonucu oluşur. Fakat yine burada da istekli ve kararlı bir mücadele azmi gündeme gelir. İnsiyatifin kullanılmasında, kararlılık ve kendine güven belirleyici role sahiptir. Fakat boş güven-böbürlenmede bu sorunu çözmez. Bilinçli-tecrübeli bir davranış esastır. Burada bağımsız inceleme ve girişkenlikte unutulmamalıdır.

Kadınlar toplumun en çok ezilen ve en devrimci öğeleridirler. Bu nedenle onlar sosyal yaşantı içinde en çok değeri ve saygıyı haketmektedirler. Ama nafile, en devrimci çevrelerde bile bugün bu saygınlık ve önem henüz kavranmamıştır. Çok sayıda erkek devrimci eşi-arkadaşı-kızkardeşi kendilerine ayak bağı olmasınlar diye "ilgileniyorlar", onu devrimci çalışmalara katıyorlar. Böylesi bir faydacı ilişki, kadınları toplumu değiştirme mücadelesine yeterince seferber edemez. Emekçi kadınlar geleceğin en kararlı yöneticisi ve kurucularıdırlar. Bu bilinç ve kararlılıkla onlara gereken önem verilip zaman ayrılmalıdır. Diğeri ise boşa kürek sallamaktır.

Emekçi kadınlarla diğer bir yanlış ilişki sorunu da onun kişiliğine-konumuna bakılarak değil, eşine-çevresine göre onu yorumlama ve yaklaşma eğilimidir. Devrimci çevrelerde genellikle eşi devrimci olanlarla ilgileniliyor, onlara öncelik veriliyor. Bu, bir yerde doğal olmasına rağmen, öte yandan kolaycı subjektif bir yöntemdir. Doğrusu ve önemlisi değişik çevre ve mesleklerden emekçi kadınlarla ilişkinin artırılmasıdır. Bu yanlış yaklaşım, eşine bağımlı bir kişilik ve mücadele temeli yaratıyor. Bağımsız bir kişiliğin yaratılamamasının önemli bir etkisi olarak bu davranışı sayabiliriz.

O halde devrimci erkeklerin, kadınların kişiliğinin geliştirilmesi için ne gibi katkıları olabilir? Devrimcilik, sosyal farklılık ve eşitsizliklerin ortadan kaldırılması için sömürücü

düzenin yıkılması mücadelesidir. Kadın sorununda devrimcilik, ilk önce evdeki sosyal farklılık ve eşitsizliğin her alanda kaldırılması mücadelesidir. Yani kadın ve erkeğin gönüllü ve bilinçli eşit bir yaşantı kurmasıdır. Ancak bu minimal ön koşulların ardında dışarıda her alanda ortaklık gelir.

Devrimci erkekler, emekçi kadınların sosyal ve siyasal yaşantıya katılmaları için her türlü desteği yapmalıdır. Onları bilinçlendirmek için özel eğitimler düzenleyip, kişiliklerini kazanmaları için özel örgütlenme araçları yaratılmalıdır. Bunlar sadece dış etkilemelerdir. Sorunun esas yanı, kadınların kendi istek-bilinç ve mücadele azimleridir. Bu nedenle erkek devrimcilerden her türlü destek, kadınların insiyatifini ve kişiliğini önlemeyecek tarzda ancak kabul edilebilinir.

Kişiliğin geliştirilmesi ve açık bir kimliğe kavuşma mücadelesi, kişinin kendi kaderini eline alma mücadelesidir. Toplumsal yaşantıya aktif bir şekilde katılmayan, tartışmalarda sorunlarını açıklamayan birisi kişiliğini geliştiremez. Yanlış söylerim, hata yaparım diye düşünen birisi kendini ve başkalarını yönetmeyi öğrenemez. Ortak sorunlarda, ortak mücadele yaratamayanlar başarılı bir sonuca ve birlikteliğe kavuşamazlar. Özgürlüğe ve bağımsız bir kişiliğe kavuşmak bütün bu yanlış ve yerleşmiş alışkanlıklara karşı kararlı bir mücadeleyi gerektiriyor.

Emekçi kadınlar özgurlüğünü ve kişiliğini yalnızca evden kurtulmak ya da hoş vakit geçirmek için yapmamalıdırlar, Özgürlük hiçbir zaman sınırsız olamaz. Özgürltük, zorunluluklar kavrandığı ölçüde anlam ifade eder. Aşırı özgürlük, toplumsal sorumluluklardan kaçıp, yeni bağımlılıklar ve alışkanlıklar edinme tutkusudur. Emekçi kadınlar, emekçi sınıflar ve onun kurtuluşu uğrunda verilen sosyalizm mücadelesine hizmet edecek olan bir özgürlük ve kişiliğin kazanılması için mücadele ederler.

** Bilinçli-Devrimci Bir Kişilik Yaratalım.*

** Özgür Bir İrade ve İnsiyatif İçin İleri!*

KÜLTÜR-SANAT PLATFORMUNA ÇAĞRI

Avrupa'da yaşayan, başta üyelerimiz olmak üzere tüm sanatçı-yazar ve aydınlarımızı GÜNEY ile birlikte bir kültür emekçileri platformu oluşturmaya çağırıyoruz.

Bu konuda kollektif bir platform ve program oluşturmayı hedefliyoruz. Gelecek sayımızdan itibaren konu ile ilgili gönderilecek tüm öneri ve tartışmaları yayınlayacağız.

Böyle bir platform, bizi birbirimize daha çok yaklaştırır, gücümüzü birleştirir ve sorunlarımızın tartışılması için bir kürsü görevi görebilir.

Gün ayrı durma, gücümüzü zayıflatma günü değildir. Birlik olalım, halkla birlikte gürleyelim.

Güney Yazı Kurulu

K. DEMİRKAPI

DÜNYADA VE ÜLKEMİZDEKİ GELİŞMELER; ŞİMDİKİ DURUM; GELİŞME PERSPEKTİFLERİ VE GÖREVLER ÜZERİNE

DÖNÜŞÜM YAYINLARI

H. YEŞİL

KADIN SORUNU ÜZERİNE YAZILAR

DÖNÜŞÜM YAYINLARI

Hazırlayan: H. YEŞİL

SOSYALİST KADIN HAREKETİ İÇİN

DÖNÜŞÜM YAYINLARI

GÜL ÖZGÜR

Rusya'da 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Kadınların Kurtuluşu

"Tavuk kuştur, kadın insandır"

DÖNÜŞÜM YAYINLARI

DEVRİMCİ KÜLTÜRDE DEVRİMCİ AHLAK SORUNU

H. HALİS

Devrimci insan, tüm yaşantısı boyunca disiplinli, ilkeli, kurallı, planlı çalışma sürdürür. Bu, özgür düşünme, hareket edebilme ve insiyatifin önünde engelmidir peki? Hayır, planlı, disiplinli çalışma, kişinin zamanını rasyonal bir tarzda örgütlemesidir. Diğer bir deyimle, zamanını çok iyi kullanan, onu boşa harcamayan ve verdiği sözü tutan dakik insanlar, ilkeli, planlı ve disiplinlidir. Böyle davranmayanbir devrimci çalışmalarında asla başarılı olamaz. Bu yapılırken dozajı aşırıya kaçırıp, insanlar bıktırılmamalıdır.

Devrimci teori ve bilinç belirleyici olmasına rağmen yeterli değildir. Bildiğini pratiğe uygulamayan ve toplumsal bir kollektifvizeye gelmeyen kişi bireyseldir, burjuva aydınıdır. Devrimci insan, bildiğini, gücü ve olanakları oranında hayata uyulayan insandır. Bireysel eğitim ve yaşamı, kollektivizeye çevirebilen insandır. Ateşin etrafında dolanan değil, içinde durup yanan, tarlayı seyreden değil, birlikte biçen insandır. Bu yüzden onun için devrimci teori ile devrimci pratik birbirinden kopmaz bağlarla bağlıdır.

Devrimci insan tipi saksıda; yağmurdan, soğuktan, doğadan uzak yetişmez. Bahçede her türlü doğa koşullarına karşı direnerek, sosyalist bir çapa, sulama ve gübereleme ile gurleşip gelişecek nadide güllerdir. Onlar özenerek yetiştirilir. Her ülkenin, her iklimin ve zamanın koşullarına uygun bir tarzda yetiştirilirler. Somut koşullardan kopuk, soyut reçeteler hayat ile birleşip gelişemezler. Bu yüzden proletarya anlamsız ve sonuca ulaşamayacak, hoş ama boş hayallerle uğraşmaz.

Devrimci insan boş böbürlenme, kendini beğenme ve bireyselliğe karşı durur. Kendisini herşeyin başlangıcı yapan benmerkezci tutum ile narsist kendini beğenmişlik asla devrimci ahlak değildir. Bu tutum bürokratizmi geliştirir. Emirlerle ve kendinden hiçbir fedakarlık yapmadan iş yapılmasını bekler. Bu zararlı otların ilacı üretime katılıp-pratikte çalışmaktan geçer. Yapılan ve yapılması gereken işlerin belirli bir amaca hizmet etmesi ve bütüne bağlı olmasında yatar.

Bilimsel sosyalizm bir dogma değil, yaşayan bir bilimdir. Değişen koşullara ve olaylara göre gelişen, kendini belirli taklit ve reçetelere mekanik bir tarzda hapsetmeyen bir bilimdir. Bu yüzden devrimci insan şematizmden, taklitçilikten kendini koruyan insandır. Başkalarının evrensel tecrübelerinden öğrenmek ile, onları kopya etmek ayrı ayrı şeylerdir. Taklit ve basma kalıp düşünceler çoğu zaman bireysel ve ulusal üreticiyaratıcı olmamayı ve hazırcılığı ortaya çıkarır. Hep aynı şeyleri tekrarlamak, çeşitliliğe ve değişkenliğe karşı durmak diyalektiğe de aykırıdır. Ancak bu, genel geçerliliği olan bazı devrimci teorilerin yadsınmasına asla dayanak yapılamaz. Sorun bu teorilerin, somut şartların somut tahlili olup olmadıklarıdır.

Liberalizm devrimci insan tipini iğdiş eden bir burjuva anlayıştır. Çünkü liberalizm ideolojik mücadeleyi reddeder. İlkesiz, pasif barışı öne çıkarır. Bunun için yanlış ve zararlı düşünce ve davranışlara karşı, gizli-kulis eleştirilerine karşı, olumsuz gelişmelere karşısında hayırhah tutumlara karşı, ilkelere ve kurallara uymayıp, bireyselliği, disiplinsizliği savunanlara karşı mücadele edilmelidir. Kişisel sorunlarını genel sorunların önüne çıkaranlara karşı, kitle içinde ajitasyon-propaganda yapılmamasına karşı devrimin aleyhine uğraşanlara ve destek vermeyenlere karşı, plansız-hazırlıksız-gönülsüz "devrimcilik" yapanlara karşı, kendini dev aynasında gören ve eleştiriye gelmeyip özeleştiri vermeyenlere karşı kararlı bir mücadele gerekir. Kısaca liberalizm hata ve sapmalara karşı uzlaşmaz ve gecikmez uygun ideolojik mucadelelerle yokedilebilinir.

Devrimci insan işini seven, mesleğini seçtikten sonra severek yürüten, üretime katılmayı bir yük değil, toplumsal bir yükümlülük sayan insandır. Asalaklığa-tembelliğe karşı çalışma her zaman öne alınmalıdır. Üretime katılan devrimci insan, sınıf kardeşleriyle birleşip, işyerindeki baskı ve sömürüye karşı omuz omuza mücadele eder. Bu mucadeleyi toplumsal yaşantıyla birleştirip, hayatın her alanına çeker. Sorun bunun ölçüsü, miktarı değildir elbette. Burada sorun olan ve öne alınması gereken moment özel yaşantı ile ekonomik ve siyasal yaşamın birleştirilmesidir. Yani apolitikleştirmeye karşı isyandır.

Yardımlaşmak, işinden sonra eşine, dostu-

na, arkadaşına da yardımcı olmak en önemli devrimci erdemlerder biridir. Böyle olan devrimci insan, bireyselliğini artık aşmaya başlamıştır. Böyle bir ahlak anlayışı sade ve dürüst olmayı beraberinde getirir. Alçak gönüllü her yaş ve meslek gurubuyla ilişki kurabilen bir insan devrimci ahlaktan güçlü bir pay almıştır. Geçimsiz kendi iç sorunlarını başkalarına taşıyan kişiler bunu kavramamıştır.

Devrimci insan, tüm yaşantısı boyunca disiplinli, ilkeli, kurallı, planlı çalışma sürdürür. Bu, özgür düşünme, hareket edebilme ve insiyatifin önünde engelmidir peki? Hayır, planlı, disiplinli çalışma, kişinin zamanını rasyonal bir tarzda örgütlemesidir. Diğer bir deyimle, zamanını çok iyi kullanan, onu boşa harcamayan ve verdiği sözü tutan dakik insanlar, ilkeli, planlı ve disiplinlidir. Böyle davranmayanbir devrimci çalışmalarında asla başarılı olamaz. Bu yapılırken dozajı aşırıya kaçırıp, insanlar bıktırılmamalıdır.

Devrimci kültür, her işte insana sabırlı ve uzun vadeli davranması fikrini verir. Ortaya çıkan sorun ve problemlerden yakınmamayı, zorluklara karşı mücadele etmeyi öğretir. Zaman zaman az bir güçle de olsa, tek başına da kalsa haksızlığa, zorluklara ve baskıya karşı kavgayı öğretir. Devrimci insan modeli burada, yeni bir insan olma modelini ortaya çıkarır. Gelecek sömürüsüz, baskısız ve özgür bir dünya, tüm insan-cins ve ulusların gerçek eşitliği için savaşan, sınıfsız-sömürüsüz bir dünya özlemini ve uğraşını dokuyan bir model.

Devrimci ahlak; her zaman herşeyin bilinmesini, yani merakçılığı reddeder. Üstüne düşmeyen şeyleri merak edip öğrenen kişi, içi çöp dolu bir kumbaradır. Kendi toplumu ve mücadeleyi ilgilendiren şeylerin öğrenilmesine ağırlık verilmeli, asıl merakçılık bu sorunlardaki bilime aktarılmalıdır. Çevrede dolaşan gereksiz bilgi ve lafların edinilmesi, kaçınılmaz olarak çevrede laf dolaştırmayı ve dedikodu denilen aylak insanların boş-gereksiz söyleşilerini yaratır. Daha da kötüsü sınıf düşmanları böylesi gevezeleri konuşturduğu zaman kişisel bilgi hazinesine kavuşur. Bu nedenle kimin adı nedir, kim kimin nesidir, hangi gruptandır, acaba ne yapıyorlar? gibi sorular yerine; özsel ideolojik-siyasal sorunlara araştırılıp incelenmeli, tavır takınılmalı.

Devrimci kültür, zengin ve engin bir edebiyat ve bilgi hazinesi demektir. Devrimci insan, başka insanlara bu devrimcibirikimi ile gider-gitmelidir. İçi boş ajitasyon yapmak, yığınlara gerçeğe uymayan palavralar sıkmak devrimci ahlaka uymaz. Ajitasyon günlük olaylardan yola çıkılarak yığınların eğitilmesidir.ama hiçbir zaman abartma ve yalan edebiyatı değildir. 1000 kişilik bir yürüyüşü 5000 göstermek, 300 satılan dergiyi 3000 tirajlı yapmak ve kendini ve yığınları kandırmaktan başka birşey değildir. Bunun yanında suböjektif, abartılı, soyut değerlendirmeler, kitabi yüksek bilgiler, kimsenin anlamadığı kavramlarla konuşmalar vs. de devrimci ahlak anlayışıyla bağdaşmaz.

Devrimci insanın değer yargıları sınıf çıkarlarına göre, onun çıkarlarıyla uyum halindedir. Davaya tam bağlılık, zaaflardan arınmış kararlılık bu değer yargılarının başında gelir. Bunun için devrimci insan örsle-çekiç arasında dövülüp sınanır. Pratiğin ve somut koşulların içinde yoğrularak yetişir. Böyle bir maya ile mayalandıktan sonra, her türlü ideolojik-burjuva akımlara karşı göğüs geren, bunlara karşı canla başla çalışan çelik iradeli bir sosyalizm-sınıfsız toplum militanı oluşur. İşte bu çekirdek potansiyel geleceğin tek garantisidir.

Devrimci ahlak anlayışı, insanlara kendine, halkına, sınıfına karşı güven anlayışı aşılar. Güven ve sorumluluk hisleri birbirlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Bazı sorumlulukları taşımayı göze almadan sınıf hareketini biradım bile ilerletilemez. Sorumluluk taşımak; varolan sorumluluklarını yerine getirmek, bireyin kendine, halkına ve davasına olan inanç ve samimiyetinde ortaya çıkar. Bireyin kendine güveni, temel bir teori-pratik eğitimden sonra mümkündür.

Uzun bir teori ve pratik eğitim sürecinden sonra da hemen bazı insanların kendine tam bir güvenleri olmayabilir. Bu durum, kişinin ideolojik zayıflığında, samimiyet ve dürüstlük yoksunluğundan kaynaklanır. Surekli dışardan başkalarından bir şeyler beklemek, olmazsa da hiddetle eleştirmek, başkalarını da zaaflarına ortak etmeye çalışmak vs. kendine güvensizlik değilse korkaklık ve iki yüzlülüktür. Devrimci bir insanın yetişmesi için 20-30 yıl gerekmez. Bu insan ömrünün yarısıdır. Birşeyleri en iyi yapmak çok iyi yapmak önemli değildir. Önemli olan insanların andaki bilinçlieri oranında iş yapmalarıdır. Bu ölçüler, minimum devrimci ahlak normlarıdır.

Yukarıdaki konuya bağlı, son olarak bir de görevler ve işler arasında ayırım yapmak ve büyük-küçük, önemli-önemsiz farklılığı gözetlemek üzerine duralım. Böylesi bir anlayış ve değer yargıları da burjuva-kaçamak ve sorumsuz tavırlardır. Küçük işleri başaramayan, büyükleri hem başaramaz, hem de hak etmemiştir. Önemli, önemsiz görev diye ayrım yapmak da aptçalca bir davranıştır. Bir eylem ve aktivite içinde yapılan tüm işler ve görevler birbirini tamamlayan ve birbirine bağlı olan şeylerdir. Örneğin, bir dergi çalışmasında satıcı-dağıtıcı-muhabir-yazar-dizgici vs. hepsi birbirine bağlı bir zincir gibidir. Hangisi aksarsa zincir orada kopar. Bu anlamda hepsi de gerekli ve önemlidir.

* Devrimci Kültür ve ahlakı Yaşatalım!
* Yeni insan Modelini Yaratalım!

Haziran-1993

KÜRT DÜĞÜNLERİ

Ahmet GÜNEŞ

Bekârlıktan evliliğe geçişte dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinde evlilik törenleri o yörenin din, gelenek ve kültürüne uygun düzenlenir. Bu törenlere ve eğlencelere, bütün toplumlarda aynı anlama gelen, fakat farklı dillerle telafuz edilen "düğün" sözcüğü kullanılır.

Dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinde, o yörenin din, gelenek ve kültürlerine uygun törenler düzenlenir. Düğün törenlerinde dinin ve dinsel simgelerin, eski toplumlardan beri önemli bir yeri olmuştur.

"Eski Baltık dinlerinde kutsal sayılan ateş ve ekmek düğün törenlerinin bir parçası olarak yeni evli çiftin evine götürülürdü. Musevilik, Budacılık, Hiristiyanlık gibi çağdaş sayılan dinlerde de duğun törenleri, kökleri eski toplumlara dayanan evlilik ayinlerine dayanan dinsel törenlerle kutlanır." Birçok batı ülkelerinde erkeğin de kadının da yalnız bir eşi olabilir. Buna tek eşlilik denir. Afrika'nın birçok bölgelerinde ve bazı müslüman toplumlarda erkek birden fazla kadınla evlenebilir.

Bütün dinlerde evlilik kutsanarak egemen sınıfların sigortası haline getirilmiştir. Çünkü evli olan kişi, ekonomik olarak düzene daha sıkı bağımlı hale getirilir. Bunun için evlilik, dinlerde ve egemen sınıflarda, kadın ile erkek arasında, yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan yasal ve toplumsal bir sözleşme olarak kabul edilir.

Yörenin ekonomik yapısı, toplumsal ilişkilerin kuruluş biçimi gibi din dışı ögelerde düğün törenlerinin düzenlenmesinde önemli bir rol oynar.

Kürdistan'da eskiden olduğu gibi, günümüzde de düğünler hep cuma gününden başlayıp, üçgün boyunca devam eder. Üçgün boyunca halaylar çekilir, ziyafetler verilir, değişik eğlencelerle bir sonraki güne kadar devam eder. Bu evlenen kişinin durumuna göre değişir. Genelde masrafların tümü erkek tarafına aittir. Evlenen taraf gelinin ailesine ayrıca başlık parası vermek zorundadır. Başlık parası Kürdistan'da yaşayan bazı aileler için çok zor hatta yıkımdır. Bu armağanlar ve başlık parası, hem düğün masraflarını, hem de gelinin aileden ayrılmasının getireceği ekonomik zararı karşılamaya yöneliktir. Fakat bu gelenek artık eskisi gibi etkisini bugün sürdüremektedir.

Düğünlerin çok masraflı oluşu, birçok ailelerin bütün kutlamalar için daha sade toplantılar düzenlenmesine yol açmış, hatta bu masraflardan tümüyle kurtulmak için kız kaçırma eylemleri doğal karşılanmaya başlanmıştır.

Yapılan bazı düğünler ise kendi kimliğine, kültürüne, özgürlük mücadelesine sahip çıkan birer toplantıya, gösterilere dönüşmektedirler. Çekilen halaylarda, söylenen türkülerde hep özgür bir vatan vurgulanmaktadır. Düğünler iki kişinin evlenmesinden dolayı yapılan eğlencelerden çok, bir ulusal başkaldırıyı simgelemektedir artık.

Fakat günümüzde Kürdistan'da yapılan düğünler çok büyük değişimlere uğramıştır. Ulusal ve sosyal uyanışların artmasıyla evlilik oranlarında büyük azalma olduğu, hatta evliliklerin ikinci plana düştüğü bile olmuştur. Bugün bazı evlendirilmek istenen gençlerin, ailelerine karşı çıktığı "vatanlarının işgal altında olduğu sırada evliliğin düşünülemeyeceğini, genç kızların gelinlik yerine kalaşnikof'u düşledikleri, çünkü özgür olmayan bir toplumun evlilikde de özgür olamayacağını söylemektedirler". Köyleri, yuvaları bombardıman edilen insanın böyle düşünmeside biryerde doğaldır.

Yapılan bazı düğünler ise kendi kimliğine, kültürüne, özgürlük mücadelesine sahip çıkan birer toplantıya, gösterilere dönüşmektedirler. Çekilen halaylarda, söylenen türkülerde hep özgür bir vatan vurgulanmaktadır. Düğünler iki kişinin evlenmesinden dolayı yapılan eğlencelerden çok, bir ulusal başkaldırıyı simgelemektedir artık.

Avrupa'dakinin aksine, Kürdistan'da yardımlaşma ve dayanışma daha ileridir.

Ulusal bilinç daha çok gelişmiştir.Avrupa'da yapılan düğünlerin büyük bir çoğunluğu tamamen ekonomik düşünülmektedir. Hatta bazı düğünlerde liste tutulmakta, kimin ne kadar para verdiği isim olarak yazılmaktadır. Yani düğüne giden bu kişilerin dayanışma olarak değil, ileride kendisi için yatırım yaptığını düşünmektedir. Çünkü kendisi de bir düğün yaptığında, aynı paranın geri geleceğini çok iyi bilmektedir.

Ama bunların yanında olumlu izlenimler de yok değildir. Özellikel son dönemlerde yurtsever-devrimci-demokrat insanların düğünleri birer kültür gecesi havasında geçmektedir.

* Bütün türkülerin özgürce söylenmesi dileğiyle.

Foto: Baran Fundermann

LES BELLES ETRANGERES (GÜZEL YABANCILAR)

Ayşe ŞAHİN

4-17 Mayıs tarihlerinde Fransız Kültür ve Frankofoni Bakanlığına "Güzel Yabancılar Haftası" düzenlenmişti. amaç; Fransız kamuoyunun pek tanımadığı diğer ülke edebiyatlarını tanıtmak. Avrupa'da ekonomik krizin dörtnala ilerlediği ve yabancı emekçilerin hedef tahtası gösterildiği, ırkçılığın, şövenizmin hızla yükseldiği bir dönemde böylesi bir girişim elbette olumludur. Bu yılki "Güzel Yabancılar" etkinliklerinin konukları, Türkiye'li yazarlardı. Düzenlenen tüm toplantılara katılmadığımız için geneli hakkında fikir belirtmek yanlış olur. Ancak, katıldığımız iki toplantıdan edindiğimiz izlenimlerle Türkiye'li edebiyatçılarımızın bu etkinliklere katkıları konusunda söyleyeceklerimiz var.

9 Mayıs günü, Sürgünler konusunun işlendiği toplantıya 12 Eylül'ün yurtdışına savurduğu şair Ataol BEHRAMOĞLU, yirmi yıla yakın zamandır çalışmalarını Paris'te sürdüren roman ve hikaye yazarı Nedim GÜRSEL, küçük yaşta Almanya'ya gelen ve eğitimini orada tamamlayan deneme ve şiir çalışmaları yürüten Zafer ŞENOCAK, ülkede çalışmalarını sürdüren roman yazarı Latife TEKİN, öykü yazarı Demir ÖZLÜ katılmışlardı.

Aubervilliers Belediyesince ayrılan salona çok sayıda (200 civarında) Türkiye'li gönüllü ya da zorunlu sürgünlerin yanısıra, konuya hassas Fransızlar da katılmıştı. Salonu dolduran Türkiye'li sürgünlerin özellığı, genelde devrimci örgütlerin düzenlediği gecelere pek rağmet etmeyen, az çok mürekkep yalamış, 12 Eylül öncesi belirli oranda devrimci mücadelede yer almış, ama artık içinden çıktıkları kabı pek beğenmeyen kitleden oluşmasıydı. İçlerinde muhakkak devrimci mücadelenin yükselişine paralel olarak tekrar saflarda yerini alacaklar da vardı.

Salon sessizdi, devrimci örgütlerin düzenlediği gecelere özgü hay, huy sürekli girip çıkmalar, çocuk çığlıkları, koşturmacaları yoktu. kulakları sağır eden slogan atmalar yoktu. Dinleyiciler, tiyatro ya da klasik müzik konserlerindeki sessizlikte, edebiyat, özellikle de "sürgünler" gibi zülfü yare dokunan hassas bir konuda sohbetin bekleyişi içindeydi.

Aubervilliers Belediye Başkanının açılış konuşmasının ardından davetliler tanıtıldı.

İlk sözü alan Demir ÖZLÜ, Türk edebiyatı ve sürgün üzerine tarihi bilgiler verdi. Konuşmasının aynı anda Fransızcaya tercüme edilmesi gerek Türkiyeli, gerekse Fransız dinleyiciler açısından olumsuzdu. Çünkü, dikkatli bir biçimde takip etmeyi engelliyordu. Hatta bu olumsuzluk, yazar açısından da cümlelerinin yarısında kesilmesinden dolayı, konu üzerine yoğunlaşmasını ve bir edebiyatçıdan beklenen sohbeti verememesinde izleniyordu. Tarihi bilgilerin kuru bir biçimde sıralandığı konuşmanın kısaca özeti Osmanlı tarihinin sürgünler tarihi olmasıydı.

1839'da I. Tazminat Fermanını ilan eden sadrazam Reşit Paşa (1800-1858) batı ekolunun şekillendirdiği aydın olarak dönemin entellektüelleri üzerinde büyük etkiye sahip. Bu aydınlar içinde Namık KEMAL özel bir yer tutuyor. Mutlakiyetçi Osmanlı despotizmine karşı savunduğu kişisel ve sosyal özgürlük ideali kendisine önce Magosa'da, ardından Midilli adasında sürgüne malolur.
"Sen zanneder misin ki, benim hep elemlerim. Heyhat, ben nevâîb-i eyyami inilerim" diyerek kendi kişisel sorunlarından değil, günlerin getirdiği kötü olaylardan inleyen Namık Kemal'den bir şiir bile okuyarak konuşmasını zenginleştirmeyi düşünmeyen Demir Özlü, sözü Ataol BEHRAMOĞLU'na bıraktı.

Behramoğlu, exil konusunda söze nereden, nasıl ve ne söyleyeceğini bilemediğini belirttikten sonra kendi kişisel anısını anlatmayı yeğledi. Anı; Türkiye'den sahte pasaportla kaçışı sırasında, bindiği treninin sınırda bir polis karakolunun önünde altı saat beklemesinden duyduğu heyecan ve ardından Paris'e geldiğinde bir hizmetçi odasında aylarca barınmak zorunda kalışı. Ülkede bırakmak zorunda kaldığı kızının sesini duyabilmek için telefon kabinlerini arşınlamasıydı. Avrupa'da binlerce sürgün bir yana, salonu dolduran ayrıcalıklı kesimden bile çoğu kişinin daha kötülerini yaşadığı ve hala yaşamakta olduğu böylesi durumlar kendisini angaje bir şair olarak niteleyen A. Behramoğlu'ndan beklenilen bir konuşma değildi. Nitekim toplantıya katılan Bretagne'li bir izleyici, kulağına eğilerek "ben de sözde Fransızım, ama Bretanya'dan Paris'e çalışmak için geldiğimde, değil aylarca, yıllarca çok daha kötü koşullarda yaşamak zorunda kaldım, ama binlerce kişinin aynı koşulları paylaştığını bildiğimden bu beni o kadar çok etkilememişti" diye fısıldayınca, içimden keşke Ataol Behramoğlu şiirlerinden yalnızca birini okuyup sırasını savsaydı diye düşündüm.

Belki isminden dolayı yaşlı düşündüğüm, oysa gepegenç Latife TEKİN. Sade görünümüne uygun konuşmasında içinden geldiği koşullara, kazandığı üne rağmen bağlılığını dile getirdi. Yurt dışında yaşamak zorunda kalmadığından, bu toplantıya çağrılmasını pek kavrayamamakla birlikte, belki de ülke içinde kendisine dayatılan sürgünlükten diye açıkladı. Özel durumundan sözederken aslında Türkiye'de ve dünyanın dört bir yanında hergün yaşanan yaraya parmak bastı. Ölen kardeş, kayıp kızkardeş, çocuk yaşta fikri sorulmadan köyden İstanbul'a göç olgularını sıralarken, sürgünlüğü sanki hep içinde yaşıyormuş gibi hissettiğini vurguladı ve "ben bu dünya'da yabancıyım" diye tamamladı konuşmasını.

Küçük yaşta Almanya'ya gelen ve öğrenimini orada tamamlayan genç şair Zafer ŞENOCAK, yeneredmaı"teTabou" (Gelenek ve Tabu) üzerine görüşlerini açıkladı. Toplantı sırasında pek açık kavranılmayan düşünceleri daha iyi kavramak için Paris'de hiç bir kütüphanede hatta Centre Georges Pompidou'da bile bulunmayan

"ANKA" dergisini oldukça pahalı (90 FF) ödeyerek almak zorunda kaldım. İlk sayılarda olduğu gibi fransızca ve türkçe yapsalar daha yararlı olacağına inandığım "ANKA"nın "Günümüz Türk Edebiyatı"na ayrılmış 18/19 no.lu sayısında fransızca okuduğum ŞENOCAK'ın yazısının tercümesi şöyle:

"Bir kültürün tüm tabuları, bir konunun yazımında, görüntünün özetinde, kendine has sabit verilerde, donmuş elemanlar çerçevesinde oluşurlar. Kırılmış, kesilmiş, örnek verilmiş bir konu, ikiye bölünmüş bedenin parçalanmışlığına övgüdür. Bütünü dıştalar. Bu işaretlerle o (parçalanmış, kesilmiş metin), geliştirilmiş benzerlik çerçevesinde bir güç gibi oynar, görüş açılarını ve pozisyonları yıkar. Yazın, yaralı bir dil gibidir. Yaralı, parçalara bölünmüş dilini, yarasını sever mi?

Yabancı bir ülkede ne denli bir yakınlık, içtenlik gerekir bize? Ne denli güvenlik, efsanelere, mitlere, bir halkın ortak inançlarına, belirli bir kültür çemberine demir atmaya gerek var?

Yalnızca fotoğraflardan, rüyalardan hayallerden tanınmış, hiç görülmemiş, uzak diyarlarda kalmış, peygamberler üzerine hikayeler, kutsalların efsaneleri artık ikinci bir dil rolüne indirgenen ana dilüne karışmıştır. Her yabancının, önünde annesiyle, ardında babasıyla bir sürtüşmesi vardır. Anne, dilin ve davranışların bekçisidir. Baba anlaşmanın garantörü. Baba, kutsalları, küfürden-hakaretten korur. O, peygamberinin ruhunu korur. İsyanla dolu olsa bile, içinden bir ses, yabancıyı kendi kökenine karşı tavır almaktan (hareketten) alıkoyar.

Bu içindeki ses,kökeni verimsizleşinceye kadar onu bir zincir gibi tutar. Bu kısır kök, er ya da geç tüm duyguların ölümü demektir. Bu köken, bir an önce sökülerek birçok acıdan kurtulunmuş olunurdu ama o bulunmaz olarak kalır. *Les sentiments font place au cynisme des errdants qui voyagent sans répit d'une nostalgie refoulée á l'ature.*

Tabular, ağızdaki çürük dişler gibi sökülüp atılmıştır dilden. Karanlık hiç acı duymaz. Kökler canlılığını yitirmişlerdir. Hiçbirşey kutsal değil. Korkular uzaklaştırılmıştır.

Tabu sustuğunda ondan uzaklaşılır. O zaman anne artık olmuştur. Anlaşmalar bize daha ne kadar gereklidir? Ne kadar tarih, hikaye, gelenek? Her yabancının hikayesi onun doğumuyla son bulur. Bu onları kendi hikayelerini yazanlardan ayırır, yabancı hikayeler yazar, o çoğu zaman basit bir anlatıcıdır, çünkü konuşma dili, kökenlerinden arınmışların yazısıdır.

Gelenek arayışı içinde olan için, ne çok buluşlar gülünç görünür, ne çok duygular gizli kalır, ne çok elemanlar kendinden sonra gelenlerce atılacak yelektir, kesin huzuru (sukunu) vaadeden bir iç ses yok, ne de gerçek için bir zincir, yalnızca geçmişin karikatürü çerçevesinde dönen gürültü var. Sallanan kollar, dilsizin öfkesi, dişsizin şiddeti. Tabular sokulmuş dişlerdir.

Bana dişlerini göster, sana nereden geldiğini söyleyeyim, yerlilerin kökleri sağlam, çevresi çelikleşmiş sivri dişleri var. Yabancılarda ise tam tersi. Kökler içe doğru yönelmiş, kendi çeperini yemekteler. Çeperi yosunlaşmış ve kaygandırlar.

Kimliğini bulmuş yabancı tüm derinliği, içtenliği yitirir. Herşeyi gün ışığına çıkarmak zorundadır. Tarih. Onu özgür bırakmayan zincir. O kendisine başkalarının hitabettiği konuma düşer. Seçimini kendisinin yapmadığı dost ya da düşman. Kendisini çıkışı olmayan mutlak ilişkiler içinde bulur. Beyaz adam ondan nefret eder. Beyaz adamın en büyük korkusu vatanını kaybetmedir. Tüm sınır dışı edilenlerin ızdıraplarının zirvesi. Kendinden uzaklaştırdıkları için duyulan vicdan azabının zirvesi. Yersiz, ülkesiz adamın hikayesi, zihne, bilince girer, unutulmuş ama tamamen atılmamış (bir biçimde). Tümüyle atmak imkansız, ne geçmişin üstüne çıkma,ne de onun oyuncularına saygınlıklarını yeniden geri vermekle yükümlü hiçbir kuruluş tarafından da (bu tamamen atılamaz.)"

Almanca kaleme alınmış "Gelenek ve Tabu"nun fransızca çevirisinden türkçeye yapılan tercümesini

Gün ışıyıp geliz sabzet, bu bizim Yattığımız yezde güllez bitecek

RUHİ SU

belki yazarının bile tanıyamayacağı yukarıdaki halinde bırakıp "Güzel Yabancılar" ve exils konusuna dönüyoruz.

Son konuşmacı yirmi yıla yakın zamandan beri Paris'te yaşıyan, roman ve hikaye yazarı Nedim Gürsel. Daha 77'lerde Fransa Türkiyeli Öğrenciler Birliğinde düzenlenen "Nazım HİKMET" üzerine sohbetini büyük bir hazla dinlediğim Nedim GÜRSEL'den o günkü düzeyde tadı damağımızda kalacak bir edebiyat söyleşisi umuyorum. Zira saatin ilerlemesine rağmen hala konuya girilmemiş gibi geliyor bana. Dinlediklerimiz pek de edebiyatla uğraşanlara özgü, akılcı, sürükleyici, öğretici konuşmalar değil de sıradan, hergün duyduğumuz izlenimlerin aktarımı gibi. Belki diyorum, ikinci kez söz aldıklarında umduğum sohbeti bulacağım.

N.Gürsel, "Dernier Tramway" diye fransızca basımı yapılan "Son Tramvay" adı altında topladığı hikayelerinden ilk kez doğrudan fransızca kaleme aldığı "Les Mots de L'exil" (Sürgün Sözcükleri)'nden bir pasaj okuyor.

Sürgün Sözcükleri'nde anlatılanlar aşağı yukarı şöyle:

Yazmak, yalnızlığı, sessizliği gerektiren bir uğraştır. Fakat geniş bir kavda küçük bir lamba ışığında yazarken bile yeterince sessizlik yoktur. Yirmi yıla yakın zamandır Paris'te yaşayan yazar, kendisini hep Kafka'nın lambası sürekli yanan kavında gibi hissetmektedir. Hikayelerini, fransızcayı iyi bilmesine rağmen, kendisine güven veren ana dilinde yazmaktadır. Gerçekte ne bir şehirde ne bir ülkede yaşıyor, ama bir dilde (yaşıyor). Yazmaya başladığında, meyvenin içindeki çekirdek gibi. Türkçe, yazarın mahseni oluyor. Fakat günlük yaşamda sürekli kullanılan fransızca, mahzen duvarlarını delip geçerek, yazısının üzerinde düzeltilmesi imkansız yaralar açmaktan geri kalmıyor. Ethiopie'deki aç çocukların şişmiş karınları, kocaman gözleriyle mahzen duvarlarının asıp lambayı aralıyarak mahzene yerleşmeleri, zihni allak bullak etmeleri gibi. Fakat Fransa'da yaşıyan sırtı pek bir Türk yazarı olarak, bu minik başların açlıktan can çekişen vucutlarının acılarını kendi vucudunda duyması imkansız. Kendi yaşında gençlerin Türk hapishanelerinde yürütleri açlık grevlerinde ölümlerinde de yaşadıkları fiziksel acıyı duymak imkansız. Onların ölümleri, ülke güneşinde kavrulan bir su birikintisi gibi yayılır yazarda. Sartre'in belirttiği gibi, dünyada hiçbir kitap açlıktan can çekişen çocukların acılarını dile getiremez. O halde edebiyat ne olabilir, sürgünlüğü dilde, çocukların ölümleri bilincindeyse, Paris'de bir Türk yazarı olarak ne yapabilirik diye soruyor. N.Gürsel; Bilinçle değil, ama karın doyurmayan kelimelerle yazılıyor. O halde ne yapmalı?

KALEM KILIÇ YERİNE KONMAKSIZIN YAZMAYA DEVAM EDİLMELİDİR!

N.Gursel, Jean Paul Sartre'in angaje olmak isteyen yazarlarla polemik içinde "Les Mots" (Sözcükler)de verdiği cevabı örnek alıyor. Sartre, "Şimdilik güçsüzlüğümüzü kabul ediyorum, nasıl olursa olsun, kitaplar yapıyorum ve daha da yazacağım. Onlardan gerekli. Açlık, yoksul halk kitlelerini biçiyor ve çöl hergeçen gün daha fazla ilerliyor. O halde **çölün nasıl ilerlediği tarif edilmese de yazmak gerekiyor!**"

Sartre hayranlığı "Sürgün Sözcükleri"nde hakim gibi. Zaten yazı da bir zamanlar Sartre'in oturduğu Edgar QUINET Bulvarında Cafe La Liberte'de (Özgürlük Kahvesi'nde) kaleme alınmış. Sartre'la ilk kez karşılaştıkları Cafe. "Mükemmel derecede ileri goruslu filozof"u görme yetisini yitirdiği günlerde, garsonun çabuk boşalan şarap bardağını doldurmak için yoğun çabalar harcadığı bir sırada görmüş yazar. Sartre'in akibetinden duyduğu üzüntüyü "ne korkunç, tüm yaşamı boyunca okumuş, ama bundan böyle başkalarının okumasını dinlemekle yetinmek zorunda kalış" diye belirtiyor N.Gürsel.

Bir kitap gerçeklerden alınmamış bile olsa tüm dünyayı barındırabilir, göz beyaz kağıt üstündeki imgelerde dolaşırken evren genişler, şehirlerin evlerin yaşamların kapıları açılmaya başlar, kişiler kendilerini bırakırlar.

N.Gürsel'e beyaz kağıt üzerindeki yanyana dizilmiş siyah imgeler, sofada, basında tülbentiyle Kur'an mırıldanan anneannesinin sesiyle değil, ama kendisine okumayı öğreten babasının sesiyle anlam kazanmış.

İstanbul Galatasaray Lisesi'nin loş sınıflarından birinde Sartre'in "Les Mots" (Sözcükler)ini okuduğu zaman, bir gün ben de kendim sözcüklerimle yazacağım diye düşünür. Yazmakla mutluluğu da tamamen yitireceğini bilmeksizin.

İstanbul'u 12 Mart 1971'de tanklar üstünde kurtlar saldırıya geçince terketmek zorunda kalır. Fransa kendisine kucak açar. Türkçe söylendiğinde dudakları yakan "ÖZGÜRLÜK" kelimesini fransızca yazacaktır. Ve bu kelimenin anlamını derinliğine kavramak için N. Gürsel'in şehirden şehire ateşli bir biçimde dolaşması gerekecektir.

Bir zamanlar Türkiye'ye girişi, kitaplarının yayınlanması yasaklanan

N.Gürsel'e artık yasak kaldırılmış, ama ne zamana kadar diye soruyor yazar. "Sürgün Kelimeleri"nde yazar'ın İstanbul sevgisine tanık oluyoruz. İstanbul tutkuyla sevilen bir kadın gibi. "Ne zamana kadar iki yakası hafif aralanmış dudaklar gibi (duran) Boğaz'(içini) öpebilir, küçük tepeciklerine çıkabilirim ve ne zamana kadar, bu aşka başlangıç girişimlerinin ardından çınarlarının gölgesinde dinlenebilirim" diye hayıflanıyor yazar.

İlk kez doğrudan fransızca kaleme aldığı bu yazısını, Fransızca öğretmeni olan ve hep yazması için kendisine cesaret veren umulmadık bir anda yaşama veda eden babasına ithaf ediyor N.Gürsel.

Konumuz N.Gürsel olmamakla birlikte "Güzel Yabancılar" toplantısına dönmeden önce yazısı ve toplantı sonunda izlediğimiz İsviçre'li oyuncularla ortak sahneye konmuş "İstanbul'da Uzun Bir Yaz" öyküsünden izlenimlerimizi belki yararlı olur umuduyla belirtmeyi gerekli görüyorum.

Edebiyatta, sınırlı bilgilerimize göre, roman, hikaye (öykü), anı, deneme vs. farklı içeriklere sahiptir. N.Gürsel'in roman ya da öykü diye yayınlanan çalışmaları daha ziyade günlük anıları anımsatıyor. Olayların merkezinde hep N.Gürsel'in roman ya da öykü diye yayınlanan çalışmaları daha ziyade günlük anıları anımsatıyor. Olayların merkezinde hep kendisi.

Hikaye ve romanlarda kahramanlar, yer, zaman ve olaylar gerçek olmaz diye bir kural yok elbette. Bu yazarın kendisi olabilir, edebiyata adlarını altın kalemlerle yazdıran nice kalem ustalarında olduğu gibi. Kişisel duygu, düşünceleri, izlenimleri özel yaşamdan çıkarıp objektif gerçeklerle zenginleştirebilmek, yaşadığı dönemin aynası olabilmek, tarihin zenginleştirilmesine katkıda bulunabilmek nice yazarı ölümsüz kılmıştır.

Gürsel'de izlenen ise, melankoli, romantizm, ne aradığı, ne istediği belirsiz, karamsar, kolu kanadı kırık birinin anıları gibi. Yaşamı güzel kılmak, okuyucuyu yaşam sevinciyle doldurmak, evrenini genişletmek, Ethiopie'li aç çocukların, Türk hapishanelerinde katledilenlerin öykülerine (ki N.Gürsel'de böylesi hikayeler yok) öfke, öfkeyi isyana, bilince dönüştürmek, baskıya, sömürüye karşı olduğunu iddia eden yazarların kaygıları olmalı diye düşünüyoruz.

VE KALEM KILIÇ YERİNDE KONMAKSIZIN tüm bunların başarabileceğine inanmak, saf hayalcilik olur. Sınıf bilinciyle kuşanmaksızın yapılan tüm çabalar ne denli iyi niyet duygularıyla yapılırsa yapılsın:

* 12 Mart'ın kurtlarına, 12 Eylül'ün çakallarına, sıkıyönetimlerin ardından tekrar görevlerinin başına dönen Türk hakim sınıflarına,

* Solingen'de Türkiye'li emekçi ailesinin evlerini ateşe verip, içindekileri diri diri yakan ve sorumlu olarak kendi emperyalist ırkçı politikalarını gizlemek için, açık Hitler torunlarını gösteren ırkçı faşist alman hakim sınıflarına,

* Her yıl saatte 12 Milyon frank nükleer denemelere harcama yaparken, CEA'nin askeri uygulamalar yönetimine 93 yılı için 9 milyar frank ödenek sağlarken, CSG 'genel dayanışma vergisi) adı altında yalnızca işçilerden, emekçi ve işsizlerden 50 milyar frank haraç toplarken, menkul ve gayri menkul yatırımlarındansa yalnızca 5,5 milyarcık vergi alan ama banlıyolerde gençlerin sorunlarının çözümü için gerekli 10 milyon frankı bulamayan, kazanılmış hakları geri alan, işçilere "ya kapı, ya da düşük ücret" diye dayatarak, ekonomik kriz nutuklarıyla emekçi yığınları korku ve paniğe sürükleyen, yabancılara karşı ırkçı politikalarını adım adım yürürlüğe koyan Fransız hakim sınıflarına,

* Dünyanın dört bir yanında insanlığı barbarlığa sürükleyen, ırkçı, faşist, emperyalist erkek egemen düzenin sürdürücülerine yarar.

"Güzel Yabancılar" haftasının Türkiye'li yazarlara ayrılan ve sürgün konusunun işlendiği toplantıda "Halkın Sanatçısı, Halkın Savaşçısı" Yılmaz GÜNEY"in adı anılmadı. Eğer, diyorum, GÜNEY yaşasaydı böylesi bir toplantıya bileğinin gücüyle haketiği prestijinden dolayı muhakkak çağırılı olurdu. Eminim ydaha toplantının başında, faşist Türk Devlitinin andaki bekçileri Demirel-Önönü hükümetinin Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın bu toplantılara davet edilmesini protesto eder, bakanı da, davet edenleri de, O'nu ağırlamaya can atanları da yaka paşa salondan dışarı atardı. Yine inanıyorum, salonu dolduran kitlenin de desteğini alırdı.

Latife TEKİN'in belirttiği gibi, sürgünlük içinde yaşadığımız dünyaya yabancılık, kurulu sömürü düzenine karşı olanların yüreğinde hep var olan bir duygu.

Bizler, bir yanda bir avuç emperyalist tekellerin karları dörde, beşe katlanırken, diğer yanda binlerce yüzbinlerce işçiyi kapıdışı eden, işsizlikle, barksızlıkla, hatta açlıkla karşı karşıya birakan emperyalist sisteme yabancıyız!

Bizler, emperyalistlere uşaklıkta kusur etmeyen yerel uşakların düzenine yabancıyız!

Bizler, hergeçen gün ırkçılığı, şövenizmi kışkırtarak halkları birbirinin gırtlaklarına saldırtan savaş kışkırtıcılarının düzenlerine yabancıyız!

Bizler, daha düne kadar uçaklar dolusu Yugoslavya'nın turistik bölgelerine akın edip, bugün akşamları televizyonda kan revan içinde Bosna-Hersek halkının yaşadıklarını, binlerce kadının ırzına geçilip, insanlıklarının ayaklar altına alındığını izleyip, ertesi günü sözde San'at Galerilerinin duvarlarını süsleyen soyut, anlaşılması imkansız resim sergilerinin açılışında şampanyalarını yudumlayanların dünyasına yabancıyız!

Bence sürgünlük, yabancılık, dilde mi yoksa duygularda mı, coğrafi sınırlarda mı, yoksa psikolojik mi vs. gibi tartışmaların ötesinde içeriği doldurularak işlenmeliydi. Türkiye/Kuzey Kürdistan'ın yetiştirdiği halka malolmuş yazar, şair düşünürlerden alıntılarla, örneklere zenginleştirmeliydi.

Toplantı sonunda, umut dolu, güçlü duygularla çıkmadı salonu dolduran zoraki ya da gönüllü sürgünler. Fransız ya da diğer uluslardan izleyiciler ise ne denli bilgilendiler bilemiyoruz.

Bu toplantının bizce ortaya çıkartığı, daha doğrusu pekiştirdiği gerçek ise, kılıç yerine konmaksızın yazan kalemin kendisine ve halka, tuza, ateşe ve ekmeğe yabancılığı idi.

9 Mayıs '93 -PARİS

❐

MAYIS-HAZİRAN KISA HABERLERİ

1-2-8 Mayıs	Berlin--Duisburg-Böblingen Yeni Dünya İçin Dergisinin 1. yıldönümü şenlikleri yapıldı. Özgürlük savaşçıları korosunun programına damgasını vurduğu gecelere 300'er kişi katıldı. Berlin'de başka bir grup daha çıktı. Duisburg'a ise Grup Halay, Azadi ve Güney Halk Oyunları ekipleri de çıktılar.
4-17 Mayıs	Paris Fransız Kültür Bakanlığınca düzenlenen "Güzel Yabancılar Haftası" yapıldı. Fransız kamuoyunun ta nımadığı "yabancıların" edebiyat çalışmaları onlara tanıtıldı. Türkiye bölümünde: Demir Özlü, Latife Tekin, Nedim Gürsel, Zafer Şenocak ve Ataol Behramoğlu gibi yazarlar tartışmalara katıldılar. Çok sayıda yerli ve yabancı bu etkinlikleri izledi.
8 Mayıs	Köln;Partizan'ın düzenlediği İbrahim Kaypakkaya'nın 20. ölüm yıldönümü üzerine yapılan geceye 6000 kişi katıldı. Nizamettin Arıç ve Grup Kızılırmak bu geceye ayrı bir renk kattılar.
15 Mayıs	Trisdorf TİKB'nin düzenlediği yurtdışındaki ilk "Coşkuya Çağrı Gecesi" olumlu geçti. 500'ün üzerinde katı lım vardı.
15 Mayıs	Hagen; Kürdistan'la dayanışma gecesi yapıldı. G.Kürdistan'da bir hastahane yapılması için destek amacıy la yapılan bu geceye 400 dolayında Türk-Kürt-Alman katıldı. Geceye çok sayıda Kürt sanatçısı ve aydını ka tılmıştı.
16 Mayıs	Duisburg ERNK'nın düzenlediği Kürdistan Şehitleri gecesine 800 dolayında katılım oldu. İlk kez girişin üc retsiz olduğu ve herkesin yayın sergilerini açabildiği bir gece olması açısından dikkat çekiciydi.
18 Mayıs	Gelsenkirchen; anti-faşist öğrencilerin düzenlediği, yabancı hemşerilerle dayanışma gecesine 600'ün üze rinde öğrenci-öğretmen katıldı. Türkiye ve K.Kürdistanlı müzik ve folklor grupları programı doldurdular. Ayrıca yiyecek-içecek işlerini de onlar düzenlemişlerdi.
23 Mayıs	Duisburg; Yeni Dünya İçin Yurtdışı bürosunda İ. Kaypakkaya'nın 20. ölüm yıldönümü dolayısıyla bir semi ner yapıldı. Burada İ. Kaypakkaya'nın doğru ML görüşleri savunulurken, seminercilerce yanlış bulunan İ.K.'nın görüşleri eleştirildi.
28-31 Mayıs	Köln; geleneksel "Avrupa Kadın Toplantısı" bu yıl çeşitli Avrupa ülkelerinden gelen 200 dolayında Türkiyeli ve K.Kürdistanlı kadının katılımıyla yapıldı. Toplantıda çeşitli kadın sorunları ve özel kadın örgütlenmesi üzerine duruldu. Bu toplantı önceki yıllara nazaran daha güçsüz ve canlısız geçti.
29-31 Mayıs	Essen; MLPD'nin çağrısı ve organizesiyle çeşitli ülkelerden devrimcilerin katıldığı "Enternasyonal Gençlik Festivali"yapıldı. Festivale ilk önce bazı günlük talepler temelinde bir gençlik yürüyüşü yapıldı. Buraya Bin kişi üzerinde katılım oldu. Üçgün boyunca festivali 10 binin üzerinde insan ziyaret etti. Enternasyonalizmi yaşatma ve canlı ilişkiler kurma için olumlu bir çalışma oldu. Festivalde en olumsuz yanı ise katılan örgütlerin çoğu siyasi çalışma yerine ticareti esas alan yiyecek-içecek sergilen ile gelenleri meşgul etmeleriydi.
30 Mayıs	Viyana; Partizan-Bolşevik Partizan ve İleri taraftarlarının düzenlediği "Kadın Sorunu" paneline 100 kişi katıl dı. Panelde karşılıklı tartışmalar çok olumlu geçti. Dinleyiciler böylesi toplantıların her zaman yapılması ge rektiğini, çünkü bunun devrimci çevreyi birbirine yaklaştıracağını savundular.
5 Haziran	Duisburg-Dortmund yabancı düşmanlığına karşı sokak şenlikleri yapıldı. Bu şenliklere binlerce Alman ve ya bancı insan katıldı. Müzik-folklor ve skeç oyunları ile gelen insanlar eğlendirildi. Fakat gelen insanlar gene linde mutafak kültürleri ile ilgilenip, yabancı düşmanlığı üzerine durmadılar.
5 Haziran	Duisburg; İleri'nin düzenlediği İ.Kaypakkaya'nın 20. ölüm yıldönümünü anma gecesine 400 dolayında bir katılım oldu. Aynı gün Solingen'de bir yürüyüşün olması, hem katılımı etkiledi, hem de katılan insanları yor duğu gözlemlendi. Buna rağmen ozanlar güzel bir program sergilediler. Gecenin en olumsuz yanı ise insanl arın programı dinlemeyip sürekli dışarda kulis yapmalarıydı.
18 Haziran	Duisburg "Halk Kültür Evi"nin düzenlediği tanışma gecesine 100 kişi katıldı. Tamamen kendi olanaklarıyla düzenlenen gece olumlu bir ilk başlangıç oldu.

ARKADAŞ

(Beş Perdelik Oyun)

B.YAĞMUR

İkinci Perde (Başlangıcı 2. Sayımızın 33. sayfasında yayınlanmıştır)

Komiser: İyi günler efendim, anlatırmısınız lütfen neler gördünüz?...

Kadın: Biz istasyondan geçerken, bir grup gencin buna saldırdığını ve tekme tokat dövdüğünü gördük.

Kız: Dazlaklardı döven.

Kadın: Kısa kesilmiş saçları, geçmişte Hitler gençlerinin aynısına benziyorlardı. Gence bağırıyorlardı "pis Türkler, defolun evinize gidin, almanya Almanlarındır" diyorlardı. Çok korkunç bir durumdu. Biz bir insan olarak yardım etmeye çahştık, bize dahi bağırdılar ve küfür ettiler. Genç hiç birşey yapmadı ki, ben böyle şey görmedim, bu ne biçim insanlık.

Komiser: Aman, aman (sinirli ve sıkılmış bir tavırla) birşey olmamış ki şimdilik hepsini yazdık, rapor tutuldu. Size ihtiyacımız olursa tekrar çağırırız. Haydi hoşça kalın, gidebilirsiniz. (tercümana dönerek) şimdilik gidebilir. Umut ederim ki bizi anlamıştır. Kendisi burada uzun zaman kalamaz.(Ali ile birlikte alman kadın ve kızı dışarı çıkarlar.)

Kadın: Sanki hiçbirşey olmamış. Bir insan sokak ortasında linç edilircesine dövülüyor ve birşey olmamış deniliyor. Bu ne biçim adalet!

3. Perde

(Pazarda: Genellikle Türklerin alış-veriş yaptığı bir yer)

Satıcılar: Domatese gel, domatese, 5 kilo 10.- Mark.... Muza, muza, çikita muza 4 kilosu 8 Mark.

Ali elinde bir çanta ile pazarı dolaşmaktadır. Birşeyler satın almaya çalışır. Tren istasyonunda olayın şahitleri olan kadın ile kız da pazardadır. Kız Ali'yi görür: Anne baksana bu genç istasyondaki genç değil mi? Ali Ali... koşar adımlar ile Ali'ye yaklaşır.

Kız: Merhaba Ali, tanıdın mı beni ben Andrea, nasılsın iyimisin?

Ali: İyiyim, (sıkılarak) almanca öğreniyorum, kursa gidiyorum.

Andrea: Şimdi benim zamanım oldukça sınırlı, sana adresimi yazayım bize gelirsin.

(Acelece bir kağıt parçası çıkararak adresini yazar ve oradan ayrılır.)

4. Perde

-Türk Lokali-

(Lokalde gençler masanın etrafında oturmuş, kimisi kağıt oynuyor, kimisi elinde gazete okuyorlar. Bu lokal Ali'nın arasıra geldiği bir lokaidir.) İçeriye Ali ile birlikte Andrea girer.

Ocakcı (lokal sahibi): O, oo kim gelmış, hoş geldiniz, buyurun, buyurun.

Ali: Bize iki çay getirirmisin

Andrea: Anlat bakayım, durumun nasıl, iş buldun mu? Burada kalabiliyormusun.

(Ali, Andrea'nın sorduklarını anlatmakta zorluk çeker. Ocakcıya seslenerek; "Ben az anlıyorum, gel de bana biraz yardım et" Ocakcı biraz sonra Ali'nin yanına gelerek altına bir sandalye çeker.

Ocakcı: Ali senin (Andera'ya Almanca sorarak) söylediklerini tercüme etmemi söylüyor." - Kız tekrar sorar ve ocakçı tercüme eder.

Andrea: Benim bir kız arkadaşım var, bir Türk ile beraber, ama ailesi beraber olmalarına karşı. Benim annem istasyondaki olaydan sonra çok değişti. Yabancılara karşı anlayışlı.

Ali: (Ocakcı tercüme eder) Bizim için Almanlar ile ilişki kurmak oldukça zor, bazı Almanlar, bizim onların iş yerlerini ellerinden aldığımızı söylüyorlar. Aslında bu sorunları yaratan biz değil Alman devletinin kendisidir. (Ocakçıya dönerek) Aynen böyle söyle, bizi belki iyi anlar.(ocakcı anlatır)

Andrea: (gülümseyerek) söylediklerin doğru, çoğu zaten bunları bilse böyle bir sorun çıkmaz. İstersen sana biraz Almanca öğrenmende yardımcı olurum. Sen de bana biraz olsun Türkçe öğretirsin olur mu?

Ali: Evet çok istiyorum, yalnız başka sorunlar var önce onları çözmem lazım. Benim ilk dilekçem kabul edilmedi. Tekrar itiraz etmem lazım. Aslında Türkiye'de kalma olanağım olsaydı, kalmayı isterdim. Memleketim oldukça güzel, fakat yaşama şartları oldukça zorlaştı. Belki şans bize de gülerse burada kalabilirim.

Andera: Ben de çok istiyorum. Haftaya tekrar buluşalım, ben diğer arkadaşları getireyim, biraz olsun başka insanları da tanımış olursun.

Ali: Evet iyi olur, haftaya aynı saat'te buluşmak üzere.

Andera: Hoşça kal (ocakçı ile tokalaşarak) teşekkür ederim bize tercümanlık yaptığın için.

5. Perde

(Yabancı Düşmanlığına karşı bir eğlence düzenlenir)

Ali'ye bir kaç ay sonra ikinci dilekçesinin de cevabı gelir. Mektubunun içeriğini bilmediği için hemen mektupla birlikte Türk lokaline gider. Ocakçı mektubu alır okur ve (üzgün bir hali vardır) "İkinci dilekçende kabul edilmemiş, sana bir ay içerisinde Almanya'yı terk etmeni söylüyorlar". Ali ve arkadaşı bu olay karşısında çok üzülürler. Ali ilticа yurduna gider ve telefon ile Andrea'yı arar.

Ali: Andrea bana mektup geldi, benim bir ay içerisinde Almanya'yı terk etmem lazım.

Andrea: (kısık bir sesle) Olmaz öyle şey, bekle hemen geliyorum.

-Andrea arkadaşlarını alarak Ali'nin yurduna gelirler ve Ali'nin arkadaşı ocakçıyla birkaç kişi ile birlikte Ali'de toplanırlar. Bir müddet kendi aralarında konuştuktan sonra bir plan yaparlar. Önce yabancı düşmanlığına karşı büyük bir yürüyüşün düzenlenmesi ve arkasından da bir şenliğin yapılmasına karar verirler. Aradan bir müddet zaman geçtikten sonra 20'ye yakın kuruluş bir araya gelerek, çeşitli etkinlikler yapmak için kolları sıvarlar Önce şehrin en işlek yerinde bir yürüyüş düzenlenir, onun ardından yabancı düşmanlığını kınamak amacıyla bir çok kültürlü eğlence düzenlenir. Her iki eylemin de olumlu ve ilginin çok olması, Ali'yi ve arkadaşlarını oldukça ümitlendirir. Bir gün Ali akşam tren istasyonunda tramvay beklerken Nazi'lerin kendisine ilk geldiğine nasıl saldırdıklarını hatırlarken, aniden istasyonda aynı manzaralar yaşanır. Ali kaçmaya çalışırken dazlaklar kendisini yakalarlar, yere yıkılan Ali aldığı bıçak darbeleriyle hayatını yitirir.

- Son -

BİR GRANİT TAŞI: HASAN SAZ

H.HALİS

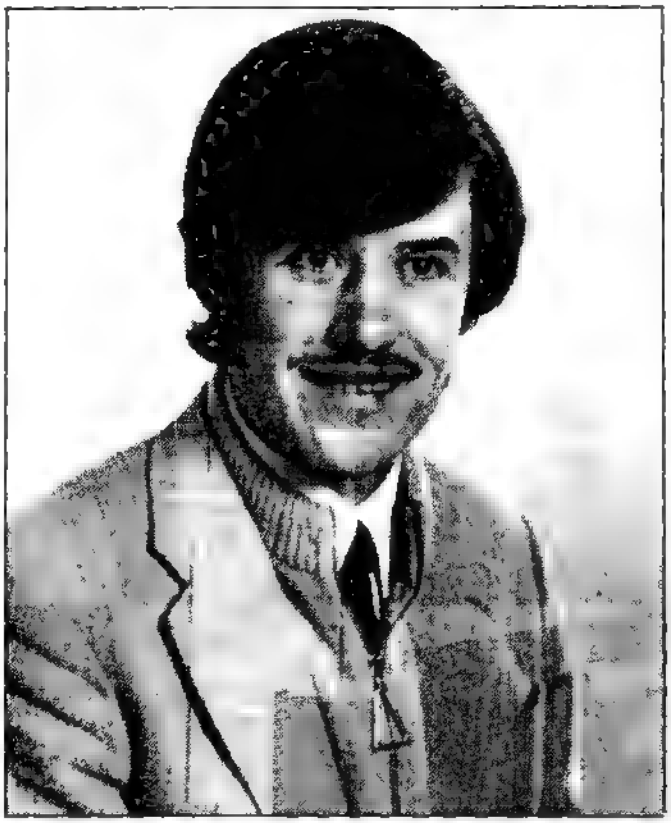

21 Eylül 1977'de işten evine gelirken bir trafik kazasında yitirdiğimiz Hasan Saz, yaşadığı kısa bir ömür içerisine, çok değerli şeyler sığdırabilen bir devrimci idi. O'nu tanımak, onun ile birlikte olmak şanslı bir durumdu. Çünkü O, çok sayıda devrimci erdem ve inançları bağrında toplamış, kararlı-gözüpek-isyankar bir kişilikti.

Hasan Saz bir bilgi hazinesiydi. O, sürekli okuyan, okuduğunu pratiğe geçiren ve başkalarına öğretmendi. O, hayattan kopuk devrimcilik ve gerçekten kopuk soyut teorisyenlik asla yapmadı. Alçak gönüllü, herkesle anlaşabilen, bilgisini zekice kullanan bir önderdi.

Hasan Saz, burjuva liberal hastalıklara karşı savaştı. O, hiçbir hata ve zaaf ile uzlaşmazdı, acımasızca onu eleştirirdi. Kendi hatalarına karşı da aynı yöntemi izlerdi. Herkesten öğrenmeye açık, herkesin düşüncelerine açık bir yapısı vardı. Bu yüzden O, kendisini herşey görmez böbürlenmezdi.

Hasan, yaşayan bir devrimci mirastır. O'nun yardımseverliği, dostlarına sonsuz bağlılığı, sınıf düşmanlarına duyduğu haklı ve bilinçli kini, bir kaya gibi sağlam iradesi insanı büyülerdi. Sabırlı ve özverili bir yapısı vardı onun. Herşeyi yeri ve zamanına göre planlar, hiçbir işini olura bırakmaz ve aksatmazdı. Hiçbir sözünü tutmamazlık olamazdı onda.

Hasan, birkez açıldımı bilgin ve olgun bir tarzda herkesi karşısına oturtur dinletirdi. O, boşboğazlığı, gereksiz şeyleri konuşmayı sevmezdi. İnsanları günlük sorunlarından çekip çıkarıyor, siyasal-sosyal sorunlara çekiyordu. Birkere dürüst ve tutarlı birisini yakaladı mı, onu kazanmadan ikna etmeden rahatlayamazdı.

O, örnek bir proletarya savaşçısı, sınıfına kendini adamış önder bir işçi aydını idi. Etrafına güven aşılamış, sınıfından ve sosyalizm davasında sorumluluk üstlenmiş çelik inançlı bir militandı. Onun kendi özgücüne ve sınıfına ve davasına sonsuz bir bağlılığı vardı. O, zorluklara baş eğmez, ser verip sıvermemeyi kendine bayrak edinip arkadaşlarını öyle eğiten ve yetiştiren bir önderdi.

Ölümünden 16 yıl sonra devrimci ahlak ve değerlerin bir örneği olan Hasan Saz'ı devrimci bir saygıyla anıyoruz. O'nun devrimci anısından öğreniyor, O'nu yaşatmak için bu yazıyı bugün kaleme aldık. Şimdi aşağıda Hasan'ın eşi ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

HASAN SAZ ÜZERİNE, EŞİYLE RÖPORTAJ:

- Bize kısaca Hasan'ı anlatırmısınız?

- Hasan 1 Ocak 1940'da Maraş'ın Tanır köyünde doğdu. Yoksul bir aile çocuğuydu. Toprakları kendilerine yetmediğinden küçük yaşta ağaç kesme işinde, oduncuların yanında çalışmaya başladı. Hiç okula gitmedi, bu yüzden okumayı esasında askerde öğrendi ve geliştirdi.

- Buraya kadar köyündeki sosyal yapısı ne idi?

- Odun kestiriciler köylüyü önceden kendilerine borçlandırıp, onları böylece sene boyunca beşparaya çalıştırıyorlardı. Hasan bu aşırı sömürü ve baskı ortamına sürekli karşı koyup, bunun kötü olduğunu etrafına söylerdi. Ama o dönem başka bir çıkış yolu bulamayıp, derin derin düşünürdü.

- Askerden sonra ne yaptı, yine aynı işte mi çalıştı?

- Askerden sonra oduncuğun yanı sıra yine bir köy zengini olan babamın yanında kireç ocaklarında çalıştı. Burada da sık sık haksızlığa karşı çıkıyordu. 1969'da İş ve İşçi Bulma Kurumu vasıtasıyla Almanya'ya gitti. İlk önce Duisburg şehrine doğrudan gelmiş, üç yıl burada bekâr işçilerin kaldığı yurtlarda kalmış.

- Devrimci olmadan önce Hasan'ın durumu ne idi? Geleceğe yaklaşımı, insanları ve toplumsal olayları yorumlayışı nasıldı?

- Hasan siyasi olarak geri de olsa, herzaman baskı ve sömürüye karşı çıkar, haksızlığa karşı direnirdi. Bu durumun böyle gitmeyip, birgün yıkılması gerektiğini hep köylülere

anlatırdı. Köylüler onu çok sever ve dinlerlerdi. O, herkesle tez kaynaşır, sohbet eder, onlara yol gösterirdi. Özellikle de kadınlara ve çocuklara özel bir ilgi gösterirdi. Ben bu durumu feodal bir şekilde yorumladığımda bana kadınlar daha çok ezildikleri için onlarla ilgilendiğini söyler beni ikna ederdi.

- Okumayı esas olarak askerde öğrendiğine göre, nasıl bilgili olabiliyordu?

- O, okumayı bilmeden önce de herkesle çok konuşur, radyoyu dinler ve düşünerek fikir üretirdi. Askerden sonra ise yarım yamalak okumasıyla sürekli okur, öğrendiğini de hemen etrafına aktarıp, onlarla tartışırdı.

- Almanya'daki siyasi çalışmalarını da anlatır mısın?

- Almanya'da yanlız kaldığı üç yıl boyunca Hasan kendisini oldukça okuyup geliştirmişti. 1971'de Türkiye'ye geldiğinde köyde bir kültür derneği kurdu ve gençleri etrafına toplayıp baskı ve sömürüye karşı onların örgütlenmesini teşfik etti. 1972'de be ni ve çocukları yanına aldı. Aynı yıl Duisburg'ta ilk işçi derneğini o kurdu. Derneğin hertürlü önderliğini ölene kadar Hasan yaptı. 1973'ün sonunda İbrahim Kaypakkaya'nın görüşlerini öğrendiğinde hemen o düşünceler etrafında kenetlendi ve mücadele etti. O tarihten itibaren yurtdışında çıkan GERÇEK gazetesini Duisburg ve çevresinde dağıttı, yazı ve haberler gönderdi.

1976'da ATİF'in kuruluşuna aktif olarak katıldı. Mücadele gazetesinin dağıtımı ve çıkışına destek verdi. O tarihten sonra siyasal sorunlara daha da ağırlık verdi. Üç dünya ve iki süper güç teorilerine ilk tavır takınanlardan biri Hasan'dır. AEP'i de revizyonist düşüncelerinden dolayı ilk önce eleştirenlerden biridir O.

- Hasan, kendisinde çok devrimci özellikler birleştiren biri idi, onu kısa cümlelerle anlatmak çok zordur, buna rağmen bazı özelliklerini kısaca anlatırmısınız?

- Evet o bir örnek devrimci idi. O'nu kısaca tam anlatamayız. İlk önce; okuyan, inceleyen ve başkalarına da bunu dinleten biri idi. Kültür ve sanata da yine aynı istek ile yaklaşır, onu inceler, eleştiri ve öneriler getirirdi. Başkalarını surekli teşfik eder, yanlız başına iş yapmazdı. Herkese moral ve güven verirdi. Alçak gönüllü ve uyumlu bir yapısı vardı. Bütün işlerini gönullü ve severek yapardı.

- Daha başka özellikleri ve özel yapısı var mıydı?

- Evet, O'nun oturuşu, sigara içişi ile tartışmaya girmesi bile kendine hastı. Ben ev almak istiyordum, O, "Bunları bırak, biz bir evle kurtulamayız, ben tüm ezilenlerin kurtuluşu için çalışıyorum. Egoist olup yalnızca kendimizi düşünmeyelim" derdi. Kısacası O, kendini devrime adamıştı. O her yönüyle hepimizi ikna edip, saygı kazanmıştı. Etrafında olan herkesi, bu arada beni de tamamen etkilemişti. Ama O, çocuklarına gereken önemi vermeye hiçbir zaman fırsat bulamadı, burası hepimizi üzüyor.

- Söyleşimiz için teşekkür ederiz. Hasan'ın devrimci geleneğini birlikte sürdürme dileğiyle!

- Ben de teşekkür ederim ve başarılar dilerim.

Temmuz 1993

İSİMSİZ BİR KAHRAMAN

Binlerce gurbetçiden biriydi Hasan
Ekmek kavgasına sürdü onu ezen
Sürgündüren de göç ettiren de düzen
Alçak gönüllü, inatçı kardelen
Sıradan nefer, isimsiz bir kahraman.

Kırklarda doğunca gülmüştü doğa
Asidir diye kovdu patron-ağa
Gömülecek servetleri ile orta çağa
Davası filizlenip saçılınca toprağa
Sıradan nefer, isimsiz bir kahraman.

Altmış sekizlerde gurbeti aldı beline
Düştü yaşamın hasretlik yoluna
Önce Maraş-İstanbul, sonra Avrupa
Yollandı isyan ederek köle haline
Sıradan nefer, isimsiz bir kahraman.

Eylül 1978

HASAN SAZ ARKADAŞIMIZI KAYBETTİK!

Hasan Saz arkadaşımız 22 Eylul 1977 günü işten eve giderken geçirdiği bir trafik kazası msonucu aramızdan ayrıldı.

Hasan Saz; Maraşlı yoksul bir ailenin çocuğu idi. Genç yaşta komprador patron ağa düzeninin gerçek yüzünü tanımış devrimci mücadeleye katılmıştı. Batı Almanya'da Duisburg kentinde işçi olarak çalışıyordu.

Örgütlenmenin, örgütlü mücadelenin önemini kavramış, alçak gönüllü, ciddi, araştırıcı, aldığı işi yapan, insiyatif sahibi çalışkan örnek bir devrimci idi.

Hasan Saz, Duisburg İşçi Derneğinin en faal üyelerindendi.

Örgütümüz ATİF'in kurulmasında aktif olarak çalışmıştı. ATİF'in tüm eylemlerine en ön saflarda katılmıştı. Ölümüyle, ardında doldurulması zor bir boşluk bıraktı. Hepimiz, Hasan Saz arkadaşımızı saygıyla anıyoruz.

O, emperyalizme, komprador kapitalizme, feodalizme karşı mücadele ediyordu.

Mücadelesi, mücadelemizdir.

Anısı mücadelemizde yaşayacaktır.

1977 Ekim sayısında çıkan Mücadele gazetesi

Ölümünün 8. Yıldönümünde Ruhi Su'yu Saygıyla Anıyoruz.

RUHİ SU SUSMAYACAK

Ruhi Su 1912'de Van'da doğdu. Çocukluğu Adana'da yoksul bir ailenin yanında geçti. Orada öksüzler yurduna girdi ve liseye kadar okudu. Daha sonra orta öğrenimini ankara Müzik öğretmen okulunda tamamladı. 1936'da Devlet Konservatuarına girdi. 1942'de opera bölümünü bitirdi. On yıl boyunca çeşitli operalarda oynadı, politik çalışmalarından dolayı devlet operasından 1952'de dışlandı.

1952'de TKP üyesi olduğu gerekçesiyle 5 yıl tutuklu kaldı. İçerde kendisi gibi tutuklu olan, Sıdıka hanımla evlendi. 1957'de tahliye edilince Konya Çumru'da 20 gün gözaltında tutuldu. İşsiz kalınca gazino ve kulüplerde türkü söyledi. Konserler verdi. Halkevlerinde çalıştı, 1960'lardan sonra radyo ve plak çalışması yaptı. Onlarca dergi ve gazetede müzik üzerine yazılar, şiirler yazdı. 1977'den itibaren yurtdışına çıktı. Londra-Amsterdam, Oslo ve Sofya'da konserler verdi. Toplam olarak 16 adet 45'lik plak, 11 adet uzun çalar yaptı. 1985'de hastalandı, tedavi için yurtdışına çıkması bile engellendi.

Ruhi Su'nun küçük yaştan itibaren müziğe ilgisi vardı. Ama asıl bu konuda bilinçlenmesi konservetuor yıllarında oldu. O başından itibaren, halk türkülerimize yüreği titreten, bilinci bileyen bir yorum getirdi. Halk müzigimizi çağdaşlaştırdı, dinlenmesini ve üzerinde düşünülmesini sağladı. O'nun müziğinde yanlızlık, acı ve karamsarlık aşılıp; toplumsallık, sevinç ve umut öne geçmiştir.O, günüyle yetinmeyip, geçmişini inceledi, geçmişten kalan halk müziğinin içinde tüm devrimci öğeleri aldı ve gelecek kuşaklar için yoğurdu, kullanılır hale getirdi.

Ruhi Su, türkülerimizi bize bıraktığı gibi aynen kopye etmedi. Sözlerdeki değişikliğe, o müzik aletlerindeki müzik bilgisinde ve onu üreten öğelerinde zenginleşmeye giderek, alışılmış tek söz-şair-ölçü geleneğini yıktı. Her yörenin türkülerini, diğer yörelere taşıyarak basma kalıpçılığını terk ederek bunu daha da geliştirdi. Özellikle armonize alanında ülkemizde bir devrim yaptı. Armonize teksesli bür türkünün, çoksesli bir duruma getirilmesi ve çeşitli seslere göre yorum getirilmesidir. İşte Ruhi Su bunu ülkemizde halk müzügimizde başardı. Aşağıda Halk müziği üzerine Ruhi Su'nun bazı yazılarını ölüm yıldönümü dolayısıyla yayınlıyoruz.

RUHİ SU
HALK TÜRKÜLERİNİN SÖYLENİŞİ

Müzik, duyguların seslerle anlatılması sanatıdır. Halk da bunu böyle bilir. Günlük konuşmasının dışında düşünce ve duygularını en iyi ifade edebildiği şey türkülerdir. "Dille mi söyleyelim? Telle mi söyleyelim?" sözü, derdini anlatmakta halkın, türkülere ne derece güvendiğini gösterir.

Halk, türkülerle hangi derdini anlatabilir? Tabiatta ve toplum düzeninde hayatına tesir eden ne olursa hepsini. Su baskını, kıtlık, zelzele, ölüm, askerlik, seferberlik, memleket işgali, kahramanlık, yiğitlik, aşk, coşkunluk, gurbet, yoksulluk, din, iskan, sürgün, atına, öküzüne varıncaya kadar her şeyini. Bunları bazen bir göldürü, bazen de dram halinde verir. Derdini yazı ile söyleyip, yaymak imkanından yoksun toplumlarda, türküler ve oyunlar, hem kitabın, gazetenin gördüğü işi görür, hem tiyatronun, konserin yerini alır...

Halk türküleri, söyleyeceğini söylemiş, donmuş bır sanat değil,. Yaşayan bir varlık gibi her an değişen, yeniden doğan bir sanattır. Hayatiyetini yitirmeyişi de bundandır. Yüzyıllar boyunca bir halk, çeşitli duygularını böylece işleye işleye, kelime yoluyla melodiye ve ritme, hiçbir kişinin erişemeyeceği kadar sade ve sağlam ifade unsurları kazandırır ki, sonradan gelişen sanat müziği, duyguları ifade etmeyi bu tecrübeli halk müziğinden öğrenmiştir. Bir kilin kelimeleri gibi bu ifade sembolleri ile yüklü halk müziği olmasaydı, sanat müziği de olmazdı denilebilir. Bir dinleyici olarak biz de bir senfoniyi, bir sonatı veya kelimesiz herhangi bir müzik parçasını, ancak hafızalarımızdaki bu semboller ve klişelerle yorumlayabiliyor, onlarla kıyaslama suretiyle anlamlandırabiliyoruz. Ve yine bundan dolayı, bizde var olanla bağlarını koparan bir şeyi anlamakta güçlük çekiyor, onunla aramızda ortak bir nokta arıyoruz.

bulamayınca da o bizde bir anlam uyandırmıyor. Bugün "Bir senfoniyi özü ile bir halk türküsünde, bir oyun havasında bulmak mümkündür," demek böyle bir doğruyu ifade eder. Kolayca anlaşılacağı gibi, benim burada bahsettiğim, mantıki bir melodi düzeninde gelişen müziktir.

Bu sebeple, bizi de çoksesli müziğe götürecek en sağlam yol, esasında zaten polifonik bir karakterde olan halk müziğimizin yoludur diyorum. Müziğimizin bu yolda bir adım atabilmesi ise, yalnız kompozitörün değil, kompozitörle birlikte bütün icracılar topluluğunun işidir. İcracılardan kastım, bir eseri çalanlar veya söyleyenlerdir.

İyi bir icracı, kullandığı enstrümanın bütün imkanlarına sahip olan kişidir. İnsan sesi de bir enstrümandır. Bir şarkıcının da şarkı söylemeye başlamadan önce uzun bir teknik eğitim görmesi, sesine bu imkanları kazandırması lazımdır.

Çünkü sanatın diğer kolları gibi şarkı söylemek sanatı da bir amatör işi, bir acemi işi değildir. İnsan sesiyle yapılan müzik, sözlü müzik olduğundan, türkü söyleyenbir insanın daha başka imkanlara dasahipolması lazım gelir. Mesela fonetikle, diksiyonla, türkülerin birtakım halk adaletleriyle bağlantısını bulabilecek kadar folklorla ilgili birtakım bilgiler edinmesi lazımdır.ancak bunlara sahip olan insanın yorumu ve icrası doğru olabilir. Bartok diyor ki, "Halk türkülerinin söyleniş tarzı, büyük sahne sanatkarlarının söleyiş tarzına benzer. Ezberlenmiş klişeler yerine, değişen zengin vasıflar ister".

Bunları bilen bir insan görür ki, türkülerin bir kısmı şarkı anlamına gelen lied, bir kısmı arya, bir kısmı da resitatif karakterindedir. Bunlara sahip olmakla bizim şarkı sesimiz, birtakım cilveli oyunlardan, ağlamaklı, miyavlamaklı olmaktan kurtulabilir. Çünkü bunların hepsi ne üsluptan, ne de müziğin kendisinden gelir. Bütün bu oyunlar bilgisizlikten, sesteki yetersislikten, yani sesin kendisi ile elde edemediğini birtakım trüklerle elde etmek istemesindendir.

Halk türküleri donmuş bir müzik olmadığından, her söyleyen insanla değişen, her söyleyişte değişen, daima bozulup yeniden kurulan bir sanat olduğundan, onu içeriğine göre yorumlayıp icra etmek, hem en doğru yol olur, hem de en doğru yol olduğundan, halkın lehine olur. Çünkü halk bütün bu dediklerimi elde etmek için yapıyor bunları. Ayrıca halkını seven insan, halkın yetişmesi diye de bir şeyin var olduğunu bilir.

(Yedıtepe, Yıl 12, Yeni Seri, Sayı 45, 16-31 Ağustos 1961, Cilt III, s.s. 9-10)

TÜRKÜLERİ NASIL SÖYLEMELİ?

Bazı konular nedense kolayca duygusallığa götürür bizi. Durup dururken bir kutsallık, bir dokunulmazlık kazanır, konuşma rahatlığını yitiririz. Şimdi biz bu türlü duygusallıkları da, etno-müzikoloji'ninkonusuna giren hususları da biryana bırakıp, türküleri sadece bir icracı olarak ele alalım ve nasıl söyleneceğini düşünelim. Buradaki "nasıl söyleneceği" sözü, "nasıl yorumlanacağı" anlamına da gelir. Yorumsuz bir müzik olmaz. Sözlü bir müzikte ise yorum kendiliğinden ortaya çıkar.

Halk bir kompozitör gibi ortaya bir sürü türküleri koymuş. Bu türkülerin herbiri bir şey söylüyor. Kimi dertli, kimi sevinçli, kimi korkudan, kimi yiğitlikten bahsediyor. Kimi sosyal bir hiciv yapıyor, kimi gazetenin, kimi dilekçenin gördüğü işi görüyor. Toplum düzeninin bütün meseleleriyle ilgili. Yerine, sırasına bir türkünün muhtevası bir *arya*'nın, ya da bir *lied*'in (bir şarkının) içeriğinden hiç de basit, daha önemsiz değil. Hatta bir bakıma daha da önemli. Bunlarınhepsini dinleyiciye duyurmak lazım. Türküdür diye bu anlatım işi küçümsenemez. Halk söylediklerinin hepsi duyulsun, anlaşılsın ve çare bulunsun diye ortaya koymuş bu türkülerin çoğunu. Bir türkünün, ne soylediğine bakmak, o türkünün nasıl söyleneceğini çözümleyebilir. Ama bütün bunları bildiği halde bir insan yine de bir türküyü iyi söyleyemez. Yani iyi yorumlayamaz. Burada "yorum" sözü ile "ifade etmeyi", "değerlendirmeyi" kastediyorum. Öyle ise iyi bir yorum nasıl yapılabilir?

İyi yorum, iyi icra, kullanılan enstrümanın 'insan sesi de bir enstrümandır), bütün yeteneklerine sahip olmakla yapılabilir. Bir kompozitör keman için, piyano için, ya da ses için bir eser yazsa, bunları en iyi icra edebilecek (çalabilecek ya da söyleyebilecek)o kompozitörün kendisidir diye bir şey söylenemez. Bir eser hangi saz için yapılmışsa, ancak o sazın bütün güçlüklerini yenmiş bir insan o eseri olumlu bir şekilde icra edebilir. Çünkü bestelemek ayrı bir iş, icra et-

mek yine aynı bir iştir. Halk da bir besteci olarak bu kuralın dışında değildir.

İşte bundan dolayı, "Halk gibi söylemek" sözü de yerinde bir söz değildir. Ne halk diye belirli bir kişi var, ne de halkın bütününü ifade edebilecek belirli bir söyleyiş var. Aşık Veysel var, Aşık Hasan var, ahmet var, Mehmet var, biz varız. Biz hepimiz halkız. Halkın birimleriyiz. Her birimiz sesimiz ve kültürümüzün şartları içinde derece derece birtakım ayrıntılarla bu türküleri söylüyor ve değerlendiriyoruz. Eğer kültürümüzle birtakım imkanlar kazanmışsak, illa da bu imkanlardan mahrum insanlar gibi söylemeye neden özenelim? Olacak iş mi bu? Daha ilerinin daha geriyi taklit ettiği nerede görülmüş? Bunun altında sahte bir halk sevgisi, gelenekçi bir tutum sezilmiyor mu? Türkülerin tek özelliği, yaşayan bir varlık gibi her an değişip yeniden doğmalarıdır. Bu değişmede teker teker hepimizin bir payı vardır. Bu etkileyiş iyisine de olabilir, kötüsüne de olabilir. Örneğin yirmi beş yıldanberi halk gibi söylemek, halk gibi söyletmek iddiası ile radyolardaki halk türküsü yayınlarını yönetenlerin halk türküsüne de halka da çok zararlı etkileri oldu. Türkü söylemeyi de, saz çalmayı da, alaturka dediğimiz sanat müziğindeki klişe üsluba götürdüler...

Kısaca buraya kadar söylediklerimi şöylece özetleyebilirim: Halk türküleri ortak bir sanattır, fakat bu, söyleyişte de bir ortaklık olacak demek değiltir. İçinde bulunduğumuz kültür, ister istemez birtakım kişisel anlamlar getirecektir söyleyişe. Önemli olan, bu söyleyişlerden hangisinin zevkimizi daha ileri götüreceğidir.

(Folklore'64, İstanbul American Colleges/Folklore Show, Mart 1964, ss. 25-26)

İNSAN VE EMEK

Bir sevgiyle geldi bahar
Ne deh vurur, ne meyve verir
Öylece bir çiçek düşlemesi
Ne güzel bir oyun değil mi canım
Taşlara bakan gözün çiçeği görmesi

TÜRKÜLER VE TÜRKÜ SÖYLEYENLER

Türkü söylemenin kolay görünmesi, türkülerin erişilmez sadeliğinden ve sağlamlığından gelir. Bundan dolayı da, nasıl söylenirse söylensin, yine de bir şeyler kalır türkülerden. Bu hal bir umursamazlığa, sanki aslında da türkülerin böyle söylendiği ve böyle söylenmesi gerektiği gibi yanlış bir yargıya götürebilir insanı. Yorum ve sülmup ancak entellektüel bir faaliyet olan sanata, sanat müziğine hasmış gibi gelirse de, bunun bir kuruntudan ve bir kendini beğenmişlikten geldiğini sanıyorum. İlkel çağlara gittikçe türkülerin sihir ve kehanete karışması, ozanların vecde gelip kendinden geçmesi, her şeyden önce yorumla, karşısındakini etkileme çabasıyla ilgili görünüyor.

Türküler de tıpkı operalar ve lied'ler gibi çeşitli konularda ve değişik biçimlerde olduğundan onlar gibi renkli ve değişik bir icrayı zorunlu kılar. Bunun da bir yetki, bir hüner işi olduğu açıktır. İnsan sesi çalgıların en soylusudur. Hiçbir çalgı insan sesinin anlatma gücüne sahip değildir. Fakat insan sesi de dahil, kullandığı çalgının gerektirdiği yeteneklerden yoksun kişi, hem kullandığı enstrümanı, hem de o enstrümanla yaptığı işi yozlaştırır. Şarkı söylemeyi meslek olarak seçen bir insan için, bu -en azından- bir klasik eğitim, bir ses eğitimi, sözün kurallarına göre bir şarkı söyleme eğitimi ve sonsuz bir insan sevgisi demektir.

Türkü söyleyen bir sanatçı ise, bunlarla beraber halkını ve bu türküleri meydana getiren koşulları da iyi bilmeli.

Bunların olmadığı yerde, iş herkesin kolayca yapabileceği bir klişe icraya yönelir ki, bizim memleketimizde genellikle şarkı söyleme sanatı böyle olagelmiştir. Bazılarının, "Halk gibi söyleyiş" dediği de budur. Eğer bir sanatçı bu yeteneklere sahipse, halk gibi söyleyeceğim diye bunlardan yoksun insanlara özenmesi ya da özendirilmesi bilgiye ve hünere karşı saygısızlıktır. Acaba Sümmani halk gibi söyler miydi? Söylese "Sümmani Tavrı" diye bir şey kalır mıydı? "Halk gibi" diye gösterilebilecek bir örnek tip yoktur. Sümmani, Veysel, Ayşe, Fatma, Mahsuni, Ruhi vardır. Biz hepimiz halkız. Hepimiz kendi görgümüz ve bilgimiz içinde birtakım katkılar ve ayrıntılarla söyleriz bu türküleri.

Türküler yaşayan bir varlık gibi iyisine ya da kötüsüne, bu kişisel katkılarla her an bozulup yeniden doğar. Bu bizim elimizde olan bir şey değil. İmzalı bir sanat eseri gibi donduramayız bu türküleri. İyi ki elimizde olan bir şey değil, çünkü türküler o zaman yeniye karşı daima açık olan aslını ve otantik gücünü yitirirdi. Bana, "Sen bu türküleri nasıl söylediğini anlat," dedikleri zaman, bunlardan başka söyleyecek bir şey gelmiyor aklıma. Kısacası, *"Bu benim terbiyem icabıdır"* diyemiyorum.

(İmece Plakları Takım II Kitapçığı, 1968, s.s. 1-2)

IRMAK

Ağaç demiş ki baltaya
Sen beni kesemezdin ama
Ne yapayım ki sapın benden
Bak şu ağacın bilincine sen
Ölen ben öldüren benden

Bunca analar ağlayıp durur da
Akıp gider gelinciklerden
Kör müdür sağır mıdır bu ırmak
Ölen ben öldüren benden

Her yerde böyle olmuş bu
Önce dağa taşa ağaca söylemiş halk
Sonunda sabahın bir yerinden
Uyanıp kalkmış ayağa ırmak
Ölen ben öldüren benden

(Sanat Emeği, 1978)

Julius Fuçik ;

öğrencilik yıllarından itibaren KP saflarında ajitatör-örgütleyici ve yazar olarak yer aldı. Üstün yeteneklerine, engin bir bilimsel zekasıyla ve baş eğmez cesur tutumuyla kendini her alanda kısa bir zamanda sevdirdi ve kabul ettirdi.

Julius Fuçik, Sovyetler Birliğinde iken (1934-1936) Alman faşistleri Çekoslavakya'yı işgal ettiler. O derhal geriye ülkesine dönerek, faşist işgalcilere karşı illegal yayınları örgütledi. 1942 Nisasınında Çekoslavakyayı KP yöneticisi olarak yakalanıp 8 ay akılalmaz işkencelerden geçirildi. Daha sonra işkencede teslim alamadıkları Fuçik'i 8 Eylül 1943'de idam ettiler. ***(Yararlanılan kitap: Darağcından Notlar-Oda Yayınları)***

Türkçede, "Darağcından Notlar" adlı direniş simgesi bir roman ile tanıdığımız tarihçi, eleştirmen, yazar ve işçi sınıfı savaşçısı Julius Fuçik'i bu yıl; 50. ölüm yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

23 Şubat 1903'te Prag'da doğan, Julius Fuçik, 8 Eylül 1943'te Berlin'de Hitler faşizmi tarafından idam edildi. O, faşizme ve emperyalizme karşı işçi sınıfının saflarında savaştığı için katledildi.Aşağıda ***"Dar Ağacından Notlar"*** *Kitabında J.Fucik ve kitap üzerine bazı bölümleri aynen yayınlıyoruz.*

Iris Morley, bir kitabında şöyle yazıyor: *"Kimi durumlarda bir adamı öldürmek ona yapılabilecek en büyük kötülük değildir."*

Naziler, yalnız öldürmede, yalnız bedensel işkencede değil, insanı aşağılama, onurunu kırma, umuduna ve yaşama bağlılığını yok etme ve ussal yetilerini yitirtmede de uzmandılar. Üstünlük tutkularını beslemek için aşağılık diye sınıflandırdıkları Slav, Yahudi ve Komünistleri zulüm ve işkenceyle, maddi ve manevi bakımdan yok etmeyi görev sayıyorlardı.

Ama onlar çoktular; Nazilerin, yaşamlarını ve inançlarını yok etmek için ellerinden geleni yapmalarına karşın, Slav, Yahudi ve Komünist'ler tükenmedi. Bildikleri bütün işkence yöntemlerini uyguladılar, Fuçik'e manevî baskılar yaptılar, ama O, yani bu kitabın yazarı, bir deri bir kemik kaldığında bile, son soluğunu verirken bile, her bakımdan onlardan üstündü, yüceydi. Bu yüceliği kitabının her satırında görebilirsiniz.

Siz, komünistler, sosyalistler, İngilizler bu kitabı okuyun; sonra yolunuzda yürürken bu adamın kendine ve başkalarına olan inancının nereden kaynaklandığını düşünün.

Bu kitabın dehşetinden ürkmeyin, kitabı bitirdiğinizde, faşizmin kanlı zulmünü değil, bu zulüm karşısında insanlığından, onurundan, inancından hiçbir şey yitirmeyen adamı, Fuçik'i düşüneceksiniz. O, bu kitabıyla bize, insanlık onurunun nasıl korunacağını öğretti. Özünde, bu yazılar hiç de **darağacından notlar** değil, zafer yolundaki insanlığın bir öncüsünün, bulunduğu ileri noktadan geriye, bize gönderdiği **bir mesaj'dır.**

(KİTAP ÜZERDİNE - James Aldridge Sf. 5-6)

Julius Fuçik bu kitabını Nazi cellatının attığı ilmiğin gölgesinde yazdı. kitabın elyazması, yazarın engel tanımaz yürekliliğine ve beceriklliğine tanıklık ediyor. Elyazmaları Prag'ın Pankrats yöresindeki Gestapo hapistahesinden, sempatizan bir Çek gardiyanının yardımıyla birer birer kaçırılan kurşun kalemle yazılmış kağıt parçalarından oluşmaktadır. Kendini aldatamayacak kadar güçlü olan Fuçik, bu yazıları tamamlayamadan öleceğini notlarını yarım bırakacağını biliyordu. ama, kendi sözleriyle "mutlu son"un, kısa bir süre içinde milyonlarca yurttaşı ve başka ülkelerdeki antifaşistler tarafından yazılacağına olan inancını bir an olsun yitirmedi.

Bu kitabın asıl konusu insanlara ve onların geleceğine duyulan güvendir. Evet, savaş tutukluları edebiyatına, faşist acımasızlığının silinmesi olanaksız imgelerine de rastlıyoruz burada. Ancak unutmamak gerekir ki, faşizmin yalnızca bir kurbanının değil, onu suçlayan, yargılayan ve aşağılayan bir kimsenin çizdiği bir tablodur bu. "O korkunç Ekimden ne büyük bir ürün alınacak bir gün," diye kaykırıyor o. Fuçik'in tanımladığı yoldaşlarından biri için kulandığı sözcükleri biz onun için kullanmalıyız aslında: *"Kendi geleceği dosdoğru ölümü gösterirken başkalarına güzel geleceği gösteren, onları oraya yönelten"* bir yoldaştı Fuçık.

Fuçik, Gestapo tarafından öldürüldü, ama onun bu kitapta gösterdiği gelecek, anayurdu Çekoslovakya'da bugün yaşayan bir gerçekliktir. (1947'ler Güney YK. notu) Gerçekten de, bu ülkede okunan savaş konulu yapıtlar arasında en büyük ilgiyi bu kitap görmüş, Fuçik, büyük ulusal kahramanlardan biri ola-

rak saygınlık kazanmıştır. Kitap, ayrıca Sovyetler Birliği, Yugoslavya ve Fransa da dahil olmak üzere, Hitler'i yenmede rol oynayan bütün ülkelerin dillerine çevrilmiştir. Fuçik, Sovyetler Birliği üzerine yazdığı bir kitaba şu adı vermişti: **Yarının Dün Olduğu Ülkede**. Bu kitapta sözünü ettiği gelecek, Çekoslovakya'da ve Avrupa'nın başka ülkelerinde kurulan yeni demokrasilerde daha şimdiden oluşmuştur.

Bir gazeteci, edebiyat eleştirmeni ve bir Komünist lider olan Julius Fuçik, 23 Şubat 1903 günü Prag-Smiçov'da doğdu. Babası bir çelik işçisi, aynı zamanda amatör bir tiyatro oyuncusu ve şarkıcıydı. Fuçik, işçi sınıfı hareketi ve Çekoslovakya kültür dünyasındaki etkilerine delikanlılık yıllarında başladı. Prag Üniversitesinde edebiyat, müzik ve sanat eğitimi gördü. Yaşamını bir işçi olarak kazanan Fuçik, Komünist Partiye katıldı, toplumbilimsel incelemeler yazdı ve Komünist Öğrenci Birliğinin, önde gelen liderlerinden biri oldu. 1929 yılında **Tvorba** (Yaratım) adlı derginin baş editörlüğü görevini yüklendi; bu dergi onun sayesinde etkin bir kültürel ve siyasal dergi haline geldi. Daha sonrda, Çekoslovakya Komünist Partisi'nini organı olan **Rude Pravo**'nun editörü oldu.

Sovyetler Birliği'ne iki kez giden, izlenim ve çalışmalarını yurdundaki yayın organlarında anlatan Fuçik, Çek gericilerine tekrar tekrar tutuklandı. Komünist basın yasaklandı ve parti yeraltına geçti. Nazi kuşatması sırasında Fuçik yeraltına girdi. Bütün zamanını Marssist yazınsal-tarihsel çalışmalara verdi, aynı zamanda da Partinin yeraltı merkezinin örgütlenmesinde çalıştı. Arkadaşlarıyla birlikte Rude Pravo adlı yeraltı yayın organını ve bunun yanı sıra aralarında alaycı bir dergi olan **Trnaveck** (Küçük Düdük)de bulunan daha başka yayınlar çıkaradılar.

Fuçik, Gestapo tarafından tutuklanıp işkence gördü. Öldürüldüğünde kırk yaşındaydı, ancak, harikulade bir anlatım ve eşsiz bir gözleme gücü sergileyen, yaşam sevgisiyle dolu olan bu sayfalarda Fuçik, ölmez bir yazın ürünü bırakmıştır. Ve son satırlarıyla ölmez bir ders vermektedir: "Nöbeti teslim ediyorum!"

"Gerçek yaşamda," diye yazıyor Fuçik, *"seyirciler yoktur: herkes katılır yaşama"* Yaşam için olduğu gibi gerçek yazın içinde de geçerli değil mi bu söz? Bu kitap faşizmin canavarsı, insanlıkdışı uygulamalarına karşı süregiden savaşa yapılan soylu bir katkıdır.

GİRİŞ-SAMUEL SILLEN Sf.7-9

Ravensbrück'deki toplama kampında, bir hapishane arkadaşımdan, kocam Julius Fuçik'in 23 Ağustos 1943'te Berlin'deki bir Nazi mahkemesince ölüme mahkum edildiğini öğrendim.

Başına daha nelerin geleceği ya da geldiğiyle ilgili sorularsa, kampı çerveleyen yüksek duvarlarda yankılanıp kalıyordu.

Hitler Almanyası'nın 1945 Mayısındaki yenilgisinden sonra, faşistlerin öldürecek kadar işkence etmeye zaman bulamadıkları tutuklular salıverildiler. Ben de onların arasındaydım.

Kurtarılmış anayurduma döndüğümde, tıpkı, Alman kuuşatmacıları tarafından sürüklenip sayısız işkence cehennemine atılan, kocalarını, karılarını, çocuklarını, baba ve analarını arayan binlerce insan gibi ben de durmadan kocamı aradım.

Hüküm giydikten on dört gün sonra, 8 Eylül 1943 günü Berlin'de idam edildiğini öğrendim.

Ayrıca Julius Fuçik'in, Prag'da Pankrats Hapishanesi'ndeyken notlar yazdığını öğrendim. Hücresine kağıt ve kalem getiren, sonra kağıtları tek tek dışarı kaçıran da A.Kolinski adlı bir Çek gardiyandı. Bu gardiyanla tanıştım ve sonunda kocamın Pankrats Hapishanesi'nde yazdığı notları bir araya getirdim. Numaralanmış olan sayfalar, birçok sadık insanın gizlediği yerlerden çıkartıldı ve burada, Julius Fuçik'in yaşamı boyunca sürdürdüğü çalışmanın son bölümü olarak okura sunuldu. (BİR NOT-Augustina Fuçik-Sf. 11-12)

Vücut dimdik, eller dizler üzerinde kenetli, gözler, eski Pekçek Bankası olan binanın bir odasının sararmakta olan duvarına mıhlanmış, **hazırol** durumda oturmak, elbet, düşünmeye elverişli bir durum olmasa gerek. Ama insanın düşüncelerini hazırolda durmaya kim zorlayabilir?

Kimliğini ve burada ne zaman yaşadığını bilmediğimiz birisi, bir zamanlar, Petçek binasındaki bu salona **Sinema** adını takmış. Almanlar buraya **Islahhane** diyorlardı, ama Sinama dahice bir buluştu. Bu geniş salonda sorguya çekilenlerin, üzerinde dimdik oturdukları altı tane uzun sıra vardı. Bir sonraki sorguyu, işkenceyi ya da ölümü bekleyenlerin dimdik, ileri bakan gözlerinin tam karşısındaki çıplak duvar, şimdiye dek filme alınıp da perdeye yansıtılan sahnelerin sayısını kat kat aşan sahneleri oynattıkları bir parde haline geliyordu. İnsanın bütün yaşamının, ya da yaşamının önemsiz bir anının filmi, anasının, karışsın ya da çocuğunun filmi, darmadağın olmuş evinin ya da mahvulmuş yaşamının filmi. Nazi-aleyhtarı bir broşür verdiğim adamın, yeniden akmaya başlayan kanının, elimi sımsıkı kavrayarak bağlılığını sürdürmeme yardım eden elin filmi. Dehşetle ya da gözüpek kararlarla, nefretle ya da sevgiyle, korkuyla ya da umutla dolu filmler. Yaşama sırtımız dönük; burada her birimiz kendi gözlerimizin önünde her gün yeniden ölüyorduk; ama hepimiz yeniden doğmuyorduk.

Yaşamının filmini yüz kere, binlerce ayrıntılarıyla gördüm. Şimdi onu yazmaya çalışacağım. Celladın ipi, ben bitiremeden boğazımı sıkarsa, geride filmin mutlu son'unu yazacak milyonlarca insan var.

1943 ilkbaharında, Prag'daki Pankrats Gestapo Hapishanesinde yazılmıştır.

ÖNSÖZ-Julius Fuçik

Sessizce aramızdan ayrılan sevgili öğretmenimiz Rıfat ILGAZ; yaşamın boyunca bizlere gösterdiğin yol, özgür düşüncelerimizin oluşmasına katkıda bulundu. Seni saygıyla anıp, yaşatacağız. Tüm dostlara başsağlığı diliyoruz.

GÜNEY Çalışanları

BARIŞ KİTABEVİ SERİ SATIŞLARI

Solingerstr. 1 • 47166 Duisburg-Hamborn (Rathaus'un yakını- Toyota'nın arkası) - Tel: 0203 - 55 86 99

KADIN SERİSİ - 6 KİTAP 60.- DM
* Kadın Sorunu Üzerine -MELS * Kadın Sorunu Üzerine Seçme Yazılar -C.Zetkin
* Kadın ve Sosyalizm -A.Bebel * Kadın Sorunu Üzerine Yazılar -H.Yeşil * Birçok Hayat Yaşadım -A.Kollontai * Sosyalist Kadın Hareketi İçin -H.Yeşil

GENÇLİK SERİSİ -3 KİTAP25.- DM
* Dünya Komünist Gençlik Hareketi * Dimitrof-Gençlik Üzerine
* Komsomol ve Partii

STALİN SERİSİ
14 Cilt 120.- DM
Eserler Cilt: 1'den 13'e kadar ve 15. cilt

AZİZ NESİN SERİSİ - 20 Kitap 150.- DM

HALK OZANLARI SERİSİ - 70.- DM
* Pir Sultan * Mevlana * HacıBektaş * Seyrani * Köroğlu
* Dadaloğlu * Yunus Emre * A.Veysel * Ö.Hayyam

ÇAĞDAŞ ŞAİRLER SERİSİ - 10 KİTAP 60.- DM

ÇOCUK SERİSİ
* N Hoca * Keloğlan * Lafonten - 3 Takım 25.- DM
* Behrengi'den 10 Masal Kitabı 35 - DM
* R Ilgaz'dan 15 Çocuk Kitabı 70.- DM

ANI-BELGE SERİSİ - 5 Kitap 50.- DM
* Brecht'in Lai Tu Su * Lenin'den Anılar
* 1905 Devrim Yılları * THKO Davası Belgeleri * İdam Gecesi Anıları

Y. GÜNEY SERİSİ - 10 Kitap 70.- DM

ROMAN SERİLERİ
* Savaş ve Barış-Tolstoy 4 cilt 55.- DM
* Durgun Don -Şolohov 4 Cılt 55.- DM
* Anna Karanine - Tolstoy 4 Cilt 50.- DM
* Moskova Önlerinde -A.Beek 2 Cılt 20.- DM
* Ve Çeliğe Su Verildi -Ostrovski 2 Cilt 20.- DM
* Gorki Dizisi 10 Kitap 100.- DM
* Agnes Smedley Dizisi 4 Kitap 40.- DM

STALİN VE SBKP SERİSİ - 5 Kitap 30.- DM
12-13+14-15+19-20 Parti Kongre Raporları
* Sağ Sapma Üzerine * Diyalektik Materyalizm

DOSTOYEVSKİ - 5 KİTAP 50.- DM
* Yaraltından Notlar * Kumarbaz * Ezilenler
* İnsancıklar * Ölüler Evinde Anılar

ALEVİLİK SERİİSİ- 10 KİTAP 100.- DM
* Alevilik Bektaşilik * Alevilik Olayı * Alevi Törenleri * Kimliğini Haykıran Alevilik * On İki İmam * Yeniçerilerin Bektaşiliği * Öz Kaynaklarına Göre Alevilik * Anadolu Aleviliği * Sömrülen Alevilik * Bektaşilik ve Edebiyatı

BİLİMSEL SERİLER
* Leninizm Dizisi 7 Kitap 40.- DM
* K.Enternasyonal Belgeleri 6 Kitap 35.- DM * M.Leninizmin İlkeleri 4 Kitap 40. DM * Politik Ekonomi 2 Cilt 25.- DM * Sendikalar Üzerine 2 Cilt 15.- DM * Marksizm ve Ampriokrıtızm 2 Cilt15.- DM * AEP Tarihi 2 Cilt 15.- DM * Muhalefet Üzerine -2 cilt 15.- DM

MUSA ANTER SERİSİ - 5 KİTAP 40.- DM

YALÇIN KÜÇÜK SERİSİ - 5 KİTAP 60.- DM

TURAN DURSUN SERİSİ - 5 KİTAP 50.- DM

LENİN SERİSİ 3 KİTAP 30.- DM
*Seçme Eserler C.1- *Materyalizm ve Ampriokrıtızm 1-2

AYRICA:
OKUL KİTAPLARI
MÜZİK KASETLERİ 6.- - 8.- DM
VİDEO KASETLERİ 15.- DM
KARTPOSTAL - POSTER 1.- 3.- DM

İNTER YAYINLARI

ankara Cad. Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İş Hanı:
No. 31/51 Cağaloğlu-IST. - Tel: 519 16 16

Avrupa Dağıtımı: BARIŞ BUCHANDLUNG
Solingerstr. 47166 Duisburg-Hamborn

LENİNİZM DİZİSİ
* LENİNİZM NEDİR? 1. Defter
* PROLETER DEVRİMİNİN TEORİSİ 2. Defter
* PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ 3. Defter
* SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜC. 4. Def.
* TARIM VE SÖYLÜ SORUNU 5. Defter
* ULUSAL SORUN VE SÖMÜRGE SORUNU 6. Defter
* PROLETER DEVRİMİN STRATEJİSİ VE TAKTİĞİ 7. Defter

- ESERLER Stalin Cilt: 1 1901-1907
- ESERLER Stalin Cilt: 2 1907 - 1913
- ESERLER Stalin Cilt: 3 1917
- ESERLER Stalin Cilt: 4 1917 - 1920
- ESERLER Stalin Cilt: 5 1921 - 1923
- ESERLER Stalin Cilt: 6 1924
- ESERLER Stalin Cilt: 7 1925
- ESERLER Stalin Cilt: 8 Ocak - Kasım 1926
- ESERLER Stalin Cilt: 9 Aralık 1926 - temmuz 1927
- ESERLER Stalin Cilt: 10 Ağustos - Aralık 1927
- ESERLER Stalin Cilt: 11 1928 - Mart 1929
- ESERLER Stalin Cilt: 12 Nisan Nisan 1929 - Haziran 1930
- ESERLER Stalin Cilt: 13 Temmuz 1930 - Ocak 1934
- ESERLER Stalin Cilt: 15 (SBKP - B TARİHİ .1938
- DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM J.V. Stalin
- SBKP-B'deki SAĞ SAPMA ÜZERİNE J. V Stalin
- MUHALEFET ÜZERİNE Stalin Cilt 1
- MUHALEFET ÜZERİNE Stalin Cilt 2
- RKP(B) XII ve XIII PARTİ KONGRE RAPORLARI
- SBKP(B) XIV VE XV PARTİ KONGRE RAPORLARI
- XXIX VE XX. PARTİ KONGRE RAPORLARI Malenkov-Kruşçev
- TARİH ÇARPITICILARI SSCB Enf.Bür. -Stalin

- POLİTİK EKONOMİ Ders Kitabı Cilt.I (1955)
- POLİTİK EKONOMİ Ders Kitabı Cilt.II (1955)
- SEÇME ESERLER - LENİN CİLT.1
- MATERYALİZM VE AMPRİOKRİTİSİZM I. Lenin
- MATERYALİZM VE AMPRİOKRİTİSİZM II. Lenin

- SENDİKALAR ÜZERİNE I Muharebe Olarak Grev- Losovsky
- SENDİKALAR ÜZERİNE II MARX VE SENDİKALAR Lasovsky
- ÖRGÜTLENME ÜZERİNE Lenin-Stalin 3. Baskı

- KADIN VE SOSYALİZM A.Bebel (Tam Metin)
- KADIN SORUNU ÜZERİNE MELS- Komünen ve C.Zetkin 3.Bsk
- KADIN SORUNU ÜZERİNE SEÇME YAZ. C.Zetkin 2. Bask.
- LENİN'DEN ANILAR N.Krupskaya (3 Kitap Burarada)
- BİRÇOK HAYAT YAŞADIM - A.Kollontai (Otobiyografi)
-TOPRAĞIN KIZI Agnes Smedley
- ÇİN HALKININ SAVAŞIĞ - Agnes Smedley

-POLEMİK (1963) Dokuz Yorum
- PROLETARYA DİK. TARİHSEL DENEYİMLERİ
- FRANSIZ DEKVRİMİNİN KISA TARİHİ A.Soboul
- ANTİ-SEMİTİZM VE YAHUDİ SORUNU I Rennap
- YAHUDİLİĞİN ÇÖKÜŞÜ Otto Heller

- SELAM YAŞAM ATEŞİ Nikolai Ostrovski
- DEVRİM YILLARI -1905- S.Manuilovski (Tarihi Roman)
- ÜYE MİSİN?.. ÜYE MİYDİN? H.Keil
- ÖZGÜRLÜK P.Wahlö (Roman)
- BRECHT'İN LAİ-TU'SU R.Berlau 'Der.H.Bunge' (Biyografi)
- KILLARI YOLUNMUŞ MAYMUN - Güney Dal (Roman)

AĞUSTOS'UN ADI HİROŞİMADIR...

Oturan ADAM

Bu kitabı **Serol TEBER** gibi dev bir araştırmacı yazdı.

Dr.Shuntara HİDA, Atom bombasının patladığı anı "milyonlarca şimşeğin bir anda çakması, güneşten binkez daha güçlü bir sıcaklık ve onu izleyen dayanılmaz basınç dalgaları izledi ortalığı, evler kağıt parçaları gibi havada uçuyor, pestil gibi ezilmişti ya da, diye tarif ediyordu uzaklardan gördüğü olayı.

Ya İnsanlar?

Bedenleri ve derileri yanıp kavrulmuştu, çocuk muydu? Yaşlı mı, genç mi, yoksa kadın mı, erkek mi? Neydi bunlar... Yoksa bir başka gezegenden gelmiş acayip yaratıklar mıydı?

Koskaca kentte insan yoktu, kömür ve et yığını doluydu etraf ve harabeye dönüştü ortalık.

Ya ölmemiş olanlar, yaşıyanlar?

Bombanın duştüğü yerden kilometrelerce uzakta olanlar ölüleri kıskanacak haldeydi diyor Dr.HİDA.

Su içmek istediği halde bir türlü içemeyen, dinmeyen kanamalar ve kusma nöbetleri içinde olmek için yalvaran insanlarla doluydu çevre.

Ozan Tamiki HARA, bu iniltileri ve ızdırapları çeken insanların içinde bulunduğu durumu yaşayan ölulere (bizlere) duyurmak için kahrolası bir şiir yazdı.

BANA SU VER

Bana su ver!
Oh, su ver bana içmek için
Sadece bir yudum
Ölmek istiyorum
Oh!

Bana yardım edin,
yardım edin bana!
Suuu...
Sadece bir yudum!
Beni kimse duymuyormu?
.....

Irmaklar, nehirler akıyordu böyle yalvaran insanların karşısında. Dr. S.HİDA, "yardım edemiyordu onlara, hiçbir doktorunda yardım etmesi mümkün değildi diyor çaresizlikler içerisinde...

İlk Atom bombasının yapımına katılmış olan Sean Hinton adlı bir bilgin Asya Pasifik Barış Konferansında söz alarak; (1952) "Nagazaki üzerine atılmış olan ilk atom bombasına şu ellerimle dokundum. Derin bir suçluluk duygusu içindeyim ve insanlığa karşı işlenen bu cürümde rol almış olmaktan utanç duyuyorum. Bunu nasıl yaptım? Nasıl oldu da bu görevi kabul ettim. Nagazaki ve Hiroşima bombardımanları faciasının gerekmiş olduğunu söylemekten utanç duyuyorum." diyordu gözyaşları içerisinde. Bilime hizmet ettiğini sandığı şeyin insanları yok etmek için kullanılacağını tasavvur bile etmemişti belki de. Demek tarafsız değilmiş, ne bilim ne sanat?!

Ve getirmiyor son dökülen gözyaşları gidenleri geri, acze düşüyor yaptıkları konusunda bazen insan.

Her İnsan mı?

Değil elbette, binlerce, onbinlerce değil. Okuyun şu şarlatanı ve kahkaha seyredin ölen anaların, babaların, gençlerin ve çocukların ardından.

".... öyle yemeğindeyken ulak Frank Grahan tarihi haberi getirdi ve Sayın Başkan, bomba atıldı, başarı önceki deneylerden ve öngörülenlerden de büyük oldu dedi.... Ben, hemen -Başkan TURUMAN olarak - kadehlere şampanya koydum ve "beyler, biz, biraz önce Japonya'ya tahrip gücü 20.000 TNT olan bir bomba attık. Atom bombasıdır... dedim.

Yanke emperyalizminin sözcüsü kadeh kaldırıyor ölen masum, habersiz insanların ardından, kadeh damla damla kandır aslında. Yatmadan önce herzaman yatağının altına bakıp ta "Komünizm geldimi acaba" korkusuyla gece yarıları yerinden fırlayan bu şarlatanın esas hedefi Stalin Sovyetleriydi, aslında bomba Sovyetler Birliği doğrultusunda ayarlanmıştı.

Çünkü Almanya 8 Mayıs'ta kayıtsız şartsız teslim olmuş, (İtalyan faşizmi daha önce) Japonya ise iki defa teslim olma şartı öne sürmüştü, yoktu başka çaresi aslında.

Peki Neden? Ne hesapları vardı Yanke emperyalizminin? İnsanoğlunun geleceğinde ve bugün önünde yatan boylu boyunca atom-radyasyon, hidrojen bombalarının bugünkü etkisi ne? Gerçekten bugün enerji üretiyor denilen atom santralleri ne iş yapıyor, amacı ne?

Radyo aktif dalgaların doğada yaptığı binlerce yıllık tahribatlar nasıl? Yoksa emperyalistler aptal aptal oturmuş, ne zaman devrimciler devrim yapacak acaba? diye mi bekliyorlar?

Emperyalist canilerin iğrenç yüzünü, Hiroşima ve Nagazaki ile ilgili araştırmalarında bir "kara kitap" yazdı ve yüzlerini sergiledi insanoğluna. Serol TEBER'in "NÜKLEER SAVAŞ" adlı kitabını ilgi duyanlara okumasını tavsiye ederiz. Kulaklar her zaman doğruyu bildirmez insana. Unutulmasın Ağustos'un adı HİROŞİMA'dır artık.

Temmuz-1993

HİROŞİMA NIN 48. YILDÖNÜMÜ

Gurbet YILMAZ

6 Ağustos 1945, insanın bilim ve teknolojinin olanaklarını, aklın yeteneklerini, yine insana karşı acımasızca kullanıldığına tanık olduğumuz çarpıcı bir tarih.

Her yıl 6 Ağustos gününde de Hiroşimaya atom bombasının atılması ve binlerce insanın katledilmesi dünyanın dört bucağında yapılan eylemlerle kınanıyor. Nedir 6 Ağustos'un anlamı?

İkinci dünya savaşının bitimine yakın günlerde, savaşa en son katılmış olan Amerika Birleşik Devletleri 3 gün arayla Japonyanın iki kentine, yani Hiroşima ve Nagazakiye karşı atom silahlarıyla saldırdı.
Oysa bu tarihte ikinci dünya savaşının çıkmasına neden olan Almanya teslim olmuş ve tüm gücünü yitirmiş durumdaydı. Japon direnişi de kırılmakla birlikte teslim olması an meselesiydi. Hiroşima'nın atom bombasıyla yerlebir edilmesinden 3 gün sonra Nagazaki'ye atılan atom bombası ne anlam taşıyordu.

Atom bombasının denenmesi sırasında bombayı yapan ekibin başında bulunan bilim adamı Oppenheimer bombanın patlaması sırasında bir Hint sözünü hatırlayarak "Ben ölüm oldum, dünyaların yokedicisi" demekten kendini alamadı.

Amerikan Genel Kurmayından saldırı emri alan ve 6 Ağustos günü Hiroşima üzerine bombayı bırakan pilot Robert Lewis bu saldırıyı kınayarak mahkum etti. Bombaladığı kentin bir anda yok olduğunu gören pilot, büyük bir şaşkınlık ve pişmanlık içerisinde, seyir defterine "Aman tanrım, biz ne yaptık?" notunu düşer. Aldığı emir üzerine Hiroşimayı bombalayan pilot Robert Lewis daha sonra, "büyük bir insanlık suçu" işlendiği açıklamasını yaparak Amerika Birleşik Devletleri'ni dava etmiştir. Bu olay karşısında Amerika Birleşik Devletleri Genel Kurmayı, Robert Lewis'in akli dengesini yitirmiş olduğu propagandasını yaparak kamuoyunu yanıltmıştı.

Biz de bu sayımızda, 48 yıl önce Amerika Birleşik Devletleri'nin atom bombasıyla gerçekleştirdiği saldırıda hayatını kaybeden 200 bin insanı anmak ve bu saldırıyı kınamak istedik.

"O gün hava sıcaktı: 26 derece!.

Birden üç uçak belirdi gökte. Başlakinden bir bomba düştü kentin üstüne. 26 derece sıcak, bir anda bir milyon santigrada çıktı. Bir milyonluk sıcak, kavurdu ne var ne yok!

İlk anda yüzbine yakın insan eridi gitti. Bildirilen rakkamlara göre hemen ölenler 78 bin, yitikler 14, ağır yaralılar 38 bin."

Daha sonra bu sayılar daha da yükseldi.

Bir de 1945'den sonraki yıllarda bombanın yarattığı kanserden ölenler, sakat doğanlar, genetik bozukluklar bu gün bile devam ediyor.

Aslında günümüzde de bu tür insanlık dramları yaşanmaya devam ediyor. Özellikle batılı devletlerin kışkırtmalarının da etkisiyle hız kazanan ulusal boğazlaşmalar bu gün artık bir drama dönüşmüştür.

En çarpıcı örneklerin Balkanlarda, Kafkaslarda tanık olduğumuz bu olaylarda her gün yüzlerce insan ölmektedir.

Batılı devletler ve Amerika Birleşik Devletleri, yine her zaman olduğu gibi, olaylara sağlayacak bir ekonomik çıkarlar ya da yaratacakları siyasal egemenlik sınırlarının penceresinden bakmaktadırlar.

İnsan unsuru, kardeşlik, demokrasi gibi laflar sıkça edilsede aslında insan unsuru hep ikincil durumdadır. Yaşanan gerçeklik, pazarların yeniden bölüşülmesi ve aşırı kâr hırsının ta kendisidir. İnsanlığın gerçek kurtuluşu, savaşların kaynağı olan emperyalist sistemin tamamen yıkılmasında yatar.

DEVRİMCİ-DEMOKRAT BASIN SUSTURULAMAZ

Hakim sınıflar devrimci basını ve devrimci yazar-sanatçı ve aydınlarımızı susturmak için sürekli saldırıyorlar. Gündem gazetesi yazı işleri müdürü, Odak Dergisi, Emeğin Bayrağı muhabirleri, Mücadele ve Partizan büroları, Yeni Dünya İçin dergisi ve daha nice yurtsever-devrimci-demokrat dergi ve yazar takibata-baskıya ve cezalara maruz kalıyorlar.

Burjuvazi sömürücü düzenlerini ayakta tutabilmenin telaşıyla azgınca sağa-sola saldırıyor. Hedefine varamadığı yerlerde hemen uşak-satılmış burjuva basın ve medya amaçlarını devreye sokuyor. Onlar kendi denetimlerinden azıcık kaçan çeşitli burjuva radyo ve TV kanallarına bile tahammül edemeyip hemen kapatıyorlar. Onların rahatsızlıkları her türlü burjuva-ahlaksız oyunlarının kamuoyuna yansıtılmasındandır.

Bir günlük gazete olan, Aydınlık üzerindeki gerici-yobaz baskılar artıyor. Salman Rüşdü'ye ait bazı belgelerin yayınlanması başta Aziz Nesin olmak üzere Aydınlık ve Kaynak yayınlarına dinci-şeriatçı saldırıları gündeme getirdi. Bu köleci toplum kafalı idealistler, devlet tarafından resmen beslenip kışkırtılıyorlar. Böylesi dinci-dinsiz tartışmalarını bugün gündeme getirmek bir yanıyla olumsuzdur. Ama öte yandan haklı ve meşru bir yayından dolayı saldırıların örgütlenmesine hiçbir haklı zemin olamaz.

BASIN AÇIKLAMASI

Türk hakim sınıflarının demokrasisinin ne menem şey olduğu 8. sayımızın toplatılmasıyla kendini bir kez daha ele veriyor!

8. Sayımız daha Merhaba dediğimiz noktadan başlayarak 4 ayrı makaleden bölücülük propagandası yaptığımız gerekçesiyle "Anayasanın 28. ve CMUK'un 86. maddeleri uyarınca TOPLATTIRILDI.

Bugün, hakim sınıfların korkulu rüyası Kürt meselesidir. Bu meseleye doğru işaret parmağını uzatsan, hakim sınıfların yüreği ağzına geliyor. Hele hele bugünlerde bu meseleye hiç tahammülleri yok. "PKK'nın sürekli ateşkesine rağmen savaş sürüyor! Devlet saldırmaya devam ediyor", "Yaşasın Kürt ulusunun ayrılma hakkı ve diğer ezilen milliyetlerin tam hak eşitliği" dediğimiz için; bu 1 MAYIS'ta "Halkların Kardeşliğini" dillerinden düşürmeyenlerin ikiyüzlülüklerini, sahtekarlıklarını ortaya koyduğumuz için: "Türkiye, Türk ulusunun hakim olduğu çok uluslu bir devlet! Kapitalizm şartlarında böyle devletlerde halkların kardeşliği ancak hakim olmayan ulus ve milliyetlerin köleliği kabul etmesi anlamına gelir olgusunu tespit ettiğimiz için. Köleliği kabul ederlerse, o zaman kardeş kardeş yaşanır. Köleliğe baş kaldırır, özgürlük isterlerse, o zaman kardeşlik! bozulur. "Bölücülük" çıkar! hakim sınıfların mantığının böyle işlediğini ortaya koyduğumuzç için; "Özgür olmak isteyen, kölelik zincirlerini kırmak isteyen, bir bütün olarak düzene, emperyalizme başkaldırmak zorundadır. Emperyalizmin ve özgürlük; emperyalizm ve demokrasi, emperyalizm ve eşitlik; emperyalizm ve halkların kardeşliği bunlar yanyana olamaz şeylerdir" açık gerçeğini tespit ettiğimiz ve daha birçok olgulara **işaret ettiğimiz için hakim sınıfların** demokrasisi işlemeye başladı ve kendine düşeni yerine getirdi.

Biz YENİ DÜNYA İÇİN dergisi olarak TOPLATMA kararını kınamak gibi bir tavır takınmayı gerekli görmüyoruz. Çünkü hakim sınıflar kendi saltanatlarını korumak için her türlü yola her zaman başvurmuşlardır, başvuracaklardır. Bunu biliyoruz. Bu anlamda onlar kendi görevlerini yapıyorlar. Onlar işçi ve emekçileri, ezilen halkları aldatmak için "demokrasi var, insan hakları var, eşitlik var, şeffaflık var, basın özgürlüğü" vs. var da var! diyecekler. Bu onların asli görevi!

Biz de bunun altında yatan dümeni su yüzüne çıkaracağız. İki yüzlülüklerini ortaya koyarak, ezilen, sömürülülen sınıf ve katmanlara gerçeği taşıyacağız. Bu göörevi ne pahasına olursa olsun yerine getireceğiz. Bu da **bizim asli görevimizdir.**

Örneğin; Demirel için demokrasi yalnız O ve onlar gibiler üzerinde yasakların konduğu zaman olmayan birşeydir. Ne zaman ki onların üzerindeki yasak kalkar o zaman demokrasi var demektir. Onlar kendi demokrasilerini **emekçi tabakalar için** de varmış gibi gösterme ikiyüzlülüğünü sergilemektedir.

Hakim sınıfların baskısı onların iktidarlarının sürdüğü koşullarda farklı biçimlere bürünse de devam edecektir. Dergimizin bu sayısının toplatılmasını da bu ölçek içinde değerlendiriyoruz ve inanıyoruz ki işçilerin-köylülerin demokratik halk iktidarı şartları oluşturulmadıkça tüm sosyalist-devrimci-ilerici güçler üzerindeki baskılar devam edecektir. Bunun bilincinde olarak, dergimiz işçi ve emekçi sınıfların gerçek kurtuluşlarını sağlayacak olan sosyalizme varmak için her türlü koşulda savaşımını sürdürecek işçi ve emekçileri aydınlatmaya devam edecektir. 2 Mayıs'93

YENİ DÜNYA İÇİN

DÜNÜN BUGÜNE KÖPRÜSÜ; HASANKEYF

Baran FUNDERMANN

".... Akar sular kültürün gelişmesine ön ayak oluyor. Kültür akarsularla akıyor, çoğalıyor, gelişiyor, dağılıyor ve bazen de akarsular kültürü yıkıyor! Tufan böyle oluyor, bir sel kalkıyor ve tüm toplumu yerle bir ediyor. Kültür Dicle ve Fırat'ın gazabına uğruyor, onlar hem can veriyor ve hem de can alıyorlar. Bu yüzden atalarımız Dicle ve Fırata hem yalvarıyor ve hem de kızıyorlar!

Dünyamızın üç büyük uygarlık bölgesinin akarsulara yakın yerlerde doğduğunu görüyoruz. Mezopotamya uygarlığı Dicle ve Fırat deltasında doğmuş ve bu akar suların etrafında dağılmıştır. Mısır'ın uygarlığının Nil nehrine, Hindistan uygarlığının da Indus nehrine bağlı olduğunu tespit edebiliyoruz..." (Serefxan Cizri, Tarih ve Uygarlık/Anadolu Kürdistan Mezopotamya).

Hasankeyf Kürdistan'da kürtlerin ilk yerleşim yerlerindendir. Binlerce yıldır burada ikamet eden Kürt halkı, barbar milletlerin akın ve ilhaklarından dolayı -ki giderek sömürgeleştirilmiştir- tarihte hep kendi kendini yönetememişse de, su gider, kum kalır misali, "uygarlık" adına bölgeye yerleşen yağmacı ve sömürgecilerin tüm çabalarına rağmen yok edilemediği gibi, güçlü kültürel yapısından dolayı yer yer onları içinde eritmiş, bugün hala tüm ulusal değerleriyle ayakta kalmanın gururunu taşıyor.

Bulunduğu çağrafyanın ekonomik ve stratejik konumundan dolayı, geçmişten bu yana talancı ulusların iştahını kabartmıştır. Dün ipekyolu üzerinde olması, bugün ise modern enerji kaynağı olan Dicle'nin suyuna sahip olduğu gibi petrol fışkıran Hasankeyf, ne yazık ki günümüzde hala Türk sömürgeci rejimi'nin kontrolundedir.

Tarihte Diyarbakır (Amed) ile Cizre arasında ve bugünkü kuzey'le batı Kürdistan arasında yer alan bölgeye Romalılar bir kale yaptırıyorlar. Zamanla Abbasi'ler, Lamdani'ler, Mervani'lerin hakim olduğu bölge, Hasankeyf Artukoğulları tarafından alınarak bu beyliğin merkezi oluyor. (1101-1231). Eyyübiler, beyliğe son vererek kenti ele geçirdiler (1231). Böylece Hasankeyf'te Kürt Eyyübi devleti dönemi başlamış oluyor.

HASANKEYF'TE KÜRT EYYUBİ YDEVLETİ DÖNEMİ:

Kürt tarihçi E.Xemgin, "İslamiyetten bu yana Kürdistan tarihi" adlı eserinde bu devletten şöyle söz ediyor: "1232 yılında kurulan bu Eyyubi devletinin ilk birkaç yöneticisinin ismi bilinmemektedir. Moğol istilasından sonra Eyyubi ailesinden gelen bir yönetici Hasankeyf kalesini yeniden tamir ettirdi. Bu sırada Mardin tarafına hüküm süren beyler defalarca bu kaleyi almak için saldırdılarsa da, bir türlü başaramadılar. Böylece Eyyubi devletinin yönetim devresi Hasankeyf'te devam etti.

Hasankeyf aşıret ve kabilelerinin önemlileri 13 adet olup, Astı, Mihalbi, Mihrani, Mecnevi, Sakaki, Isturki, Büyük Kürdli, Küçük Kürdli, Reşan, Kiski, Cilki, Hendeki, Sohani ve Bıdyan'dır.

Hasankeyf'teki önemli yerler Siirt, Beşri, Tor ve Erzan olarak bilinmektedir.

Bu devletin ismi bilinen ilk hükümdarı Melik Süleyman, devleti Cengız imparatorluğunun yıkılışa yüz tuttuğu 1337 yılına kadar yönetti. Onun ölümünden sonra yerine oğlu Melik Muhamet geçti..."

Bir süre babadan oğula geçen yönetimlerle idare edilen bu Kurt devleti, 1260 yılında Moğol istilasına uğrayarak yıkılıp talan edildi. Akkoyunlardan sonra Safavi'lerden (1514) Osmanlılara geçti (1516). Bu dönemde Diyarbakır "eyaletinin" sancak merkezliğini yapan Hasankeyf, giderek bir köye çevrildi. Cumhuriyet döneminde Raman'da petrol bulunmasıyla Türk

sömürgeciler için yine önemli olmaya başladı.

HASANKEYF'TE GÜNÜMÜZE GELEBİLEN YAPILAR

Kürt kültürünün gelişip saçıldığı yerlerden olan ve bir çok yabancı kültürlere de beşiklik etmiş bu tarihi bölgemizde bulunan yapılardan bir çoğu, yıkık ta olsa günümüze gelmeyi başarmışlardır.

Dicle'nin güneyinde 100 metre yüksekliğindeki bir tepe üzerinde kurulmuş olan kalenin yedi kapısı varmış (bugün üçü görülebilir). Kalenin içindeki bir çok yapı harap olurken, yalnızca hisar'ın en yüksek yerindeki ulu cami sağlamdır. Ulu caminin biraz aşağısındaki Hasankeyf sarayından geniş temeller, duvar ve kemerler kalmış. Sarayın duvarları kesme taştan, kemerleri tuğladan. Kentin Kuzey Doğu'sunda, Eyyubi'lerde Sultan Süleyman'ın yaptırdığı (1489) camilerin çok yıkık, ancak minaresi sağlamdır. Yerleşmenin ortasındaki Sultan Süleyman camisi'nin yalnızca minaresi, Koç camisi'nin ise duvarları kalmış.

Dicle'nin karşısında İmam Abdullah zaviyesi durur. Zaviye onarılmış durumda. Dicle nehri üzerinde, anıtsal bir yapı olan Hasankeyf köprüsü de çok yıkıktır. Köprünün yapımında kesme taş, moloz ve ahşap kullanılmış. 40 metre genişliğindeki ana gözün bir yanında 22 metre genişlikte üç göz, Hasankeyf yönünde bir küçük gözü var. Orta ayaktaki kabartma insan figürünün, Malabadi köprüsündeki figürle aynı olması dikkat çekicidir.

Hasankeyf'te, eski köprünün birkaç yüz metre ötesinde inşa edilmiş bir köprüden Dicleyi aşarak geçiliyor. Bu yerleşme yeri, eski yerleşim yerinin alt tarafına inşa edilmiş. Alt yapıdan yoksun toz toprak içindeki Hasankeyf, üst üste bindirilmiş kutucipklindeki küçük beton yığınlarıyla tam bir gece kondu yığınağı. Burayı geçip yukarılara çıkıldığında, eski yaşamın muhteşem izleri sizi alıp zamanında götürüyor. Her ne kadar son dönemlerde kazı çalışmalarının hızlandığı söylense de, Hasankeyf bu alanda henüz bakire sayılır. Geleceğe ışık tutacak geçmişin kalıntıları, proje geleceğe ışık tutacak geçmişin kalıntıları, proje gerçekleşince sular altında kalacak.

"MAĞARA İNSANLARI"

Hayalet kent görünümündeki bu yerleri dolaşırken, burada hala ikamet edenlerin olduğunu görüp şaşırıyorsunuz. Kimileri yüzlerce yıl önceden kalma tarihi evleri onarıp barınmaya çalışırken, kimileri de eski yerleşim yerinin alt tarafındaki yaklaşık üçbin mağaranın bir kaçında hayatlarını idame etmeyi sürdürüyorlar. Niçin hala burada kaldıklarını sorduğumuzda, *"zamanın AP Hükümeti Dünya'ya 'Türkiye'de mağaralarda yaşayan insan yoktur'"* demek için, hiç de sosyal yaşamamıza uymayan *"ev'ler yaptılar"* diye cevaplıyorlar. Bir ara Çekiç Güç'e mensup helikopterlerin kent üzerinde uçuşu dikkatlerimizi çekiyor. Sorduğumuzda "turistik uçuş yapıyorlar" diyor gülerek bölge sakinleri. Bir an düşünüyor insan; atlarla gelen atalarına mezar olan bu topraklar, çelik aletlerle gelen torunlarına yar olurmu?

Günümüzde KUKM'den etkilenen Hasankeyf'liler, diğer bölgelerde olduğu gibi$ Uluslardan evrensele doğru bir seyir yaşarken, öte yandan sömürgeci rejimin ajan ve koruculuk dayatmalarına maruz kalıyorlar. Bununla da kalmıyor; GAP'tan dolayı şu andaki yerlerinden yüzlerce mil uzağa sürgün edilmekle karşı karşıyalar. Çünkü bu proje yüzünden Hasankeyf'in hemen hemen tümü sular altında kalacak. Bölge sakinleri her ne kadar kendi çabalarıyla "Hasankeyf'i kurtaralım" kampanyası başlatmışlarsa da, bazı cılız seslerin ötesinde her kes sağır; ne duyan var ne de ilgilenen. Sahibinin sesi burjuva basını ve yazarları konuyla ilgili ölüm sessizliğini sürdürüyor. Bir çok millete ait yaşam izlerinin silinmesinden hoşnutlar.

Bilindiği gibi; esas olarak kapitalistlerin enerji ihtiyacını karşılamak ve gelişen UKM'ni kırma hayalleri taşıyan bu proje Adıyaman, Gaziantep, Mardin, Siirt, Şırnak, Batman ve Urfa illerini içine alan 73 bin 863 kilometrekare alanı ile Türkiye'nın toplam alanının yüzde 9,5'ini oluşturan bir alanı kapsamaktadır.

Bu haliyle GAP, burjuvazinin enerji kaynağı olacağı gibi; aynı zamanda Kürdistan'ı sömürü tekellerine peşkeş çekmenin anahtarıdır da.

GAP, Kürt ve Türk halkına, girilen ekonomik çıkmazda bir kurtarıcı hayal olarak gösteilirken, özellikle seksenli yıllardan sonra giderek gelişen KUM'nin önünde bir set ve sömürgecilerin kırımlarla yerinden edemediği Kürt halkını yerinden etmek için bir alettir.

Yalnızca Kürtlerın değil; dünyanın medeniyet merkezlerinden olan Hasankeyf, bu özelliğiyle yalnız Kürtleri değil; dünyayı ilgilendiren bir özelliğe sahiptir. O halde "Kürt ve Türkk halkına kurtarıcı bir hayal olarak lanse edilmeye çalışılan projeye hayır demeli, Hasankeyf medeni bir dunya için bir açık hava müzesine dönüştürülmelidir.

9. ÖLÜM YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA 1. YILMAZ GÜNEY KÜLTÜR-SANAT YARIŞMASI

Yarışmanın Konusu : Yılmaz Güney ve Ülkesi

Yarışma Dalları : Şiir, Anı, Resim, Öykü, Piyes

Seçici Kurul : A. Kadir Konuk, H. Eren Çelik, H. Halis-Ali Arslan

Derece alanlar GÜNEY'DE yayınlanacak ve basında tanıtılacak. Daha sonra yarışmaya katılan tüm eserler Y. Güney'in Anısına bir kitapta toplanacak. Ödüller maneve değeri yüksek olacak. 1. olanlara 1 takım Y. Güney esen (film ve kitap) verilecektir.

Yarışmaya herkes (heryaştan) katılabilir. Bütün yazılar daktilo edilmelidir ve 15 Kasıma kadar elimize geçmelidir.

Güney Yazı Kurulu

GÜNEY DERGİSİ AMBLEMİNİ OLUŞTURMAYA ÇAĞRI

Dergimiz gelecek sayıdan itibaren, ön kapağının sağ üst köşesine "Vakfı Destek Derneği" yazılı kare içine kültür ve sanatı simgeleyen GÜNEY'in içeriğine uygun bir amblem kullanmak istiyoruz.

Tüm okurlarımızı ve sanatçıları bize bu konuda yardımcı olmaya, grafik ve öneri göndermeye çağırıyoruz. Gönderilen tüm grafikler GÜNEY'de yayınlanacaktır.

15 Ekim'e kadar tüm önerıler elimize geçmelidir. Birinci olan grafik gelecek sayımızda ön kapağa yerleştirilecektir.

Güney Yazı Kurulu

İZİN

Y.: Temem Gürsü/S.: Yılmaz Güney/G.y.: Kenan Kurt/M.: Şanar Yurdatapan, Atilla Özdemiroğlu/O.: Azra Balkan, Halil Ergün, Süleyman Turan, Ercan Yazgan, Hüseyin Kutman, Betül aşçıoğlu, Necla Soylu, Senar Seven/1975 yılında çekilmiş bir Güney Film (Yılmaz Güney) yapımı/R.

ÖYKÜSÜ: Yıllardır hapiste yatan İbsrahim (Halil Ergün) "iyi hali", nedeniyle bırakılır. Beş gün izin yapacaktır. Avukatı Ali ile iki arkadaşı, dört kadınla birlikte bir otelde İbrahim'i beklemektedirler. Etini satarak geçimlerini sağlayan dört fahişe ve onları beş günlüğüne kiralayan üç erkek...

Bir süre beklerler, İbrahim gelmez. Ve üç arkadaş kadınlardan birini otelde bırakıp diğerleriyle eğlenmeye giderler... İbrahim, otele geldiğinde arkadaşları yerine, hiç tanımadığı bir kadınla karşılaşır. Birbirlerine yabancı olmalarına karşılık aralarında bir diyalog kurulur.

Kadının adı Fazilet'tir (Azra Balkan). İbrahim ilginç şeyler söyler. Ama, Fazilet ne İbrahim'i ne de söylediklerini anlayabilir. Çünkü kişilikleri ve dünyaları ayrıdır. Gene de Fazilet, o lumpen tavrıyla "sen kimsin be anam, söyle ha?" diye İbrahim'i merak etmekten kendini alamaz.

Bir süre sonra grup biraraya geldiğinde Avukat Ali, İbrahim'i diğer kadınlarla ve arkadaşlarıyla tanıştırır. Sohbetin koyulaştığı sırada erkeklerden biri kadınları değiştirerek kullanmaktan söz açınca İbrahim karşı çıkar. Karşılarındaki kadınlar kadar fahişe olsalar da böyle bir tavrı İbrahim'e ters gelir. İsyan eder. Ve "karşı koyması mümkünken susan da aynı derecede suçludur benim için" deyip kadınları gönderir.

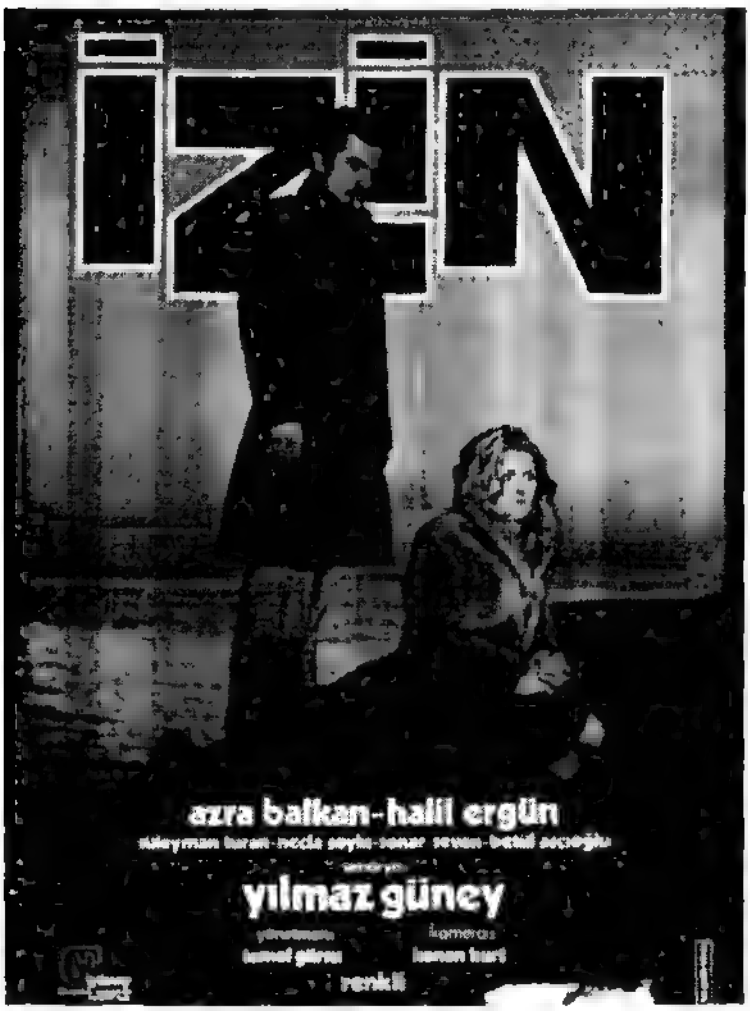

Fazilet, giderken İbrahim'e telefon numarasını vermiştir. Ertesi gün arar İbrahim. Buluşurlar... Sokaklarda konuşarak, iki arkadaş gibi dolaşırlar.

Fazilet, etkilenmiştir İbrahim'in konuşmalarından. Çünkü genç adam yaşama karşı direnmesini söyler, öğütler verir. Fazilet, İbrahim'in birlikte olduğu süre içinde çözemediği kimliğini ancak, ayrıldıktan sonra öğrenir. İbrahim, üç kişiyi öldüren bir kiralık katildir. Tam yedi yıldır içerdedir ve dokuz yıl daha yatacaktır....

BASIN DOSYASI: *İzin filmi üzerine tartışma (Nezih Coş, Jak Kahmi, Altan Yalçın, Aytunç Altındal, Süha Pelitözlü), Yedinci Sanat, s.22, Nisan 1975; Temel Gürsu, "İzin", Yedinci Sanat, s.21, Şubat-Mart 1975; Mehmet Ergün, Bir Sinemacı ve anlatıcı Olarak Yılmaz Güney, Sh.173-178, Doğrultu Yayınları, Ocak 1978.*

YILMAZ'IN FİLİMLERİNDEN SEÇME ŞİİRLER

Yılmaz Güney - Gülsün Kamu • (Sayılı Kabadayılar - Hasan Kazankaya)

GÜZELLEME

Bak bunlar ellerin senin, bunlar ayakların
Bunlar o kadar güzel ki artık o kadar olur
Bunlar da saçların işte akşamdan çözülü
Bak bu sensin çocuğum enine boyuna
Bu da yatak olduğuna göre altımızdaki
Sabahlara kadar koynumda yatmışsın
Bak bende yalan yok vallahi billahi
Sen o kadar güzelsin ki artık o kadar olur.

İşte bak sen güzlerin de burada
Gözlerinin ucu da burada yaşamaya alışık
İyi ki burada yoksa ben ne yapardım
Bak çocuğum kolların işte çıplak işte
Bak gizlisi saklısı kalmadı günümüzün
Gözlerin sabahın sekizinde bana açık
Ne günah işlediysek yarı yarıya

Sen asıl bunlara bak bunlar dudakların
Bunların konuşması olur öpülmesi olur
Seni ulusca öpmüştüm ilk öptüğümde
Vapurdaydık vapur kıyıdan gidiyordu
Üç kulaç öteden İstanbul gidiyordu
Uzanmış seni ulusca öpmüştüm
Hemen yanımızdan balıklar gidiyordu

Cemal SÜREYYA
(Üvercinka adlı kitabından)

AYSEL GİT BAŞIMDAN

Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum
Hem kötüyüm, karanlığım, biraz çirkinim
Aysel git başımdan istemiyorum
Benim yağmurumda gezinemezsin üşürsün
Dağıtır gecelerim sarışınlığını
Uykularımı uyusan nasıl korkarsın
Hiç bir dakikamı yaşıyamazsın
Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Benim için kirletme aydınlığını
Hem kötüyüm, karanlığım, biraz çirkinim

Gülsün Kamu - Yılmaz Güney
(Kan Gövdeyi Götürdü - Yılmaz Atademz)

Yılmaz Güney - Selma Güneri
Ben Öldükçe Yaşarım - Duygu Sağıroğlu)

İÇİMİZDEN BİRİ

Seni düşünürüm arasıra,
Ne vücudunda bahar sabahının nazı,
Ne bir kış gecesinin üşümüş, isteği dudaklarında,
Varsın etimdeki diş yerleri kanasın,
Adına ne dersen de, Paris, İstanbul, Kahire,
Sen bu şehre hem evlat hem anasın
Dolaş ey bin çocuklu bakire,
Erkek rüyalarında çırılçıplak,
Kıskanmam, soyun soyunabildiğin kadar,
Seni yabancılardan saklayacak
Etin var.

Sabahattin TEOMAN
(Yücel Dergisinden)

Yılmaz Güney - Tülin Elgin • (Beyaz Atlı Adam - Remzi Cöntörk)

EFSANE

Ben aşk şun yazacak adam değilim inan,
Ama şu senin anlaşılmazlığın yok mu
Bir bunun için oturup denklemler çözüyorum
Simsiyah şaraplar içiyorum sabahları
Daha bir güzelleşiyor
Ben söyledim mi şarkılar
Sokaklara sığamıyorum bir türlü
Işık basıyor neye baksam
Yeter üstüme varma artık
Allahlaşıyorum.

Yılmaz GRUDA
(Büyük Gazete'den)

BİRİSİ

Bir şey var aramızda
Senin bakışından belli
Benim yanan yüzümden.
Dalıveriyoruz arada bir.
İkimiz de aynı şeyi düşünüyoruz belki
Gülüşerek başlıyoruz söze.

Bir şey var aramızda.
Onu buldukça kaybediyoruz isteyerek.
Fakat ne kadar saklasak nafile
Bir şey var aramızda,
Senin gözlerinde ışıldıyor,
Benim dilimin ucunda.

Nahit Ulvi AKGÜN
(Aynı isimli kitabından)

Tülin Elgin - Yılmaz Güney • (Krallar Kralı - Bilge Olgaç)

DERSE ZIMANE KURD

Faik TİMUR

Dersa Seyemîn

Mala me li Duisburg ê ye.Bavê min hesinkare. Navê bavimin cesime. NavHi dîya min Guli zare. Birak û xûşkeke min heye. Bavê min diThyssen'ê da dixebite. Her roj bencê sibê diçe kar, sehet duduyê nivro tê mal. Teyssen maleke pir mezine. Di nava baxçekî mezin da ye. Çarmedorê baxce bi diyarekî bilind va hatiye girtin. Zarok nikarin biçin, di nav wî baxçî da bilizin. Ez tiştekî femnakim, cima xudîyê Thyssen'ê havînê jî sobê vedixe? Xûşk û birayen min diçin dibistanê. Ez bi dayê va tenê li mal dimînim. Bîna min pir tengdibe. Dayê dibê; "ez çi bikim, îsal jî te hilnedane hêlînê". Ez carna diçim ba hevala xwe Tina yê, ew jî mîna min çar salîye. we jî îsal hilnedane hêlînê.

ŞİROVEK Lİ SER HERFÊN ELFABA KURDî

Dı elfaba Kurdî da 31 herf henin. Ji 31 herfan heyştên van (a-e-ê-i-î-o-u-û) bi deng 23 ên van jî bê dengin. Jı 8 ên bi deng 5 ên van (î-ê-Hu-o-a) direj t~en xandinê, 3 ên van (e-i-u) Kurt tên xandin. Du herfen bi deng an jî bê deng di fêl an jî navekê da nayine cem hev. Lê wekî bi du fêlan va fêleke nuh an jî nawek peydabe, wê demê dibe. Meşefe: der (ber derî, der va) rewş (hal, rewş nuh) wekî herd fêl bin cem hev navekî nuh peyda dıke. Derrewş (Sıkıyönetim-Özelhal) Zagana derrewjşê (qanuna siikıyonetim'ê) Nav an jî fêlê xêrîb bibe, té da du herfen eynî hatine cem hev, hewce nîne merî orjînala wî biguhure. Thyssen bi du-s-yen ve hatiye nivîsandin, gerek ew usa bê nivîsandin. Vir bi-r-kê va tê nivîsandin, lê waxtê merî bixaze tiramê xwe bike, merî dikare bi 3, an jî zede-r-va binivise - virrr, virrrek, mala vira şewitî.

Dı navbera du herfên bi deng de jî têm herfeeke bê deng tê xebatê. Mesele: (Seef-Seat-Saat) hewceye Ku, herfeke dengê du e (ea am jî du a) xirameke bikeve navbera wan. Ew jî-h-ye. Sehet an ji sehat û sahat. Sehet daha xaş tê bihistîn.

GIRYANIM BES E

Em jî xew rabûn welatım ez bı qurbanım bes e
Tev de rabûn Rojhılatım seb û samanım bes e

Umrê mın cû tev dı vê rê, roj û şev nal û gırî
Das û çakûç wa me hıldan, qîr û gıryanım bes e

Ev dema serbestîye, bındestî îdî çû nema
Sad û dılxweş û bılınd bım, heps û zındanım bes e

Em hemî dost û bıra bın da bıbî baxû bıhışt
Mın jı nav baxê cıhanê, bax û bustanım bes e

CIGERXWİN "Sewra Azadî", 1954"

diyan biyan fû

Dıyan-bıyan-fu, Dıyan-bıyan-fu!
Lınge koledar jı ser te rabû
Kuren te germas xwe dane kuştın,
Navek pır bılınd jı bo te hıştın
Tipen azadi kuştın koledar
Noşican bi, te xwına wi vexwar
Dema ku serê koledar dışki
Nızanım çıma Dala dıpışki
Cı le teng dıbi, gurê dev bı xwin.
Serê wi dêşe dwê espırin

CIGERXWİN

EME WE BIRMEKIN

JÎYANA YILMAZ GÜNEY

Yılmaz Guney, dî 47 salîya xwe da, dî roja 9 ê îlonê 1984 an de li Parîsê çavên xwe li jîhanê girt û çû ser heqîya xwe. Me, ew dî jiyana mirovatiyê ya herî ciwan û herî giring de wenda kir, ku dî wê demê de wî xwe nûjen kiri bû û dixwest di hunermendî û sinetê xwe de dema xwe ya zêrîn bibîze.

Ji aliyê din Yılmaz, dî wextekî ku tevgera şoreşger ya Kurdistanê û Tirkiyê newcedarê wî bû, mir. Mirina wî di tekoşîna li hember faşizmê, ji bo gelên me valahiyek mezin hişt, ku cihê wê valayiyê dê zor bê dagirtin.

Bêguman mirin ji bo însanan tiştekî tabiî ye û meriv nikare jê bitreve Lê belê ne mumkun e, ku miriv ji yekê wekê Yılmaz, ku bi nav û xebata xwe qezancek giranbiha gihand sîneme û edebiyata şoreşgerî, bê qebûl kirin.

Berî her tiştî, mirina wî ya bê wext, di sîneme û sinetê şoreşgerî ya Tirkiyê de valayiyek pir mezin hişt, ku dê ci dagirtina wê bi salan bigre.

Yılmaz, jîyaneke pir kin jîya, lê di vê jiyana kin de wî gelek tişt pêk anî. Weku yekê hunermend, ew bi şexsîyeta xwe ya politîk bi berpirsiyariya xwe ku ji bo çîna kedkar û civatê his dikir û bi tekoşîna xwe ya şoreşgerî, bû nimûneke herî me xin ji bo hunermendên hemdem û şoreşger

Bi kêmasiyên xwe ji, ew ne tenê hunermendekî şoreşgerî hemdem, lê belê peyeyekî tekoşer bû jî. Wî, xwe ji bo doza çîna karker û kedkaran avêti bû nav ser

Aliyê wî ku em li ser disekinin, şexsîyeta wî ya hunermendî, jîyana wî ya hunermendî, dîtina wî ya hunermendî û afirandinên wî nin. Aliyê wî yê şoreşgerî ku ji xelkê re bûye mal.

Ew ji nav xelkê derket û cardin ji xelkê re bû mal.

Yılmaz Güney, di sala 1937 an de li gundekî Edenê ku navê wî YENICE ye hate dinê. Malbata wî, malbatek ji yên Kurdistanê bû, ku ji ber koloniyalistan û politika wan ya dagerkerî reviyabûn, hati bûn Edenê û li wir bi nan û zikê dixebitîn.

Zarotî û destpêka xortaniya wî, li Çukurovayê bi xebatên cûrbe cûr derbas bû. Wî, emeletî, sivantî, berdestiya qesap, katibî, bikaranina fîlman û wekî din kir

Paşê ket sinema Tirkiyê û ji sala 1958 an heta 1972 an bi hindikayî di nêzikî sed fîlman de bi aktîtî'ê'h girt

Yılmaz Güney, pêşveçûna siyasî û civakî ya Tirkiyê ji nêz ve taqîp dikir. Ew, bi aktîtî ket nav tevgera şoreşgerî. Ji ber sedemên cûrbe cûr gelek caran hat girtin û ket girtîgehan. Di jiyana xwe de bi te-

mamî 12 sal di girtîgehan de maye Ev çarîkek ji jîyana wî ye. Ew, di girtîgehan de jî ranewestî, li wir jî tekoşîna xwe bi hin awa berdewam kir.

Bi xwe kurdbûna wî û di nav tevgera şoreşgerî ya Tirkiyê de raberizandina mesela netewê kurd, di demeke kin de tesîr li wî kir Wî di pêvajoka wextê de ji bo gelê kurd û li ser jîyana wan ya civakî filman çêkir. Di demên jîyana xwe ya dawî de, bi doza kurdan a netewî daket û dîtinên xwe dîyar kir

Divê em wek welatparezekî kurd Yılmaz Guney tim bi birbînin, xwedî li alîyên wî yê şoreşger û tekoşer derkevin û hunera wî û nistîmanperweriya wî biparezin û berûpêş bibi'

Divê em nehêşayiyên ku ji nav gelê kurd derketine di planên navnetewî de jî bidin nas kirin.

Yılmaz di bûra me de ye!

Zor spas'

LI TIRKÎYÊ SÎNEMA Û BABETÊN WÊ

Wek li her dewletên kapitalist, li Tirkiyê jî, sazgehên sinema yê di destên monopolên sineman de ne. Ji ber ku li Tirkiyê demokrasiya burjuvazî jî nin e, burjuvaziyên tirk, wek di her hâl û babeti de, di hâl û babeta sinemayê de jî, hin ji har û êrişkar e. Bi alikariya sinemayê, bi taybeti bala ciwanan ji pirsên civakî û çini dûr dikin. Ji hêla doza kurd a netewî ve şovenî û nijadperestî bê hed û bê hesab e. Mirov kare hemû babetên sinemaya tirk di çend cûran de bicwine:

* Şer û pefçûn
* Bengini û macera
* Mistîtizm û dîn
* Şovenizm û nijadperestî
* Fuhuş û pêxwasî
* Mêrkuştin û jin revandin...Ûhw...

Li Tirkiyê, ev filimên ku tên çêkirin hinek ji wan qeşo, pirsên civakî, abori û yên kultûrî digrin û tînin perdê. Lê di bingehên xwe de, ew bi zanatî û hostatî gelan ji dozê dûr dixin û çavên wan didin girêdan. Li ser sedem û encamên doz û büyeran ranawestin. Mêrkuştin, jin revandin, xizanî û her bi bajarên mezin ve barkirin ji xwe re dikin babetên sinemayê; lê sedem û encamên wan büyeran dixin bi qedera gel ve girê didin. Bi zanatî berê kamareyên xwe nadin sistema dewleta tirk a xwinmêj û rizî. Ji dewlet û sistema wê re xwedî derdikevin û ji bo domandin û parastina wê kar û xebat dikin. Niviskar, artist û rejisorê kurd Yılmaz Guney, di vî warî de soreş çê kir. Kamara burjuvazî şikand perda wê ya genî û qirêj çirand Berê kamara xwe da pirs û pirgurekên civakî, abori, kulturî û bi taybeti ya doza gelê xwe yê kurd

Ez dixwazim, berê hinek li ser rol û girngiya sinemayê rawestim û li Tirkiyê, di hêla problemên netewî û civakî de rewşa sinema tirk çi ye bidim diyar kirin. U paşê li ser pişe û sinema Yılmaz Guney çend gotin raberê we mêvanan bikim

Li her derê dinê hêzên kurdotest, wek dezgeh u materyalên din, sinemayê jî, ji bo kara pergala xwe bi kar tînin. U ji aliyê din de, ji bo xapandin û çavgirêdana çîn û netewe yên bindest, dibêjin " sinema ji bo kêf û dema vala ye " Lê bi rasti, di binî de bi metodên hûr û kûr propaganda û fortên sazûmana xwe ya xwinrêj û xwinmij dikin. Li welatên kapitalist û koloniyalist, bi sinemayê ji serê gel dujon û wan ji tekoşin û şerê çini û netewi dûr dixin. Sinema di hêla propagandayê de roleke mezin û giring dileyze. Ji bo propagandayê, sinema fersend û imkanekê gelek mezin, hêsa û fireh e Sinema du rol bi hev re dileyze: Hun raberê goh û hin ji, raberê çav dike. Büyeran, bi awaki vekirî û selal tine ber çavan. Di careke de hîtabên milyonan dike. Ya herî giring li welatên wek Kurdistanê û li Tirkiyê ku xwendin û nivisandin gelek kêm e, sinema di hêla perwer de û bindekariyê de ro-

JÎYANA CÎGÉRXWÎN

Dengbêjê azadi û serxwebûna yê gelê Kurd, hozan û nîviskarê mezin, literaturvan, dirokvan, filozof û politikvanê internasyonalist, di sala 1903 da li bajarê Merdînê, nehiya Amûdê, gundê Hesarê hate dinê. Navê wî yekhemcar Şexmus Hesen hate danin. Navê Cigerxwîn wî paşta jiyana nîviskarîyî xwe da girtiye. Dema ku Cigerxwîn hîna mindale, bavê wî diçe ser heqîya xwe, saleki piştî mirina bavê wî, dayika wî jî ji ber perê felekê xilas nabe û ji dinyayê koç dike. Cigerxwîn sêwî dimîne; di nav jarî, belengazî, xizanî û tengasiyek da mezin dibe. Ji ber vê sedemê cigera wî dişewitî, kwîla wî mezin dibe. Serda ji kirînên dewletên dacîkird êş û derdê wî herçî çû zêde dikin, kezew û dilê wî xwingirî dikin. Ji ber vê yekê destpêkî nivîsandinê dike, navê CÎGÉRXWÎN lê tê danin, ew jî vî navî digire. Lê xwedî derdikeve. Cigerxwîn di zarotî û xortaniya xwe da, bona berdewamkirina jiyana xwe li gel axa, beg û sermayedaran şivantî û karkirîya erçînînê dike. Di vê demêda zelp, zilm û kedmitina feodalizmê baş nasdike. Mindalî û cehaliya Cigerxwîn derdora nehiya Amûdê û gundê Hesarê derbaz dibe.

Cigerxwîn di 18 saliya xwe da; di medresek Kurda destpêkî zanyariya oli dike. Xwendina wî 10 sal berdewam dike û dibe mele. Cigerxwîn di xortaniya xwe da ji rojhilat heta rojava, ji bakur heta başur li hemu navçeyên Kurdistan digere, bajar, nehiye û gundên Kurdistan nas dike. Cigerxwîn di sala 1924'da destpêkî nivîsandina helbest û şêrên dike. Şêr û helbestên wî ekseriyet dijî nîr û kedmitina feodalizmê bun. Seydayê mezin Cigerxwîn di şêr, helbest û nivîsên xwe da jiyana xelkê Kurdistan, daxwezî, hêvî û tekoşina netewî ya miletê Kurd hosteli tîne ser zimanê, rêgaya rizgarbunê netewa Kurd nîşan dide, dengê xwe dijî nijadperestîyê û neheqiyê bilind dike." Dema ku faşizme weki zilmatek tarî dikeve ser cihanê, Cigerxwîn di refên miletên jêrdest û sosyalist da cihê xwe digre, penûsa xwe dijî faşizmê, imperyalizmê û neheqiya nijat perestên elman şer dike."

Cigerxwîn ne tenê nîviskarê hêja bu, ew politikvaneki giranbiha ji bû, wî her tim rêxistin û tenzîmkirina milletê Kurd parazt, xwe ji tenzimkirî ma. Cigerxwîn di sala 1927 zewicî, di wan salan da li gel braderên Bedirxan û hinek rewşenbirên Kurd ên din endemê sazumana Xoybun bu. Û bona derçuyina kovara Hewar xebitî. Wî kowara Hewar da her tim nivîsê, ew:

leke mezin dileyze. Bi pêşveçûna teknikê re, sinema ji roj bi roj pêşve diçe û qad û çarçova xwe fireh dike. Bêtir di van salên dawi de, bi pêşketina televizyon û videoyan, sinema ji salonan derket û hate malan.

Xweza, li welatên sosyalist sinema perdeyên xwe ji bo pêşveçûna civaki û abori vedike. Li wan welatan sinema ji bo pişaftina pirs û pirgirêken civaki û kulturi tê bi karanin.

Li welatên kapitalist ji, rêxistin, sazi û kesên pêşverû û sosyalist, sinemayê ji bo geşkirin û gurkirina tekoşin û şerê civaki û netewi bi kar û xebat tînin. Kamare projektorên sinemayê ji bo pişaftin û zelalkirina wan pirsan tên pêketin û xebitandin. Di warê sinemayê de ji şer û tekoşina van çin û qadan li himber hev bi şêleke bê bestan û dijwar dom dike.

YILMAZ GÜNEY Û SİNEMA

Yilmaz Güney, tenê ne listikvan û rejisorê sinemayê bû. Ew niviskar û tekoşeri şoreşger bû ji. Lê ez dixwazim di vê axatina xwe de bi tenê li ser pişa wi ya sinemayê rawestim.

Mirov çaxa bi çaveki lêkolini û lêgerini li filim û pişa Yilmaz temaşe bike û binêre, sê gehinek (merhele) dibine. Di nav van her sê gehinekan de cûdabûn û ferqiyetên gelek mezin û giring hene:

Ji tenzîmkarê Hewarê yek bu. Cigerxwîn di sala 1937 da li nehiya Amudê bona xort û keçên Kurd qursa xwendin û nivîsandina zimanê Kurdî vekir. Gelek xort û keçên delal hînbuna xwendin û nivisandina zimanê Kurdî kir, di fikir û ramanên wanda bingeya ramanên dijî kolonyalizmê, netewi û welatparêzî danî, xwenasina netewi û şoreşgeri weku çekike da dest wan. Li piştî şerê alemê yên duem, Cigerxwîn li gel ronakbirê Dr. Exmed Nazîf Beg û hinek şaxsiyetên Kurd yên din, li Cizirê Sazumana Azadî û Yekîtîa Kurd damezrand. Dr. Exmed Nazîf Beg bu serokê wê rêxirawê, Cigerxwîn jî sekreter. Ew Sazuman paşta bu liçekî Partî Demoqratî Kurdistan ku li Rojhilat û cenubî Kurdistan xebat dide, tenzîm dibe û şerê azadî û rizgarbunê dijî quwetên dacikird dajoy. Di salên 1949-1957 da Cigerxwîn bu endamekî aktîv yê Partî Qomunistî Surîya. Di sala 1957 da Cigerxwîn damezrandina Partî Demoqratî Kurdistanî Surîya da cih girt û bu endamê Qomîta Nawendî yê vê partîyê. Di sala 1959 da Danişgah Bexdadê, di Besê Kurdî da dersên zmanê Kurdî da.

Partîya ku Cigerxwîn nonerê Qomîta Nawendî bu; paşta navê xwe gorand û navê Partîya Demoqratên Pêşwerûyen Kurd li Surîyê girt. Cigerx-

YILMAZ Û CIGERXWIN NEMIR IN!

GEHÎNEKA YEKEMÎN: EV dem bı kêmasi 10 sal dajo; dı navbera 1960 û 1970 yi ye. Dı warê pişe û sinemayê de ev dem dema destpêk û xortaniya Yılmaz Guney ye. Dı filimên wi yên wê demê de li dij zorkeran rik û kin hene. Li dij zordariya zorkeran, takoşina ferdi û şexsi gelek e. Ditmên realist û sosyalist kêm in. Büyer û babetên filimên wi gelek hêsan ne. Li doza civaki û çini teng meze dike. Dı wê demê de tema û babetên filimên wi gelek nêzi filmên lovbayi ne. Lê dîsa dı filimên wi de taybetiya qerekterên gelên kurd û tirk hene. Yılmaz dixwaze kedxwari û zordestiyê bine perda sinemayê, lê dema wi ya zaroki (dı warê sinemayê de) û xortaniyê ye. Zanabûn û tecrûbeyên wi têr nake. Li gor wê demê ev rewşa wi gelek normal e ji...

GEHÎNEKA DUYEMÎN. Dı piştî 1970 yi de Yılmaz, gelek pêşve çû û xwe dı warê pişe de gehiştand. Dı hêla sinema Tirkiyê de şoreş çêkir. Wi di dı nvisandina senaryo, llstik û di çêkirina filimên xwe de li gor ditina realist a sosyalist li dozê nuhêri û berê kamera û projektorên xwe da ser problemên gel Bı aweki zanisti li probleman mêzekir û wan ani perda sinema yê û raberê temaşevanan kir. Yılmaz bı aweki zanisti, bingehi, fireh û kûr li probleman mêzekir. Dı filima xwe ya "UMUT" (hêvi) de serfirazi û serketina pişa xwe da peşiandin Îca Yılmaz dı filimên xwe de bı metodên zanisti li bûyeran dinêre tahlil dike û ji wan re li pişaftinan digere. Edi di filimên xwe de qehremaniya ferdi rakiriye ya civaki heye, Yılmaz, bı bı zanabûn û bı xebata xwe hin ji pêşve çû û gehiş gehinekeke din. Ew ji gehineka sêyemin e

GEHÎNEKA SÊYEMÎN: Belê gell mêvan û gubdarên hêja! Piştî salên 1976-1977 an Yılmaz, dı warê sinemayê de gaveka pêşketiyê din ji avêt. Berê kamere û objektifên sinema şoreşger da welatê dê û bavê xwe, Kurdistanê. Dı wê demê de ew bı xwe dı zindana kolonyalistan de bû, Lê, wi di zindanê de li ser doza Kurdistanê ya netewi û civaki senaryoyan nivisand û bı alikariya hinek artisên demokrat filimên xwe pêk ani. Yılmaz ji xwe ji berê ve dıgot "ez kurdekî asimile me." U piştgiriya doza kurd dikir. Lê, ji niha şûn de li ser Kurdistanê ditinên wi hatı bû guhartin. Li doza welatê xwe bı çaweki zanisti û rast dinêriya. Yılmaz bı nvisandin û çêkirina van filmên xwe yên dawi darbeke gelek mezin li şovenizm û misdperestiva tirk xist. Yılmaz, bı filima xwe ya SURU" (Keri) bı pişeva sosyalist a realist pirs û pirgirekên doza kurd ya netewi û civaki ani perda sinemayê û pêşkêşi milyonan kir Wi, bi vê filima xwe ya ha. tore û birûbaweriyên civaka feodal li nuvê raxist û her Çıqas vekırı ne be ji qerekter û têkiliyên koloniyalizmê ci bı ci da diyar kirin. Wi, dı filima xwe ya " SURU " de hemû hebûnên sererd û binerd çawa ji Kurdistanê dıçin metropolê bı minaka keri da şandin.

Yılmaz bı filima xwe ya "YOL" (Rê) hin ji ber bı Kurdistanê çû. Bı metodên pişa şoreşger a nûjen navaroka filimê dewlemend kir Cara yek bû. ku dı warê sinemayê de Kurdistan wek welateki cûda û serbuxwe hat şandin. Pişekarê mezin, dı filima xwe ya " YOL" de mêtingehkirina Kurdistanê. paşvemayina wê. ditin û torevên feodalî û bı taybeti rewşa jinên Kurdistanê bı aweki gelek vekırı û zelal ani navê.

Wek em pê dizanin filima " YOL" dı festivala CANES-82 an de diyariya zêr girt. Bı diyariya zêr nav û dengê Yılmaz û filma wi li dinyayê belav bû. Yılmaz bı filima xwe ya "YOL" doza gelê kurd ya netewi û ya gelê Tirk a çini bı cihanê da

nasandin'

win heta ji me xatirê xwe yê ebedî xwest û çavên xwe li wê dinyayê girt endamê Qomita Nawendî û nonerê ewropa yê vê partîyê bu.

Mamostayê mezin Cigerxwîn di jiyana xwe da 10 caran aliyên dewletên kolonyalîs da hate girtin, têdan û îşkence dît, çerxa zimê ser bedena wî ji geri. Lê ew her tim serî bilind ma û mêrxasî berxwe da. Cigerxwîn jiyana xwe da nêzikî 40 efirandin dan. Ji wan birdariyên berz heft; diwanên mezinin: Dîwana Yekan 1945, Sewra Azadî 1954, Kîme ez 1973, Ronak 1980, Zend Avista 1981, Şefaq 1982, Hêvî 1983. Cigerxwn hemû perên literatura Kurdî da, zimanê Kurdî baş da şuxulandin. Wi bi xebatek hosteti xizmeta zmanê Kurdî kir. Nivîskarên weku Cigerxwîn ku zmanê Kurdî dihiltiya tiltiliya maksîmum da dane şuxulandin zor kêmin Li piştî Meleyê Batê (1417-1491) û exmedê Xanê (1651-1707), nivîskarê herî mezin ku Kurdî baş, pak û zelal daye şuxulandin Cigerxwîne. Gihiştina Kurdî merteba zmanên modern aliyê nivîskarên weku Cigerxwîn hatîye mezatê. Bê guman ked û xebata Cigerxwîn di vî alîda hemuyan zêdetirê, tu nivîskarek nine ku, ewqas weku Cigerxwîn xizmeta xwe bona zmanê Kurdî hebe.

Seydayê mezin ku hemu jiyana xwe bona şerê rizgariya netewî ya Kurdistan, aşitiya dinê û mirovperweriyê dabu; 22 Cotmeh 1984, sisê yê sibê, li Swêd, bajarê Stockholmê çavên xwe ji vê dinyayê girt. Îro Cigerxwîn hemu navçeyên Kurdistan seranserî welat jiyana karker, gundî, rewşenbîr, pêşmerge, jin, kal û pîrên Kurdistan da bingêya xwe girtîye. Ew ne tenê bo xelkê Kurdistan, bona xelkên alemê yên din ji heviye, sterka rizgarbun aşitî, birati û dilsoziye ye. Em bi vê weşanin efirandina Cigerxwîn nemir, dixwezin carek din li ber biranîna wî ixtîrama xwe bigirin. Seydayê mezin Cigerxwîn bê mirine...

Değerli dostlar;

Kendi olanaklarımızla ihtiyaç duyduğumuz kitap ve yayınları parayla alma koşullarımız son derece kısıtlıdır. Dışardayken pek çok olanağa sahip olduğumuz için kitap ve dergi temininde aşılmaz zorluklarla karşılaşmıyorduk. Ama aynı şey bugün için geçerli değil. Tutsak olan bizlerin burada en büyük gereksinimi kitap, dergi ve gazetedir. Bunlar olmadan bizim için cevaevinde yaşamın gerilik yarattığını ve önemli boşluğu beraberinde getirdiğini bilmenizi isteriz.

En azından cezaevindeki devrimci tutsaklara karşı duyarlı davranacağını düşündüğümüz yayınevinizden yayın, kitap talep etmemiz garipsenemez. Biliyoruz ki siz de Türkiye'nin ekonomik-siyasal koşullarında büyük sıkıntılarla, baskılarla karşı karşıyasınız. Ancak göndereceğiniz kitap ve yayınlardan burada onlarca, yüzlerce, hatta ilerleyen siyasal süreçte binlerce devrimcinin yararlanacağını da belirtelim.

Bu istek ve duygularla derginizi düzenli göndermenizi talep ediyor, yayın yaşamınızda kalıcı başarılar diliyorum.
14.06.1993

Mustafa Öner
TKP/ML Hareketi Davası Tutsağı
E Tipi Cezaevi 8.Koğuş-MALATYA

Sevgili "Güney Dergisi" Çalışanları,

Derginizin ilanını tesadüfen bir derginin arka kapağında gördüm. Yurtdışında çıkan böyle bir dergiyi izlemek istiyorum. Eğer gönderirseniz sevinirim.
29.03.1993

Aydın Tan
Malatya E Tipi Cezaevi
P.K.193
8. Koğuş-MALATYA

İLLEGAL RÜYA

Gece zifiri karanlıktı
Siren sesleriyle uyanmıştım
Yalınayak kaçıyordum,
sirenlere aldırış etmeden
Nereye kaçsam mayın,
hangi tarafa baksam sönüktü
Tam bir ışık beliriyordu ki,
uyandım.
Başımda iki polis ve...
Kendimi mahkemede buldum.
Suçum illegal rüya
Anayasanın olmayan maddesine göre yargılandım.

BEKLE

Ağlayan gözlerden
akmayan yaş gibi
Paltosuz, yalınayak dolaşıp ta
Üşümüyorum diyen yavrukuş gibi
Zamanlı doğup,
zamansız batan güneş gibi
Sen de güneye çıkartıp,
Sonra da dağdan dağa çarpıp
Kaçma ey özgürlük
Bekle ben de geleceğim.

4.1.1993-Dilan UYUDUM

YILMAZ GÜNEY ÖLDÜ MÜ?

Ahmet Soner

Yılmaz Güney öldü mü?
Issız acun kaldı mı?
Ödlek öcün aldı mı?
İmdi yürek yırtılır.
(Yukarıdaki dizeler Göktürk Yazıtları'nda Alp Er Tunga için söylenmiş ağıttan... Ben sadece adları değiştirdim.)

O'nu ilk gördüğümde, **Atıf Yılmaz**'ın yazihanesinde **"Kozanoğlu"** filminin ön hazırlığını yapıyordum. Işıl ışıl gülüşüyle sanki odayı aydınlatmıştı. Tokalaştık. Telefonun başına geçip espiri dolu bir konuşma yapmıştı. Karşısındakine ***"Osmaniye Prensesi"*** diyordu. **Meğer Abdurrahman Keskiner** ile konuşmuş. **"Ben Öldükçe Yaşarım"** adlı filmi yeni izlemiş, **"Hudutların Kanunu"**'nda da çok iyi oynamıştı. **"Kızılırmak-Karakoyun"** filmini o günlerde bitirmiş, **"Kozanoğlu"**'na başlamak için gelmişti.

Filme başladık. Çok disiplinli ve saygılı idi. Oynadığı sahnelerde öylesine bilinçliydi ki, asistanlara hiç sorun çıkarmıyordu. Artık ona dikkat etmez olmuş, öbür oyuncularla daha çok ilgilenmeye başlamıştık. Topkapı Sarayı'ndaki çekimleri bitirip Eskişehir'e gittik. İnönü Planör kampında kalıyorduk. Boş zamanlarda satranç oynuyorduk, yeni öğrenmiş olduğu için yeniliyordu. Arada bir havalı tüfekle boş şişelere ateş ediyordu. Genelde adana'yı, çocukluğunu anlatırdı. Aslında Siverek'liydi, Kürtçe biliyordu. Filmi bitirip İstanbul'a döndük. Biz montaja başladığımızda O, **Lütfi Akad**'ın **"Kurbanlık Katil"** rolüne soyunmuştu.

Aynı yılın Aralık ayında "Ba latlı Arif'in filminde yeniden biraraya geldik. Yoksul bir üniversite öğrencisi rolü oynuyordu. Sırtındaki kürklü deri paltoyu Atıf Yılmaz beğenmemiş, benim giydiğim eski lacivert pardesüyü örnek göstermişti. Bir an göz göze geldik ve sırtımızdakileri değiştirdik. O benim pardesü ile bütün filim boyunca titreyip durdu. Bense kürklü palto içinde hiç üşümemiştim. Çekimler arasında hep Adana'da yapacağı filmden sözediyor, **"Seyit Han"**ı anlatıyordu. Birlikte çalıştığımız ekiplerin kameramanı **Gani Turanlı** ile asistan **Zeki Ökten**'i kendi ekibine aldı. Ben o zaman kırılmıştım, ama sonra hak verdim, çünkü deneyimli insana ihtiyacı vardı. Ben se henüz biryıllıktım.

Yönetmen olarak adını yazdığı ilk filmdi "Seyyit Han" Daha önce çektiği dört-beş filme hep başkalarının adlarını yazdırmıştı. 1969 yılında askere gitti. 1971'de yine birlikte çalışmaya başladık. İstanbul'da sıkıyönetim günlerinde "Yarın Son Gündür" filmine başladık. Kahvaltıyı ekiple birlikte yapmayı severdi. Sofrada mutlaka domates, sivri biber ve salatalık bulunmasını isterdi. Daha önce çalıştığımız filmlerde O star, ben se **Atıf Yılmaz**'ın asistanıydım. Elimizde senaryo yoktu, günü gününe kopuk kopuk bazı sahneler vardı. Anlattığı zaman otur yazardım. Aradaki boşlukları doldurmak için bazı öneriler getiriyordum. Bazan *"Hadi bu sahneyi sen çek"* diyordu. Hiç nazlanmadan hemen kamera açısını belirleyip çekmeye girişiyordum. Aslında herkese söylüyordu bu sözü, ama kimse yanaşmıyordu. *"Estağfurullah abi, haddimize mi düşmüş"* diyorlardı. Benim tavrım onu şaşırtmış olmalı, sonra başkalarından duydum. Yanında sigara içmeme de bozulurmuş, ama hiç belli etmezdi.

Film bitmeden önce gözaltına alındı. Polis O'ndan kuşkulanıyordu. **Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı, Yusuf Küpeli** ile ilişkisi olduğunu, onlara yardım ettiğini biliyorlardı. *"Sen koca bir sanatçısın, çoluk-çocuğa yüz verme, onlarla ilişkini kes"* diyorlardı. On gün sonra bırakıldı, hemen filmi tamamlayıp Ürgüp'e gittik.

Sıkıyönetimden uzakta iki ay içinde iki film çektik: **"Acı"** ve **"Ağıt"** ikisi de senaryosuzdu. İlkin **"Çiçek Ali"** adlı üç sayfalık bir öyküsü vardı. Temmuz ve Ağustos'un sıcağında Nevşehir ile Kayseri ara-

sındaki dağlarda, bayırlarda çalışıp durduk. Oyunculuk yapmak zorunda kaldım, çünkü adam bulamıyorduk. "Acı" da başçavuş, **"Ağıt"**a öğretmen rolleri aldım. Dinlenme anlarında uzun atlama oynardık. O hepimizi geçerdi. Deprem tehlikesi yüzünden terkedilmiş köyü bulmamız, **"Ağıt"** filmine epey katkı sağladı. Tepeden yuvarladığımız kayalarla köyde sağlam ev bırakmadık. Akşam yemeğinde herkes sırayla türkü söylerdi. O'nun en çok söylediği türkü *"Baba bugün hava neden bulanık"* ve çıkarım dağlara da kurt yesin beni" türküleriydi. Ben Ruhi Su'dan söylerdim: Dadaloğlu, Kul Himmet, Muhyi... *"Zahit bizi taneyleme, hak ismin okur dilimiz"* türküsünü çok beğenmişti. Filmde kullanmak istemişti. Her sabah minibüsle çekime giderken, türküyü oyunculara ezberletmeye çalışıyordu: *"Sayılmayız parmak ile, tükenmeyiz kırmak ile, taşramızdan sormak ile, kimse bilmez ahvalimiz"*. Tiyatro oyuncusu olan Atila Olgaç öğrenebildi sadece. Diğerlerinde kulak yoktu. Ameliyat sahnesinde türküyü kullandık. Film bu yüzden sansüre takıldı.

İstanbul'a döndük. **"Umutsuzlar"**a başladık. Mafya öyküsüydü. Kabadayısının adı Fırat'tı. Kıza isim düşünüyorduk, çenemi tutamadım: *"Kızın adı da Dicle olsun, çocukları olursa Mezopotamya ve Şattülarap..." Şakaydı tabii...* " Bir an baktı, hiçbir şey söylemedi, kızdığını anlamıştım. Filme başladık. Çektiği sahnelere çok özeniyor, yeni bir anlatım biçimi arıyordu. Altıyüzlük tele objektifi çok sevmiş, bütün portreleri onunla çekmeye başlamıştı. Yine senaryosuz çalışıyorduk. Bazı günler birkaç sahne yazıp getiriyordum, okuyup gülüyordu. Sonra sahneyi bana dikte ettirerek yazdırıyordu. Bazı sözlere takılıyordum, geçen filmde de aynı sözleri kullandığımızı hatırlatıyordum. Bu eleştirilere kızıyordu, bana belli etmiyordu, ama ben anlıyordum. Bir bahane bulup başkalarına bağırıyor, çocukluk arkadaşı Nihat Ziyalan'ı kırıyordu. Stüdyoda kaba montajını yaptım, izlemeye geldi. Yanında kameraman Gani Turanlı da vardı. Filmin birkaç kez kopacağına dair iddiaya girdiler. **Gani Abi** beni tutuyordu. Film kopmadı. O zaman film parçalarını asetonla yapıştırıyorduk.

O yıl Adana Şenliği'nde ilk üç sırayı **"Ağıt"**, **"Acı"** ve **"Umutsuzlar"** aldı. Sadece **"Ağıt"** kendi filmiydi, Güney Film'in yapımıydı. Verilen para ödülünü filmde çalışan 14 kişiye eşit olarak bölüp dağıtmıştı. Bugüne kadar hiçbiryapımcı verilen ödülü dağıtmamıştı Yeşilçam'da.

1972 yılında gözaltına alındım. O'nu ise Mart ayında tutukladılar, 1974 affına kadar hapis yattı. Çıkınca, "Geçmiş olsun"a gittim, *"Sen bizim filmleri beğenmezsin ama"* dedi. **"Arkadaş"**ı çekmeye hazırlanıyordu, bense İstanbul'un işgali üzerine senaryo yazıyordum. bitirince ilk ona götürdüm, *"Bırakın okurum"* dedi. *"Oku, başında bekleyeceğim"* dedim. Saatine baktı, randevusu olduğunu söyledi. *"Birlikte gideriz"* dedim, çıktık. Arabasına bindik, şöförü vardı. Senaryoyu bitirene kadar İstanbul'u gezdik. Dosyayı alıp arabadan indim. Son gördüğümde, "Endişe"yi çekmeye gidecekti, bense Bafra'da bir belgesel çekecektim. Ayrıldık. Yumurtalık'ta hakimi vurmaktan hüküm giydi. Uzun mektuplar yazdım, kartpostalların arkasına kısa yanıtlar yazdı: *"Selami" Biz, bugüne kadar bütün sınavları orta halli bir öğrenci gayretiyle verdik. Ama sınıfta kalmadık... Buradan da en azından beş numara alıp çıkacağız...* Yılmaz Güney-24.9.1976-Kayseri."

En uzunu şöyle: *"Sevgili Ahmet, hayat öylesine yasalarına ve ilkelerine bağlı ki, yasalarını çiğneyen, ilkelerini gözardı edenleri acımasız çarkları arasında ezip yoluna devam ediyor. Ve bu süreç içerisinde, çok değerli derslerini, acı örnekleriyle önümüze seriyor. "Sol" hatalar, bugün ülkemiz solunu bir mengene gibi sarmış durumda. Öte yandan sağ, çeşitli biçimlerde gelişiyor. Bu arada ben, eli-kolu bağlı, önümde oynanan, oynanacak olan oyunları içim sızlayarak izliyorum... Yakın bir gelecekte ayağımız dışarda olacak. Bizi bekleyen yeni görevler, eski borçlar var. Yılma, yılgınlığa kapılma... Şafak yakındır...*

Sevgiyle...."

Öldüğüne hiç inanmadım. Yüzü aşkın filmi, ona yakın kitabı olan ölürmü hiç? Filmlerinde yaşıyor, gülüyor, konuşuyor. Hayatta hiç abim olmadı, bu yüzden zaman zaman O'nu özlüyorum. (3 Temmuz '93 - Özgür Gündem)

Sevgili Ahmet, hayat öylesine yasalarına ve ilkelerine bağlı ki, yasalarını çiğneyen, ilkelerini gözardı edenleri acımasız çarkları arasında ezip yoluna devam ediyor. Ve bu süreç içerisinde, çok değerli derslerini, acı örnekleriyle önümüze seriyor. "Sol" hatalar, bugün ülkemiz solunu bir mengene gibi sarmış durumda. Öte yandan sağ, çeşitli biçimlerde gelişiyor. Bu arada ben, eli-kolu bağlı, önümde oynanan, oynanacak olan oyunları içim sızlayarak izliyorum... Yakın bir gelecekte ayağımız dışarda olacak. Bizi bekleyen yeni görevler, eski borçlar var. Yılma, yılgınlığa kapılma... Şafak yakındır...

SANAT VE MÜCADELE ADAMI YILMAZ GÜNEY

Leyla (PÜTÜN)DEMİREZEN

Gazetenizin 3 Mayıs 1993 tarihli sayısında, Sayın Yılmaz Odabaşı'nın *"Devlete karşı olmasa, şimdi bakandı"* başlıklı söyleşisindeki bazı vahim hatalar nedeniyle Yılmaz Güney'in kız kardeşi olarak cevap hakkımın doğduğu inancını taşıyorum.

Bu nedenle gazeteniz aracılığıyla kamuoyunu aydınlatmak ve Hacı Pütün adlı şarlatanın, Yılmaz Güney'in şahsına ve düşüncelerine karşı çirkin saldırısına cevap vermek istemekteyim.

Öncelikle Hacı Pütün adlı şahsın, **"Pütün"** ailesiyle uzaktan yakından, soyadı benzerliği dışında hiçbir ilişkisi yoktur. yılmaz Güney'in mücadeleli yaşamı içerisinde zaman zaman bu tür şarlatanların çıktığı olmuştur. ancak ölümünden dokuz yıl sonra, O'na hakaret etmeye yeltenmek de kimsenin harcı değildir.

Sayın Yılmaz Odabaşı'nın, Yılmaz Güney'e saygılı yaklaşımı ve onu koruma çabalarına rağmen, söyleşinin bütününden *"Yılmaz Güney öyle bir adamdı ki, ailesine bile hayırı dokunmadı"* gibi bir izlenim de çıkmaktadır.

Bu nedenle ben Leyla (Pütün) Demirezen, ailemizin en yaşlısı olarak, Pütün Ailesi adına, O'nun kişiliğine, sanatına ve mücadelesine karşı sevgi ve saygıyla dopdolu olduğumuzu kamuoyuna duyurmayı bir görev saymaktayım.

"Türkiye'de bir cigara değeri yoktur" diye hakkında ifade kullanılan Yılmaz Güney, sadece kendi ulusunun değil, tüm dünyanın sevgi ve saygıyla kucakladığı bir sanat ve mücadele adamıdır.

Yine söyleşide, Hacı Pütün denilen şarlatan, *"insan akrabasına, ailesine sahip çıkmazsa, adi bir kişidir"* diye hakarette bulunuyor. Sevgili ağabeyim Yılmaz Güney, tüm yaşamı boyunca sadece ailesine, akrabasına, dostlarına değil, ulusunun ve dünyanın sorunlarına sahip çıkmış, bu uğurda sağlığını, yaşamını hiçe saymış, sonucunda da çok erken yaşta aramızdan ayrılmıştır.

Ölüm döşeğinde bile *"battaniyesini kömürcülerle paylaşmayı"* sayıklayan Yılmaz Güney'in, paylaşımcılığı tartışılmamalıdır bile.

Bu arada *"yeni amcalar ve oğullarının türemesinin önünü kesmek için"* babamızın, amcam Hüseyin Pütün'den başka kardeşi olmadığını da not düşmek gereğini duymaktayım.

Son olarak söyleşinin başlığına dönersek, Yılmaz Güney; sanatı, kişiliği ve mücadelesini yaşamının her döneminde *"bakan"*lığa yeğlemiş, bunu da yaşama biçimi ve hayata karşı aldığı tavırla göstermiştir.

(2 Haziran '93-Aydınlık)

CİHANDA NE VAR İSE

Cihanda ne var ise
Bizden de o varidi
Anadolumdan da o varidi

Leylaklar ülkesinden
Piposuyla dimdik ayakta
Pablo Neruda varidiyse
Generaller çetesine
Asla boyun eğmemişse
Bizden de Nazımlar varidi
Zindanlara karşı
Sürgünlere karşı
Ayakta dimdik duran
Nazım Hikmetler varıdı

Mezopotamyada
Kawalar yurdunda
Güneşin demiri
Dövdüğü ülkeden
Ciğerhunlar varidiyse
Bizden de Gökçeler varidi
Mahzenlere yenilmemiş
Elli yıl boyunca
Aksakalıyla yenilmemiş
Alçak gönüllü
Enver Gökçeler varidi.

Buzullardan hayal ülkesinden
Güneşi fethetmeye
Ayaklananların ülkesinden
Gorkiler, Tostoylar varidiyse
Çaykovskiler, Mayakovskiler varidiyse
Bizdende Yılmazlar varidi.
Halen içimizden
Aynı canlılıkla yaşayarak
Tüm komplolara
Gerici baskılara karşı
Serveti ve şöhreti bırakarak
Zindanlardan çelikleşmiş
Emeğin kavgasına inanmış
Yılmaz Güneyler varidi.

Hitler Almanyasından
Weimer cumhuriyetinde
Ren nehrinin çatal kıyılarında
Berthold Brechtler var idiyse
Bizden de Kızılırmağın kuğusu
Hasan Hüseyinler varidi.
Hürriyet uğruna kaçarken
Bir zalim kurşuna
Hedef olan gencecik
Sabahattin Aliler varidi.

Biz cihanın bir parçasıyız
Bizden de sanat aynaları varidi
Çokları kondu göçtü
Yaşayanlar ise binlerce
Dünya halkları daha nicesini
Yaratacaktır, yaşatacaktır.

H.Halis/Ekim-85